
BUTLLETÍ D L'ARQUEBISBAT D BARCELONA

Núm. 158 (2018) XI

31 d'octubre

Redacció i administració:

Delegació Diocesana de Mitjans de Comunicació
c/ Bisbe, 5 – 08002 Barcelona – Tel. 93 270 10 13; Fax 93 270 13 05
A/e: press@arqbcn.cat – Web: www.esglesiabarcelona.cat

Prelat

Decrets

DECRET 25/18. Barcelona, 1 d'octubre de 2018

Havent de procedir a la renovació del càrrec d'arxipreste en tots els arxiprestats de l'arxidiòcesi, cal procedir a la consulta prèvia al nomenament de nous arxiprestes, d'acord amb les normes diocesanes;

PEL PRESENT decret disposem el següent:

1. Es procedirà a la consulta prèvia al nomenament d'arxiprestes dins un termini que finirà el 31 d'octubre de 2018;
2. La consulta es farà d'acord amb les normes aprovades el 10 de setembre de 2009;
3. Encarreguem a la Secretaria General de l'Arquebisbat que, en connexió amb l'arxipreste que ha de cessar, organitzi el desenvolupament de la consulta;
4. El termini per enviar les actes amb el resultat de la consulta s'acabarà el 31 d'octubre de 2018. Els nous arxiprestes seran nomenats per un període de quatre anys.

Ho decreta i firma l'Emm. i Rvdm. Sr. Cardenal Arquebisbe de Barcelona.

† Card. Joan Josep Omella Omella
Arquebisbe de Barcelona

Per manament del Sr. Cardenal Arquebisbe

Màrión Roca Sagués
Secretària General i Cancellera

DECRETO 26/18. Barcelona, 1 de octubre de 2018

Considerada la petición por la que se solicitó el 5 de julio de 2011 la exclaustación simple por tres años en vista a la admisión en esta Archidiócesis de Barcelona del Rvdo P. José Ramón Campoy Corzo, religioso Misionero Comboniano, con la anuencia de sus superiores religiosos;

Atendidas entonces las causas alegadas y los informes recibidos de sus superiores, de acuerdo con el canon 686.1 del Código de Derecho Canónico, y habiendo sido admitido dicho religioso en esta Archidiócesis de Barcelona, *ad experimentum*, por tres años en fecha 29 de noviembre de 2011;

Habiendo posteriormente confirmado dicha admisión y obtenido copia del indulto de exclaustación de la Congregación para los Institutos de Vida Consagrada y Sociedades de Vida Apostólica de fecha 30 de octubre de 2015, por tres años;

Considerando que ya han transcurrido más de cinco años desde la aceptación *ad experimentum*, y de acuerdo con la normativa 265, 267, 269 y 693 del Código de Derecho Canónico, dicho presbítero queda incardinado en la Archidiócesis de Barcelona.

Lo decreta y firma el Emmo. y Rvdm. Sr. Cardenal Arzobispo de Barcelona.

† Card. Juan José Omella Omella
Arzobispo de Barcelona

Por mandato del Sr. Cardenal Arzobispo

Màrion Roca Sagués
Secretaria General y Canciller

Cartes

VIII Trobada-Dinar amb Capellans que Acompanyen Joves

Barcelona, 16 d'octubre de 2018

Als capellans i seminaristes que acompanyeu joves de l'arxidiòcesi

Benvolguts germans,

Ara que hem començat el curs 2018-2019, us convidem a participar en la VIII Trobada-Dinar de capellans i seminaristes que acompanyen joves, que serà, si Déu vol, el

dilluns dia 12 de novembre a la seu del Secretariat Diocesà de Pastoral amb Joves, a les 12.30 h. En un principi era el 7 de novembre, però com que molts de vosaltres no hi podíeu assistir pel Consell Presbiteral, l'hem canviat de dia.

En aquesta primera reunió del curs, farà poc que hauré tornat del **Sínode de bisbes sobre la joventut** i m'agradaria compartir amb vosaltres l'experiència. Podríem dedicar una estona a analitzar la repercussió del Sínode en la pastoral juvenil. Després tindrem un torn de precís i preguntes. Finalment, Mn. Bruno, director del Secretariat i delegat d'Anunci de la Fe i d'Iniciació Cristiana, ens presentarà algunes propostes de calendari de cara al nou curs.

Us espero a tots el **dilluns 12 de novembre a les 12.30 h** (puntuals) a la seu del Secretariat Diocesà de Pastoral amb Joves (c/ Villarroel, 81, baixos). La reunió, si som puntuals, es preveu que duri una hora i mitja, i a continuació tots compartirem el dinar (previst a les 14.00 h). Mn. Bruno ens demana que, si us plau, li anem confirmant la nostra assistència per preparar el dinar: enviant-li un WhatsApp (670 46 75 07) o bé per correu electrònic (brunobrechez@yahoo.es).

Aquestes són les dates de les següents reunions d'aquest curs perquè us les reserveu a l'agenda:

- **Divendres 22 de febrer de 2019**, 12.30 h - 15.30 h
- **Dimecres 5 de juny de 2019**, 12.30 h - 15.30 h

Amb el desig de trobar-nos ben aviat.

Cordialment,

† Card. Joan Josep Omella
Arquebisbe de Barcelona

Cartes dominicals

«Sant Pau VI» (7 d'octubre de 2018)

La canonització del beat Pau VI, prevista per al proper 14 d'octubre a la plaça de Sant Pere i presidida pel papa Francesc, ens obliga a fer memòria agraïda del seu ministeri pastoral, perquè, enmig d'una època no gens fàcil per a la vida de l'Església, va saber-ne esdevenir un timoner audaç i prudent. A ell li va tocar portar a terme la gran obra del Concili Vaticà II. De fet, el Concili no s'hauria convocat sense la intuïció de Joan XXIII, però tampoc s'hauria portat a bon terme sense la talla intel·lectual de Pau VI.

És coneguda l'especial admiració del papa Francesc pel pensament de Pau VI, i així en glossa especialment les darreres exhortacions, escrites el 1975: *Gaudete in Domino* i *Evangelii nuntiandi* (EN). El títol de l'exhortació programàtica del papa Francesc, *Evangelii gaudium*, reuneix dues paraules d'ambdós documents. Pau VI, en els últims anys de la seva vida, va expressar que, malgrat els sofriments i la creu, l'espiritualitat pastoral culminava en el fervor i el goig. És un tema que el trobem en les Cartes de sant Pau. «L'alegria de l'Evangeli omple el cor i la vida sencera dels qui es troben amb Jesús», afirma Francesc a l'inici de l'*Evangelii gaudium*. I, més endavant, parla de «la dolça i confortant alegria d'evangelitzar» (EG 10), expressió que extreu de Pau VI (EN 80).

Tant pel papa Francesc, com per Pau VI, és prioritària una Església de diàleg. És el tema primordial de l'encíclica programàtica de Pau VI, *Ecclesiam suam*, on afirma que l'anunci fonamental que cal comunicar és el diàleg Salvador de Déu cap a nosaltres; és a dir, en paraules de Francesc, «l'amor personal de Déu, que es va fer home, es va lliurar per nosaltres i viu oferint la seva salvació i la seva amistat» (EG 128).

El papa Francesc vol una Església «samaritana», servidora, pobra. És el que explicitava Pau VI quan en el seu viatge a l'ONU es preguntava què podia aportar l'Església en el conjunt de les nacions. I responia: l'Església és «experta en humanitat». El paradigma del bon samarità, que Pau VI va proposar com a icona d'allò que l'Església havia de ser, es va formular a l'Assemblea de Puebla (1979) amb l'expressió *samaritaneïtat*, un llenguatge d'abast universal, que recupera el papa Francesc, ell que també vol «una Església pobra i per als pobres» (EG 198).

Finalment, pel papa Francesc i per Pau VI, en tota acció evangelitzadora cal l'anunci i el testimoni. Afirma Pau VI: «L'home d'avui escolta més de grat els testimonis que els mestres o, si escolta els mestres, és perquè són testimonis» (EN 41). És el que demanen els joves a l'Església, tal com afirma l'*Instrument de Treball del Sínode de Bisbes*, que té lloc aquests dies a Roma: «Que l'Església sigui una institució que brilli per l'exemple, la competència, la corresponsabilitat i la solidesa cultural» i que «no només faci sermons». I demana que els pastors de l'Església siguin «transparentes, acollidors, honestos, atractius, comunicatius, accessibles, alegres...». Que el testimoni de sant Pau VI ens hi ajudi.

† Card. Joan Josep Omella Omella
Arquebisbe de Barcelona

Aquesta glossa del 7 d'octubre de 2018 va ser reproduïda a *L'Osservatore Romano* el 14 d'octubre.

«El testimoni de Santa Teresa de Jesús» (14 d'octubre de 2018)

Aquest dilluns, 15 d'octubre, s'escau la festa de Santa Teresa de Jesús. Aquesta santa és, sens dubte, una de les grans figures femenines de l'Església catòlica i la primera dona declarada doctora de l'Església universal, per sant Pau VI, el 15 d'octubre de 1967.

Santa Teresa expressa la vivència de la fe cristiana, que ens porta a viure en la comunió de l'Església. Crist –contemplat en la seva humanitat i en la seva divinitat– és el centre de tot el pensament teresià. Aquesta és la primera lliçó que ens proposa. Hem d'aprofundir més en el coneixement de Crist, en la seva realitat humana i en la seva realitat transcendent. Hem de conèixer la seva història, com es va fer home, com va viure inserit en la cultura del seu poble i com se'ns manifesta. Podem fer-ho a través dels escrits bíblics, de les confessions de fe de l'Església primitiva i de les decisions dels primers concilis ecumènics.

Santa Teresa de Jesús és una mestra del sentit d'Església. Ella, en el moment de morir, va dir: «A la fi, Senyor, moro filla de l'Església.» Certament, va ser filla de l'Església, no només en el moment del seu traspàs, sinó durant tota la seva vida. L'amor a Déu i la contemplació de Jesucrist la van fer estimar profundament l'Església i treballar en l'Església i per a l'Església. Si seguim el testimoni de la santa d'Àvila, ens pot ajudar a revitalitzar el nostre sentit de comunió amb l'Església i a fer de l'Església una mateixa casa, una mateixa escola, en què convisquin els diferents carismes, vocacions i espiritualitats.

La reformadora de l'orde carmelita, amb la fundació de les carmelites descalces i els carmelites descalços, va viure en un moment històric gens fàcil, en uns «*tiempos recios*», com deia ella. Era conscient de les seves limitacions davant dels problemes del món i de l'Església del seu temps. Pensem, per exemple, en el drama de la ruptura de la unitat del cristianisme a Europa, amb la reforma protestant. Malgrat tot, no va deixar de fer –com també deia ella– *aquello poco que es en mí*. Tots ens hem de preguntar si fem per l'Església i per la societat d'avui allò que nosaltres podem fer, encara que ens pugui semblar que és poca cosa.

Teresa de Jesús va ser també una gran mestra de pregària, sempre present en el seu ensenyament com un camí d'amistat amb Déu. Ella ens pot ensenyar a viure amb entusiasme aquest temps de pau, d'alegria interior, de llum, que és –com deia ella– un diàleg d'amor amb Aquell que sabem que ens estima.

† Card. Joan Josep Omella Omella
Arquebisbe de Barcelona

«Canvia el món» (23 d'octubre de 2018)

El penúltim diumenge d'octubre se celebra a tot el món la Jornada Mundial de les Missions (Domund). És el dia en què, d'una manera especial, l'Església universal prega pels missioners i col·labora amb les missions.

Al nostre món podem veure fàcilment canvis superficials, que deixen les coses com estaven, i canvis *a pitjor*, perquè deriven d'accions injustes i que atempten contra la dignitat de l'ésser humà. Davant d'això, els missioners ens demostren que són possibles els canvis *a millor*, profunds i reals. D'aquí el lema d'aquest any: «Canvia el món.»

Aquesta realitat l'he pogut tornar a comprovar aquest estiu a Madagascar, on he passat gairebé dues setmanes compartint la vida amb els bisbes, sacerdots, religiosos i poble de Déu de les diòcesis de Ambanja i Diego Suárez (Antsiranana), situades al nord d'aquesta illa africana amb una superfície una mica més gran que la d'Espanya. El motiu del meu viatge era predicar exercicis espirituals als sacerdots d'ambdues diòcesis. Això m'ha permès tenir un contacte directe amb 2 dels 1.113 territoris de missió (un terç de l'Església mundial), la vida i tasca dels quals encara depenen d'ajudes externes, tant econòmiques com personals i espirituals.

A Madagascar, visitant diverses escoles, orfenats, dispensaris mèdics, residències per a leprosos i tuberculosos, monestirs de clausura que comencen a prosperar, parròquies vives i també comunitats que comencen la seva marxa..., un s'adona de la gran feina que fan els nostres missioners i missioneres. Són forjadors d'esperança en zones del món on sembla que el canvi és impossible, tenint en compte la precarietat, la corrupció, la violència... Ells, units a Jesucrist i alimentats de la seva Vida, mantenen viva l'esperança de la comunitat i recuperen, a poc a poc, la dignitat perduda.

El principal responsable de les Obres Missionals Pontificies és el Papa, i per a això se serveix de la Congregació per a l'Evangelització dels Pobles, que convoca aquesta Jornada Mundial del Domund. El Sant Pare, però, també necessita la nostra col·laboració. Una cooperació a tres nivells:

1) Espiritual: Us convido a escoltar i meditar la Paraula de Déu, i a pregar pels missioners. La pregària és el do i la força que necessita l'Església per desenvolupar la labor missionera cada dia.

2) Personal: Potser rebràs la crida del Senyor a ser missioner per anunciar l'Evangelí en algun racó del món. Però no oblidis que també és de gran valor l'ajuda dels col·laboradors i voluntaris missioners, que dediquen el seu temps a informar i a sensibilitzar la societat sobre la necessitat de l'ajuda missionera.

3) Material: És la col·laboració econòmica dels qui comparteixen el que tenen. T'animo a donar sense por. Deia santa Teresa de Calcuta: «Dona fins que faci mal.» A través de les nostres aportacions, és possible el funcionament i desenvolupament dels territoris de missió per dur a terme projectes socials i d'evangelització. No oblidem que l'Església existeix per evangelitzar.

Benvolguts germans, tinguem avui un record per als nostres missioners. Us animo a participar, des de la vostra parròquia, fent un donatiu a la col·lecta d'avui, que destinem al Domund.

† Card. Joan Josep Omella Omella
Arquebisbe de Barcelona

«Acompanyem els joves» (30 d'octubre de 2018)

Es clou avui a Roma el Sínode dels Bisbes, que ha tractat el tema «Els joves, la fe i el discerniment vocacional». Els bisbes que hem tingut l'honor de participar en aquesta assemblea, tornem ara a les nostres diòcesis. El Sínode, en profunda sintonia amb el Papa, ha formulat unes propostes que, lliurades al Sant Pare, podrien esdevenir el tema d'un document pontifici, en forma d'exhortació apostòlica, per a tota l'Església. Així ha succeït amb altres assemblees d'aquesta institució, com l'anterior que es va dedicar a la família.

Un cop clausurada aquesta assemblea general ordinària dels bisbes, la propera fita serà la celebració a Panamà de la Jornada Mundial de la Joventut, programada per al proper mes de gener. Els joves són la nostra alegria i la nostra esperança; per això són, sens dubte, el focus de la nostra missió, ja que creiem que necessiten i tenen dret a la proposta de creure en Jesucrist i en el seu Evangeli.

A casa nostra tenim també un gran repte: donar respostes a les preguntes dels joves i atraure'ls amb la paraula de Jesús. Quina tasca més bonica, no us sembla? Els joves ens permeten polsar el canvi d'època que estem vivint. Tot es mou, tot canvia i ells són el màxim exponent d'aquest moviment, d'aquests canvis. Per això, cal que hi esmercem molts esforços i energia: recursos i persones. Tots hem de sentir-nos implicats en la pastoral juvenil, aportant-hi el que puguem: el nostre testimoniatge, pregària i suport a les persones i institucions que hi treballen. Entre tots, ens hem de preguntar: què oferim als joves avui?

Com els fem arribar la crida de Jesús a seguir-lo, que és font de sentit i de plenitud de vida?

El passat diumenge celebràvem la Jornada Mundial de les Missions, el Domund. En el missatge fet públic per aquesta ocasió, el papa Francesc adreçava unes paraules als

joves que ens poden animar molt en aquest context. Els deia: «Benvolguts joves, no tingueu por de Crist ni de la seva Església». El Sant Pare afegia: «L'Església, anunciant el que ha rebut gratuïtament (cf. Mt 10,8; Ac 3,6), comparteix amb vosaltres, joves, el camí i la veritat que condueixen al sentit de l'existència en aquesta terra. Jesucrist, mort i ressuscitat per nosaltres, s'ofereix a la nostra llibertat i la mou a cercar, descobrir i anunciar aquest sentit ple i vertader».

L'Esperit Sant ens acompanyarà, ens animarà i donarà força per construir unes comunitats eclesials que siguin més evangelitzades a l'interior i més evangelitzadores de cara al món d'avui, que ens ajudin a transmetre la fe cristiana i a acompanyar els nois i les noies. Demanem a Maria, Mare de Déu, i als sants que acaben de ser canonitzats, Óscar Romero i Pau VI, que intercedeixin per tots nosaltres i ens acompanyin sempre.

† Card. Joan Josep Omella Omella
Arquebisbe de Barcelona

Articles i declaracions:

Madagascar, cachito de cielo

Artículo del cardenal Omella publicado en L'Osservatore Romano, del 19 de octubre de 2018.

El obispo de Ambanja, Mons. Rosario Vella, salesiano italiano, pero afincado en Madagascar desde hace más de treinta años, me invitó a dar los Ejercicios espirituales a los sacerdotes de su diócesis. Nos conocíamos gracias a algunos seminaristas y sacerdotes de mi diócesis que desde hace años pasan sus vacaciones de verano colaborando allí.

La casa de Ejercicios estaba situada a 230 kilómetros, en otra ciudad (y otra diócesis) llamada Diego Suárez (Antsiranana, en la lengua del país) y cuyo obispo es Mons. Marc Benjamín. Eso me permitió pasar por pueblos pequeños situados cerca de la carretera y descubrir un poco cómo vivía la gente en el mundo rural (en la «brousse»). La carretera estaba llena de baches, agujeros, puentes estrechos, y, a veces, con unas lanchas de metal o de madera, por donde apenas pasaban las ruedas de los coches. Se necesitaron unas siete horas para hacer los 230 kilómetros, cuando hace unos diez años tardaban menos de tres horas. Una aventura hermosa, a pesar de las dificultades, en la que el tiempo no cuenta y se puede saludar a la gente por el camino, así como conversar tranquilamente con ellos.

Madagascar, pese a albergar grandes riquezas minerales y recursos naturales, es uno de los países más pobres del mundo. A pesar de esta injusticia, es un país

precioso. Cuando uno lo visita da la impresión de estar en el paraíso, por la abundancia de agua, de vegetación, de espacios de silencio y hasta de gozar de un clima suave, al menos esos días. Y sobre todo por poder conversar con la gente sin prisas, sin agobios, sin estrés. Sí, en mi interior pensaba que ese rincón de la tierra tan hermoso, era como un «cachito de cielo». Y eso es lo que más sorprende a quien llega de Europa, donde las prisas, el estrés, el ruido de los coches, el aislamiento de la gente, envuelven nuestras vidas diarias y nos agotan. Diez días allí son como un mes en Europa.

Me impactó la cordial y sencilla acogida de la gente; una acogida humana, cariñosa, nada interesada. Sí, percibía que acogían a los demás por la sencilla razón de que el otro es un ser humano y merece ser tratado como tal.

Al finalizar los Ejercicios, a mediodía y en el camino de regreso, paramos junto a la carretera, debajo de un árbol, buscando un poco de sombra para poder comer unos bocadillos. Al ver que habíamos parado, se acercó un señor que tenía su casa cerca, casa sencilla, construida con troncos y ramas de palmeras, tal como son muchas de las casas en las zonas rurales. Vino a preguntarnos si necesitábamos algo, si necesitábamos ayuda. Le dijimos que no, que habíamos parado solamente para comer. Le invitamos a compartir la comida con nosotros. Su respuesta fue: «Muchas gracias, no venía para pedir nada, solamente quería ayudarles, si es que necesitaban algo. Les dejo solos para que coman a gusto.» Me impresionó esta actitud tan sincera, a pesar de su pobreza.

Junto a esa actitud de acogida también me impactó mucho cómo expresaban y vivían su fe. ¡Qué gran respeto a lo sagrado! ¡Qué devoción tan sencilla manifestada cuando rezaban y participaban en la Misa! Y cómo tratan de ser fieles a la fe en un contexto que, en su mayoría, es musulmán o de religión animista.

Visitando diversas escuelas, orfanatos, dispensarios médicos, residencias para leprosos y tuberculosos, monasterios de clausura que empiezan a florecer, parroquias vivas y también comunidades que empiezan su andadura..., uno se da cuenta de la gran labor que realizan nuestros misioneros y misioneras. Son forjadores de esperanza en zonas del mundo donde parece que el camino es imposible dada la precariedad, la corrupción, la violencia... Ellos, unidos a Jesucristo y alimentados de su Vida, mantienen viva la esperanza de la comunidad y recuperan, poco a poco, la dignidad perdida.

Qué hermosa labor realizan los misioneros y los propios cristianos del país. Se sienten enviados a anunciar las maravillas de Dios, sin complejos y con alegría. No podemos dejarlos solos. Necesitan nuestra colaboración. Una colaboración que podría resumirse en tres niveles:

1. Espiritualidad: La oración es el don y la fuerza que necesita la Iglesia para desarrollar la labor misionera cada día. Con la oración sostenemos la inmensa obra evangelizadora y de desarrollo que se realiza en los países de misión.
2. Personal: Quizá algunas personas reciban la llamada del Señor a ser misioneros para anunciar el Evangelio en algún rincón del mundo. Sed generosos y no regateéis ante el Señor que llama a trabajar en su viña. No olvidéis que hay más gozo en dar que en recibir. Y sed conscientes de que recibiréis mucho, mucha humanidad en el trato con esos hermanos nuestros que viven en gran pobreza material, pero son ricos en valores humanos.
3. Material: Es la colaboración económica de quienes comparten lo que tienen. Ante la realidad de la pobreza extrema y globalizada en países en vías de desarrollo, conviene recordar lo que decía santa Teresa de Calcuta: «Da hasta que duela.» A través de nuestras aportaciones, es posible el funcionamiento y desarrollo de territorios de misión donde se llevan a cabo proyectos sociales y de evangelización.

La Iglesia existe para evangelizar, pero también para denunciar la injusticia en la que viven muchos hermanos nuestros afectados por la corrupción generalizada de sus gobiernos y de la que se aprovechan muchas empresas occidentales y de Extremo Oriente. Es necesaria una acción coordinada de los organismos internacionales y de las empresas para asegurar un crecimiento económico de esos países y no un expolio de los mismos como ahora se está dando. Necesitan inversión en economía real y no más especulación. El cambio de orientación es posible, pero hace falta empezar. Es necesario ayudar a crear las condiciones para que los países más pobres del mundo puedan empezar a ser protagonistas de su propio desarrollo y no tengan que emigrar por causa de hambrunas y situaciones extremas de pobreza. Esta es la manera de solucionar el drama de la inmigración ilegal. Lamentablemente, una minoría egoísta y ambiciosa prefiere la inestabilidad política y social para lucrarse. Que Dios nos ilumine y nos dé la fortaleza para iniciar procesos tendientes a cambiar el curso de esa injusta y perversa situación.

Los malgaches (habitantes de Madagascar) me decían que produciría una inmensa alegría que el papa Francisco, que viaja siempre a países de la periferia, un día fuese a visitarlos, a animarles en su fe. Ojalá se haga realidad ese sueño y, un día no lejano, celebren su fe junto al sucesor de Pedro, «el dulce Cristo en la tierra», como llamaba santa Catalina de Siena al Santo Padre.

† Card. Juan José Omella Omella
Arzobispo de Barcelona

Nota de premsa

La propietat dels béns immatriculats per l'Església garanteix la conservació d'aquests edificis i temples

Barcelona, 24 d'octubre de 2018. Els darrers temps les immatriculacions de béns eclesiàstics portades a terme en els registres de la propietat han generat alguns dubtes en la societat. Davant d'això l'Arquebisbat de Barcelona aposta per la màxima transparència tenint molt clar que, en tot aquest procés, s'ha complert escrupolosament la legalitat, regularitzant uns béns que ja eren del poble de Déu.

En aquest sentit s'han immatriculat els béns que sempre han estat de l'arxidiòcesi, béns que va crear, que ha conservat i cuidat amb diligència, i que sempre han estat a disposició de tots, creients i no creients i també per a la difusió cultural del nostre patrimoni. Els temples no es van immatricular abans perquè, des de la creació del Registre de la Propietat (1861), amb la normativa de 1863 i fins a l'any 1998, estava prohibida la inscripció en els Registres de la Propietat dels temples destinats al culte catòlic, ja que es considerava notori que pertanyien a l'Església (no així els de la resta de confessions).

Ho va permetre (per resoldre aquesta discriminació i garantir la seguretat jurídica) el Govern del Partit Popular (1998) a través d'una modificació de la legislació hipotecària de 1946 (que reafirmava les disposicions des de 1863), que fins llavors ho prohibia. Autoritzava a l'Església a registrar els seus edificis, aquest cop inclosos els temples, seguint per a això el procediment previst en l'article 206 de la Llei hipotecària i els articles concordants del seu reglament.

Aquesta possibilitat va finalitzar l'any 2015. Mentrestant, en les dues legislatures de governs del PSOE (2004 a 2011), el règim jurídic de les immatriculacions dels immobles eclesiàstics roman vigent. A l'empara d'aquest, la nostra arxidiòcesi va immatricular alguns béns.

El debat actual sobre aquest tema només es refereix als béns eclesials que no estan suportats per un títol escrit de domini (herència, donació, compra...).

En aquests casos, com marca la llei, el bisbe va ser fedatari i presentà un certificat on consta la documentació necessària per demostrar la propietat, com ara permisos d'obres, arxius històrics de l'arquebisbat o ajuntaments, visites pastorals, constar en el llistat acordat entre la Santa Seu i el Govern espanyol (1861), i la corresponent inscripció en el cadastre. Si durant la investigació sorgia un interessat amb el títol de propietat degudament acreditat el procediment s'abandonava. Si es detectés qualsevol error, sempre es pot esmenar.

Immatricular un bé no concedeix la propietat, que pot ser molt antiga; només dona seguretat jurídica. Som poble i estem al seu servei. Les esglésies, cases parroquials, locals de Càritas, etcètera, han estat, són i seran llocs sempre oberts a tots els ciutadans, sigui quina sigui la seva condició o creença, per donar-los servei espiritual però també assistencial, social o educatiu. El manteniment d'aquests edificis i de totes les seves activitats a favor de la societat a la qual pertany s'ha encarat per part de l'Església amb esperit cristià i sense demanar res a canvi. I així ha estat des de sempre.

Els ajuntaments, l'Estat o les comunitats autònomes són institucions elegides per la ciutadania, amb l'obligació d'oferir uns serveis que paguem entre tots. Moltes vegades aquests serveis són deficitaris i, tradicionalment, l'Església ha portat el pes dels serveis de caràcter assistencial i, també, de socials i educatius. En l'actualitat continuem amb el mateix esperit de servei.

La propietat de l'Església garanteix la cura i la conservació dels béns. A més, s'està al corrent de pagament dels impostos corresponents, com no pot ser d'una altra manera. Segons la legislació vigent (recolzada per la sentència del Tribunal Constitucional 98 de 2013), els béns immobles de les ONG, o bé de l'Església, estan exempts de pagar l'IBI. També n'estan exemptes les propietats de l'Estat, de les comunitats autònomes i els ajuntaments; els edificis històrics; els locals de la Policia, els de serveis educatius, els de serveis penitenciaris, els de l'exèrcit; els béns comunals i veïnals, els de la Creu Roja; la SGAE; les ambaixades, les estacions de tren i les fundacions i associacions.

Vicariat General

Carta de Mons. Antoni Vadell als preveres i diaques de l'Arxidiòcesi de Barcelona sobre el servei diocesà per al Catecumenat

Carta dirigida als preveres i diaques de l'Arxidiòcesi de Barcelona

Barcelona, 4 d'octubre de 2018

Benvolgut germà prevere o diaca,

Com estàs? Com ha anat l'estiu?

Estem de ple començant les activitats pastorals a les nostres comunitats cristianes. Volem fer nostres les actituds que el Sr. Cardenal Arquebisbe ens proposa a les *Orientacions i propostes per a una conversió pastoral*. Per això, permet que avui em dirigeixi a tu per parlar-te de la Iniciació Cristiana.

Avui toquen a la porta de les nostres comunitats persones que han trobat al seu interior un desig de descobrir a Déu dins la seva vida, potser perquè han quedat impressionades pel testimoni d'un cristià, o han participat d'una celebració litúrgica que els ha tocat el cor, o s'han trobat amb una experiència comunitària o caritativa...

També s'acosten a les nostres parròquies adults que volen ser batejats, nuvis que volen rebre el sagrament del matrimoni, o pares i mares que volen batejar el seu fill o que faci la primera comunió. A vegades, després de conversar amb ells, ens preguntem per què volen rebre un sagrament. Ens adonem de la fragilitat de la seva fe. Com els podem anunciar l'evangeli? Venen a buscar un sagrament, un do, un regal molt gran... Com els ajudem a prendre'n consciència, a obrir el cor perquè el Senyor hi pugui fer estada?

Per altra part, no esperem que ens ho demanin. Atrèvim-nos a proposar la fe, atrèvim-nos a suggerir als nuvis, als padrins de baptisme, als pares i mares que descobreixin com els estima el Senyor. Per això a ells també els haurem de proposar un camí de descoberta de la fe, i alhora puguin rebre els sagraments del baptisme, la confirmació i l'Eucaristia, en el cas dels no batejats, o completant la iniciació, rebent la confirmació i Eucaristia...

Des de l'Arxidiòcesi de Barcelona volem oferir una experiència, un camí, que possibiliti que la persona que ho desitgi descobreixi més a Jesucrist dins la realitat de la

seva vida, pugui aprendre a viure en cristià, acompanyat d'una comunitat, i alhora esdevenir testimoni i missioner de la Bona Nova de l'Evangelí.

Cuidar la iniciació cristiana és un deure d'una Església en sortida, perquè vol dir que és una Església que vol acollir els qui s'hi acosten buscant, oferir-los una relació i proposar-los que descobreixin com els estima el Senyor.

D'aquí, des de la Delegació d'Anunci i d'Iniciació Cristiana, i concretament des del Servei Diocesà per al Catecumenat animem a totes les comunitats parroquials de la nostra família diocesana de Barcelona a fer la proposta de la fe... Sortim...!!! Tinguem iniciatives per proposar l'amor de Déu a tants que es troben allunyats de l'Església, proposem itineraris d'iniciació als convertits de nou, o als que s'acosten a la comunitat cristiana per batejar els seus fills i filles o perquè facin la primera comunió o es volen casar, o han de ser padrins o padrines de baptisme.

Aprofitem l'ocasió quan venen per manifestar-los que si volen ser padrins o padrines de bateig, o es volen casar per l'Església, convé que tinguin la iniciació cristiana completada. No es tracta de fer aquesta proposta perquè tinguin complet l'expedient, sinó perquè tinguin l'oportunitat de descobrir a Déu dins la seva vida.

I què podem fer quan ens diuen que sí? O quan s'acosta una persona adulta i ens demana ser batejat o completar la iniciació cristiana amb el sagrament de la Confirmació i l'Eucaristia?

Et proposo les següents passes:

1. Acollir la seva petició amb entusiasme, i animar-los a fer aquest camí de descoberta de Jesucrist. A vegades ens pot semblar que la seva motivació és molt fràgil, però pensem que el Senyor es serveix de qualsevol motiu per acostar-se a les persones.
2. Contactar amb el Servei Diocesà per al Catecumenat i des d'allà se t'orientarà sobre què cal fer i com acompanyar-los.
3. Com acompanyar-los en el procés de fe?
4. El més desitjable seria que el poguessis acompanyar des de la parròquia, i alhora participar en alguns encontres diocesans amb altres persones adultes que estan en la mateixa situació.
5. Però a vegades, tot i que ens encantaria, no tenim possibilitats per acompanyar-los des de la mateixa comunitat:

- a. Si es tracta de persones no batejades, des del Servei Diocesà per al Catecumenat se'ns pot suggerir un acompanyant.
- b. En el cas d'adults que volen completar la iniciació cristiana (volen rebre la Confirmació i/o l'Eucaristia) el Servei Diocesà per al Catecumenat els oferirà una experiència d'acompanyament, els diumenges a les 19.00 h a la Sagrada Família (cripta).

Què passa quan els urgeix rebre el sagrament de la confirmació, per casar-se o per ser padrins de baptisme...?

- 6. Des del Servei Diocesà per al Catecumenat els acollirem igual i els acompanyarem, en el temps que tinguin, en un procés catequètic.
- 7. *En qualsevol cas oferim, o des de la parròquia o des de l'arxidiòcesi, una acollida i una proposta de fe. No celebrem sagraments-exprés.*

I on rebran els sagraments?

- 8. Si es tracta de persones no batejades, faran l'itinerari catecumenal que proposa l'Església, i normalment rebran els tres sagraments de la iniciació cristiana a la parròquia, en la Vigília Pasqual. El bisbe et delegarà.
  - a. Si per qualsevol motiu no poden rebre els tres sagraments el dia de la Vigília Pasqual, els rebran a la catedral el Segon Diumenge de Pasqua, el 28 d'abril, a les 19:00 h.
  - b. Pels qui han de completar la iniciació cristiana (volen rebre la Confirmació i/o l'Eucaristia), ens hi podem posar d'acord:
- 9. Ho poden celebrar a la pròpia parròquia, unint-se a altres confirmands, o a una confirmació de l'arxiprestat.
  - a. O també és possible confirmar-se a la catedral, un dissabte al mes.
  - b.   Amb qui hem de contactar?
- 10. Amb el Servei Diocesà per al Catecumenat. Allà se'ns donarà tot tipus d'informació. Carrer Diputació, 231; 08007 Barcelona; Tel. 93 454 18 98; sdcatecumenat9068@arqbcn.org

Abraçada de cor i gràcies per tant!

†Antoni Vadell i Ferrer
Bisbe auxiliar de Barcelona

Homilia en l'Eucaristia amb motiu de l'acte inaugural del curs 2018-2019 de la Universitat Ramon Llull (URL)

Capella del col·legi Sant Ignasi de Sarrià, Barcelona, dimarts 2 d'octubre de 2018
(10:15 hores)

Lectures de la memòria litúrgica dels sants àngels de la Guarda

- Job 3,1-3.11-17.20-23: «¿Què se'n treu de portar a la llum i a la vida els qui sofreixen?»
- Salm 87: «Que arribi fins a vós la meva súplica, Senyor»
- Mateu 18,1-5-10: «Els seus àngels veuen cara a cara el meu Pare en el cel»

Benvolguts preveres concelebrants, benvolgut Magnífic Sr. Rector de la URL, benvolguts Sr. President i membres del Patronat de la URL, vicerectors, degans i deganes, directius, professors, personal d'administració i serveis, alumnes, germans i amics en el Senyor:

Us adreço en primer lloc una salutació ben cordial de part del Sr. Cardenal Joan Josep Omella, Arquebisbe de Barcelona, que enguany no ens pot acompanyar atès que avui es troba en ruta vers Roma per tal de prendre part en el Sínode de Bisbes presidit pel Papa Francesc. Com sabeu, aquest Sínode està dedicat als joves, la fe i el discerniment vocacional i se celebra durant pràcticament tot aquest mes d'octubre.

També us adreço una salutació cordial en nom del meu germà en l'episcopat, Mons. Antoni Vadell, bisbe auxiliar de Barcelona.

Us confesso que celebren emocionat per primer cop com a bisbe auxiliar de Barcelona aquesta eucaristia ja que sóc un antic alumne i després professor de la nostra estimada Facultat de Filosofia de Catalunya, centre fundador de la URL.

Com comprendreu, celebrant l'eucaristia en una capella ignasiana no podem deixar d'encomanar a la misericòrdia del Senyor l'entranyable Prof. Dr. Josep M. Coll d'Alemanya, SJ, prevere de la Companyia de Jesús traspasat en el darrer curs, degà de la Facultat de Filosofia de Catalunya i primer rector de la URL. Al cel ens puguem veure!

Iniciem, doncs, un nou curs acadèmic, 2018-2019. Un curs nou en uns moments delicats a casa nostra, que ens demanen seny i serenor, i esdevenir agents de reconciliació i de no confrontació. En aquest sentit, la Paraula de Déu ens hi ajuda, ens il·lumina i sempre ens orienta com un veritable far.

1. La URL, d'*inspiració cristiana*, proclama Jesucrist com a resposta de Déu als interrogants més pregons de l'existència humana

Avui per exemple hem escoltat un fragment del llibre de Job. Entre els escrits sapiencials de la Bíblia, el llibre de Job és cèlebre. Escrit vers el segle V abans de Crist, aquest relat sagrat ens planteja molts «per què?». El llibre de Job és el llibre dels «per què?». «¿Què se'n treu de portar a la llum i a la vida els qui sofreixen i viuen amargats? (...) Homes que no veuen camí per enlloc, que Déu té acorralats per totes bandes.» Job interroga. Job qüestiona. Interrogar és propi de la persona que és reflexiva. Interrogar és propi d'alumnes, professors, investigadors, emprenedors, gent intrèpida. El simple fet que un «per què?» es fiqui en el nucli de la rebel·lió és suficient per mostrar que l'existència no es redueix pas al mal.

Si l'home i la dona plantegen preguntes, això sol vol dir que la persona humana és capaç de prendre perspectiva, que imagina que allò podria ser d'una altra manera, que hi ha dins d'ella el dinamisme de la vida i de la felicitat, que és *capax Dei*, imatge de Déu.

Per altra banda, si la persona adreça els seus neguits i interrogants «a Déu», ni que sigui durament o en forma de queixa o angoixa, és perquè en reconeix la seva existència. En efecte, si Déu no existís no caldria adreçar-li cap pregunta, ningú no interrogaria absurdament al no res o a la «gran buidor». Amb el *nihil*, amb el *no res* al davant, els «per què?» no estarien només «sense resposta» sinó que tampoc no tindrien objecte.

Avui nosaltres, comunitat acadèmica, universitat *d'inspiració cristiana*, proclamem agraïts que Jesucrist el confessem com l'única resposta de Déu a tots aquests «per què?». Ell, el Rabbí, el veritable Mestre i Senyor, ens aconsella avui una saviesa sorprenent: «si no us torneu com els nens, no entrareu al Regne del cel». Ell ens convida, doncs, a recórrer l'èxode dels nostres egos narcisistes i autoreferencials, fent-nos petits i humils, confiats, plantejant neguits i interrogants com fan a les nostres aules al llarg del curs tants alumnes intrèpids i inconformistes, sempre en recerca, oberts i en camí vers la veritat, la bondat i la bellesa més autèntiques. I aquests interrogants i qüestions troben veritable resposta en la saviesa autèntica que encarna la persona de Jesucrist.

2. A la URL rebem la crida a esdevenir bons custodis, signes de la proximitat de Déu provident i amorós

Els àngels d'aquests nens, dels qui es tornen petits, senzills i humils «veuen cara a cara» el Pare del cel. Avui, memòria litúrgica dels sants àngels de la Guarda, a la URL rebem una crida, una invitació a ser bons custodis, bo i evocant aquesta proximitat de Déu provident i amorós, que ens custodia i vetlla per nosaltres amb proximitat angèlica. No em direu que això no ho necessita el nostre món sovint desencisat i trist, buit i com sense nord ni guia. Justament l'expert en aquesta «ars angèlica» és el patró de la nostra comunitat acadèmica: el beat Ramon Llull. Esperem que ben aviat sigui canonitzat i declarat doctor de l'Església.

Avui dia vivim una certa situació paradoxal. Per una banda parlem que vivim en una societat secularitzada, indiferent, «com si Déu no existís», i en canvi hi ha ensem molta credulitat, superstició, irracionalitat... i retorna fins i tot com una moda entorn dels àngels. A parer meu, considero que aquesta paradoxa és signe de la soledat que viuen molts germans i germanes nostres, molta gent de bona voluntat, i recerquen o necessiten solucions imaginatives davant la pèrdua de la fe en la transcendència.

Davant aquest fet, goso compartir-vos que per a mi hi ha una manera de parlar dels àngels que m'abellix de sempre i m'ajuda en la fe. Us ho comparteixo amb confiança.

Pregant amb el far que és la llum de la Paraula de Déu, podem contemplar que per tal que Déu pugui ser entès quan es comunica amb nosaltres, per tal que pugui ser escoltat quan ens parla, Déu necessita el to de veu adequat, la visibilitat adequada. Recordo els versos de Sant Joan de la Creu que diuen: «la dolencia de amor sólo se cura con la presencia y la figura». Necessitem palpar la presència de Déu. Necessitem tenir experiència d'una figura, d'una manifestació, d'una epifania del Senyor. A la Bíblia hi trobem molts exemples: els tres viatgers que es troben amb Abraham i Sara a l'alzina de Mambré; l'àngel que fa aturar oportunament la mà d'Abraham quan era a punt de sacrificar el seu fill Isaac; l'arcàngel Gabriel que anuncia a Maria de Natzaret la seva maternitat divina.

A mi m'agrada interpretar-ho d'aquesta manera, des d'una lectura poètico-creient, i és que hi ha ocasions en què l'altre, en la forma d'un amic o amiga, un pare o una mare, un conegut o una coneguda, un acompanyant espiritual, un mestre, un professor, un membre del personal d'administració i serveis, etcètera, ens adrecen en el moment oportú aquella paraula, aquell silenci, aquella abraçada que ens recupera per a seguir endavant amb coratge, que literalment ens alça, ens ressuscita la fe, ens dóna alè, ens manté fermes en l'esperança, ens impulsa a estima com Jesús ens ha estimat. Tal vegada pot passar que nosaltres ni ens n'adonem, no som conscients de l'ajuda d'aquests veritables «àngels de la guarda» que ens fan propera l'estimació entrançable que ens té el Senyor dia rere dia. I tal vegada potser ells tampoc no necessàriament són conscients que ens esperonen i ens donen ànim i sentit. Però amb els «ulls de la fe», amb memòria agraïda, podem exclamar: gràcies Senyor! Gràcies Senyor perquè ens heu enviat els vostres àngels, missatgers de bones notícies.

3. La URL, comunicadora de l'humanisme cristià

Estimats amics i amigues de la URL: el nostre Déu és fascinant. Jesús ens l'ha revelat. Nostre Senyor ens custodia. Ell és «Abbà», Pare que ens estima amb amor visceral, sense deixar-nos mai orfes com naufrags a la deriva. Ell ens acompanya sempre i surt al nostre encontre un curs més, custodiant-nos amb tota cura, guardant-nos en els camins. Encomanem-li a Ell els nostres camins, els projectes d'aquest nou curs. Ell

somia que nosaltres, professors, personal d'administració i serveis, alumnes, esdevinguem àngels per als altres, signes de la seva presència i proximitat amorosa.

Que la URL ens esperoni no només al diàleg sinó encara més: que ens impulsi a l'encontre amb l'altre, escoltant-lo, acollint-lo, «fent camí junts».

Que la URL ens ajudi a percebre l'aroma dels homes i dones d'avui, fins restar impregnats dels seus «goigs i esperances, tristeses i angoixes» (*Gaudium et spes* 1).

Coratge, doncs, i endavant URL trametent com àngels i bons comunicadors l'alegria de l'Evangeli a les aules. Que la nostra URL contribueixi així a oferir tota la riquesa del pensament, de la ciència i de la tècnica amarat del veritable humanisme cristià.

És molt el que ja es fa des dels diversos centres de la URL i en donem gràcies al Senyor, alhora que li demanem la seva gràcia, la seva força, per intensificar-ho encara més i no defallir. Fem-ho! I fent-ho contribuirem ensems a l'aplicació del nou Pla Pastoral de la nostra arxidiòcesi, titulat «SORTIM!» (Papa Francesc, *Evangeli gaudium* 49). Considero que des dels diversos centres de la URL, ultra les diferents accions pastorals que es puguin desenvolupar, també valdrà la pena «aprofitar totes les avinenteses d'atansar-se personalment als joves» dels nostres centres «amb el cap i amb el cor» (cf. proposta 3.7 del Pla Pastoral Diocesà).

Aquest moviment d'atansar-se significa el que els teòlegs designen com a *praeparatio evangèlica* o pre-evangelització, segons l'axioma teològic que «la gràcia no destrueix la naturalesa sinó que la perfecciona». Tanmateix, aquest fet no ens farà pas aturar o detenir-nos immòbils i per sempre en el «llindar» de la fe, ans al contrari ja que amb l'ajuda del Senyor serà Ell mateix qui ens farà travessar aquest llindar donant un pas més vers l'anunci explícit de Jesucrist, vers l'encontre personal amb Ell, resposta als interrogants més profunds de l'existència.

A Ell, com deia Sant Ignasi de Loiola, el volem conèixer més (*magis!*), per estimar-lo més i per seguir-lo més.

Amén!

† Sergi Gordo Rodríguez

Bisbe auxiliar de Barcelona

Homilia en l'Eucaristia en acció de gràcies pels 200 anys de la fundació de la parròquia de Sant Pere de El Masnou

Diumenge 7 d'octubre de 2018 (11 hores)

Lectures del diumenge XXVII durant l'any / cicle B

-Gènesi 2,18-24: "Els dos formen una sola família"

-Salm 127: "Que el Senyor ens beneeixi tota la vida"

-Carta als cristians Hebreus 2,9-11: "Tant el qui santifica com els qui són santificats tenen un mateix pare".

-Marc 10,2-16: "Allò que Déu ha unit, l'home no ho pot separar"

Benvolgut administrador parroquial Mn. Yago Gallo, benvolgut vicari i adscrit, preveres concelebrants,

Benvolguts Masnovins i Masnovines: moltes felicitats!

Una salutació i felicitació ben cordials de part tant del Sr. Cardenal Arquebisbe, Mons. Joan Josep Omella – que avui no pot ser present aquí atès que participa al Sínode Episcopal a Roma per tractar sobre els joves- com també per part del germà bisbe auxiliar Antoni Vadell.

Felicitats per aquesta gran notícia. 200 anys són molts anys. Quantes experiències viscudes!

Un surt de Barcelona i no es pot imaginar que, només en uns minuts en cotxe o en tren, pugui trobar un poble tan preciós. Ja m'han dit que és el *San Francisco* del Maresme, amb les pujades i baixades.

I què seria del vostre poble sense la parròquia. Aquest poble ha crescut al voltant de la parròquia i n'és, gràcies a Déu, un dels seus referents. Vull agrair a les autoritats civils aquí presents tota la vostra disponibilitat per fer possible una bona entesa amb la comunitat parroquial en benefici de tots els habitants del municipi.

Quina Església més maca

La vostra és una de les parròquies i rectories més envejades de la diòcesi. Teniu una vista del mar preciosa. L'Església i, sobretot, el seu campanar han esdevingut una icona per a molts navegants....

Quina església més maca.... Fa uns anys vau saber transformar el que semblava un greu problema en una gran oportunitat. Les esquerdes del sostre van provocar el

tancament d'aquest temple, cosa que va provocar un gran daltabaix a la vostra comunitat. Malgrat això, va ser l'ocasió ideal per reformar tota l'església de Sant Pere. Gràcies a això, es va fer realitat l'experiència espiritual de tants i tants cristians que veuen com Déu sap treure profit de totes les situacions, fins i tot, d'aquelles més dures i adverses.

Ara bé, nosaltres sabem que l'església que peregrina a Masnou és molt més que les pedres d'aquest edifici. Les pedres poden caure, l'edifici pot arribar a ser enderrocat, però la comunitat és viva, l'Església perviu. I, si no, que els ho diguin als nostres germans catòlics de països com Rússia, Xina, Corea, per citar-ne alguns. Aquesta gran família que és l'Església no la mouen els homes, la guia Déu.

Vull donar-vos les gràcies per l'esforç que heu fet tots els fidels de El Masnou per acceptar i acollir amb paciència la decisió, no sempre fàcil, de fer de les parròquies de Sant Pere i de la Mare de Déu del Pilar una Unitat Pastoral. Moltes gràcies pel vostre esforç i dedicació. Sou un model per a altres unitats pastorals que s'estan constituint a la nostra arxidiòcesi de Barcelona.

Memòria: *Gràcies per caminar plegats seguint Jesucrist*

Avui és un dia per donar gràcies a Déu per tants dons rebuts.

La vostra és una història d'amor, de caminar plegats. I qui ens aplega és Jesucrist.

«No és bo que l'ésser humà estigui sol», és el pensament de Déu que avui hem escoltat a la primera lectura. I el Senyor afegeix «Li faré qui l'ajudi i acompanyi». Déu que és comunió d'amor, no vol que estiguem sols, vol que compartim la vida amb els altres. ¿I què és sinó la parròquia?

En efecte, aquesta parròquia va néixer gràcies a la voluntat de cent seixanta caps de família que es van reunir l'any 1769 a l'hostal de Francesc Mora i van prendre la decisió de demanar al bisbe de Barcelona el permís per construir una església. El motiu per iniciar aquest nou camí junts va ser la dificultat d'assistir a molts serveis litúrgics a causa de la distància a l'església parroquial de Sant Martí de Teià.

Aquest va ser el tret de sortida, com ho és també la celebració del matrimoni en el cas de moltes famílies. Però després van ser necessaris uns quants anys d'esforç, de treballar plegats, de superar tensions i conflictes per arribar a la consagració del primer temple l'any 1783, el dia de la festivitat del vostre patró Sant Pere. A partir d'aleshores, els vostres avantpassats van poder començar a celebrar la fe aquí mateix, sobre aquest turó. Però van ser necessaris 35 anys més de vida perquè amb l'aprovació del rei Ferran VII i el vistiplau de les autoritats eclesiàstiques, s'aconseguís finalment l'any 1818 la titularitat de parròquia pròpia. Avui, celebrem els 200 anys d'aquesta efemèride.

Els vostres avantpassats, com hem escoltat avui en l'Evangeli que acabem de proclamar, van deixar la seva mare, em refereixo a la parròquia de Sant Martí de Teià, per unir-se i formar una nova família. A poc a poc, aquesta nova família s'ha anat forjant al foc de l'Esperit Sant. Ha estat llum per a tots els masnovins i masnovines.

Caminar junts no sempre és fàcil. Ràpidament es vol colar el «virus» (o la temptació) de la divisió i del personalisme que vol trencar la comunió. Però heu demostrat que malgrat el temptador, amb l'ajuda de Déu és possible caminar junts, ja que com va dir l'àngel a la Verge Maria en el moment de l'Anunciació: «Per a Déu no hi ha res impossible» (Lc 1,37).

Déu és comunió d'amor (entre el Pare, el Fill i l'Esperit Sant) i està desitjant compartir aquest amor que uneix, que supera les divisions que refà els trencaments amb tothom. Però Déu és, sobretot, misericòrdia i, per tant, no es cansa mai de perdonar i estimar, malgrat les nostres limitacions i els nostres fracassos personals i familiars. Sempre podem tornar a començar! Aquesta casa, aquesta família que és l'Església, mai tanca les portes a ningú. Aquesta ha estat la vostra experiència al llarg d'aquests anys, especialment, després de la persecució religiosa dels anys 30 del segle passat, quan el vostre temple va ser destruït. No va perdre l'esperança i va tornar a començar, treballant per la reconciliació i per la comunió. Com ens recorda el papa Francesc, els cristians hem de ser agents de comunió en el si de la nostra societat. Edificar la comunió, aquesta és una de les nostres grans missions.

Germans, «allò que Déu ha unit, l'home no ho pot separar». I, des d'aleshores, i durant aquests 200 anys, aquesta família, malgrat les dificultats, continua viva. La vostra comunitat és una família que acull i estima tots els seus membres.

Realment, sou una comunitat molt viva. Aquesta ha estat una de les primeres confidències que m'ha fet el vostre nou administrador parroquial. Cal donar gràcies a Déu, a tots els mossens que han anat passant per aquesta parròquia i a tants laics com vosaltres que ho heu fet possible. Algunes realitats que testimonien la vostra vitalitat són, per citar-ne alguns:

- Esplai Sant Pere
- Catequesi en família
- Grups de Joves
- Grups de matrimonis
- Grups de gent gran – Vida Creixent
- Càritas i atenció als més necessitats
- Visita i atenció als malalts
- Cos de Portants
- Estudi d'Evangeli
- Grups de carismàtics i neocatecumenals
- I em deixo moltes coses...

Missió: Mirar el futur

Avui és també un dia per mirar al futur i confiar a Déu el nostre avenir.

¿Què s'espera d'aquesta comunitat parroquial? Doncs ho va dir el beat papa Pau VI, que serà canonitzat el proper diumenge a Roma: «L'Església existeix per evangelitzar». I el papa Francesc no és cansa de recordar-nos que «l'Església és Mare».

Us convido i em convido a recuperar aquesta dimensió maternal i missionera. I, ¿com podem fer-ho això? Amb la pregària intensa, l'acompanyament espiritual, el treball en equip.

- El papa Francesc va iniciar el seu magisteri amb *Evangelii Gaudium*, convidant-nos a escampar arreu l'alegria de l'Evangelí.

- Aquest curs el comencem amb un nou Pla Pastoral a la nostra arxidiòcesi i que s'anomena «SORTIM!».

- Aquesta setmana ha començat el Sínode de bisbes sobre la joventut. De fet, estava previst que avui us acompanyés el Sr. Cardenal Arquebisbe, però com bé sabeu ell és un dels pares sinodals. Us convido a pregar molt pels fruits d'aquest Sínode.

- Voldria compartir amb vosaltres un fet que he anat constatant durant aquest primer any com a bisbe auxiliar de Barcelona: ¡**La Parròquia té futur!**, no és pas una estructura caduca (EG 28) Sí, germans i germanes, una parròquia viva, unida al Crist, que viu la comunió i la joia de l'evangelització, transforma el barri, el poble, la ciutat.

Sé que la setmana passada vau acomiadar el Xexu, el seminarista nascut en aquesta parròquia. Però, us demano que continueu pregant intensament per les vocacions al sacerdoci i a la vida consagrada. Quin gran testimoni el de les germanes Carmelites de Sant Josep a la Casa Benèfica o les germanes de la Sagrada Família d'Urgell o de les Escolàpies.

Cal que els joves dediqueu un cert temps a escoltar el més profund del vostre cor per descobrir quin és el vostre camí. Que ningú decideixi per vosaltres.

Que la Mare de Déu de la Cisa, la patrona del vostre arxiprestat, us continuï beneint i acompanyant.

Feliç 200 aniversari!

Amén.

†Sergi Gordo Rodríguez
Bisbe auxiliar de Barcelona

Homilia en l'Eucaristia en acció de gràcies pels 200 anys de la Congregació de Jesús-Maria

Basílica de la Sagrada Família, diumenge 7 d'octubre de 2018 (17 hores).

Lectures:

-Jesús fill de Sira 2, 7-11: «Vosaltres que venereu el Senyor compteu que és misericordiós, no us allunyeu d'ell no fos que caiguéssiu».

-Colossencs 3, 12-17. «Revestiu-vos de l'amor que ho lliga tot i perfecciona».

-Mateu 11, 25-30. «T'enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has revelat als senzills tot això que has amagat als savis i prudents».

Benvolgut Pare Abat de Poblet, benvolgut President de la Unió de Religiosos de Catalunya, benvolgut Secretari General de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya, reverends i reverendes provincials religiosos, benvolguts preveres i diaques, benvolgudes religioses de Jesús-Maria i col·laboradors laics de les seves obres apostòliques, i benvolguts tots, germans i germanes en Crist:

Estem reunits en aquesta meravellosa basílica per celebrar amb goig i agraïment la missa conclusiva de les celebracions dels 200 anys de vida de la Congregació fundada per santa Claudina Thévenet, amb el somni i el desig de fer conèixer i estimar Jesús i Maria. Així ho feu a 28 països amb escoles, llars familiars, col·legis majors i cases d'espiritualitat.

Us felicito molt cordialment de part del Sr. Cardenal Arquebisbe, Mons. Joan Josep Omella. Ell avui no pot ser present aquí ja que es troba a Roma participant en el Sínode Episcopal que tracta sobre els joves, la fe i el discerniment vocacional.

També us felicito de part del bisbe auxiliar Mons. Antoni Vadell que s'uneix en la pregària atès que no ha pogut fer-se present.

1. Claudina i l'experiència del perdó

La religiosa de Jesús-Maria Núria Quadras -ecònoma general de la vostra congregació- en unes declaracions al setmanari "Catalunya Cristiana" deia unes paraules que inspiren la meua primera reflexió. Deia això. «El do que va rebre la fundadora, santa Claudina Thévenet, va ser el de fer conèixer i estimar Jesús i Maria a través de l'educació. Aquest do el rep dins d'una experiència de perdó molt forta per l'assassinat dels seus dos germans grans i que fa que ella descobreixi la immensa bondat de Déu».

Claudina Thévenet ve al món a la ciutat de Lió l'any 1774, en una família benestant que ben aviat viurà el daltabaix de la Revolució Francesa de 1789, un esdeveniment que marcarà profundament la història d'Europa i també la seva història personal.

Claudina s'acostarà al nucli de la fe cristiana sobretot des de dues experiències: la vivència de l'amor incondicional en el si de la seva família i l'experiència del perdó per la mort sagnant i cruel de dos dels seus germans. Ella va acompanyar els seus dos germans grans quan eren portats, amb una columna de detinguts, al lloc de l'execució i va estar al seu costat en aquells moments tant dolorosos. Aquesta experiència –diuen els seus biògrafs- li deixarà una certa tremolor del cap, que li apareixia en els moments més durs de la seva vida i que ella anomenava «el meu terror». Els seus germans, en el moment de morir, li varen dir: «Perdona, Glady (Glady era el nom que tenia en l'ambient familiar), perdona com nosaltres perdonem». I rebé també dels seus germans dues cartes, escrites per ells per a la seva família, en les que animaven tota la família a buscar el consol «en l'ajuda de Déu».

Després de la mort dels dos germans, Claudina passa a ser la germana gran i s'entregarà a fer de mare dels seus germans més petits (Els matrimoni Thévenet va tenir set fills). Ella viu l'amor i el perdó en unes circumstàncies molt doloroses. I això la fa madurar profundament. Déu permet el mal i el sofriment, que ens costa tant d'entendre, i tanmateix és ben cert el que, com diu el títol d'un dels últims llibres del teòleg Josep Maria Rovira Belloso, «Déu fa créixer les persones».

També sant Pau ens invita a créixer en la segona lectura que hem escoltat, i que hem de demanar com una gràcia de Déu per a aquest inici del que ha de ser el tercer centenari de la vostra congregació. «Revestiu-vos, doncs, dels sentiments que escauen a escollits de Déu, sants i estimats, sentiments de compassió entranyable, de bondat, d'humilitat, de dolcesa, de paciència; suporteu-vos els uns als altres, i si algú tingué res contra un altre, perdoneu-vos-ho. El Senyor us ha perdonat; perdoneu també vosaltres».

«Però per damunt de tot –afegeix sant Pau- revestiu-vos de l'amor que tot ho lliga i perfecciona». L'amor i el perdó han de se les dues bases de l'humanisme cristià que ha d'inspirar el clima de les institucions educatives cristianes. Vivint aquestes virtuts cristianes podeu estar segurs que camineu essent fidels a l'esperit de la fundadora de la congregació de Jesús-Maria.

2. Claudina i el servei als pobres

La segona reflexió fa referència a Claudina Thévenet i el seu servei als pobres. Després de la dramàtica experiència de la mort dels seus dos germans, Claudina no es quedarà inactiva, com presonera de la seva dura experiència. Claudina, en aquells moments, té uns 20 anys i ja té un promès en vista a un possible matrimoni, Però ella és també una activa membre de la comunitat parroquial de Sant Bru sobretot en l'ajuda

als pobres. Una tarda de l'hivern de 1815, el sacerdot de la parròquia, l'abbé Coindre, porta a Claudina dues nenes orfes, trobades a la porta de l'Església de Saint-Nizier. I Claudina s'ofereix per ajudar-les i fundar amb el rector de la parròquia l'anomenada «Providència del Sagrat Cor». Les «Providències» eren institucions benèfiques creades a principis del segle XIX per recollir els infants pobres, ensenyar-los un ofici i formar-los cristianament; eren com una anticipació de les nostres «Càritas» actuals. El famós rector d'Ars també va fundar una «Providance» en la seva petita parròquia.

El compromís social de Claudina va acompanyat en tot moment d'una intensa pregària. I tres anys després de l'experiència de les dues nenes orfes trobades a la porta de la parròquia de Saint-Nizier, el 31 de juliol de 1818 –ara n'ha fet dos-cents anys– l'abbé Coindre anima a aquell grup de joves de la «Providència» a una entrega encara major, creant una comunitat de la que Claudina en serà la presidenta. Estem en els inicis de la congregació de Jesús-Maria, marcada per una segona experiència fonamental de Claudina: la solidaritat amb els infants que sofreixen la pobresa i la marginació social.

Qui s'acosta a la vida de Claudina en els anys que segueixen a la fundació de la congregació la veu sempre acompanyada de nenes orfes i pobres, que ella educa i ajuda perquè es puguin obrir camí en la vida, donant-les valors que els permetin viure amb dignitat. Sobretot els ajuda a assolir una bona formació cristiana, com ella va experimentar en els set anys que, en la seva infància, fou alumna interna de l'Abadia de Sant Pere. La vida intensa de Claudina té la seva font en una forta experiència de la bondat de Déu, del Déu que és amor i donació. Per això, li escau tant el fragment de l'Evangelí que hem escoltat, en el que Jesús prega al seu Pare dient: «T'enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has revelat als senzills tot això que has amagat als savis i entesos. Sí, Pare, així t'ha plagut de fer-ho». Les darreres paraules de Claudina, abans de morir, foren aquestes: «Què bo que és Déu!»

3. Els reptes de la vostra congregació avui

Ara us invito a fer un gran salt i a situar-nos en el present. He citat abans unes declaracions de la religiosa catalana, que és l'ecònoma general de la Congregació de Jesús-Maria, Núria Cuadras.

En aquestes declaracions diu que «l'últim Capítol General va marcar tres prioritats que han donat un impuls molt gran a la nostra vida apostòlica: primer, viure el perdó, la reconciliació i la sanació; segon, deixar-nos commoure, com va fer Claudina, per les misèries del nostre temps, i tercer, un estil de vida compromesa amb la justícia, la pau i la integritat de la Creació».

Per aquests camins esteu cridats a avançar en els inicis del vostre tercer centenari, ara que tanqueu les celebracions del bicentenari, les religioses i les col·laboradores

i col·laboradors de les obres de la vostra congregació. I és que, amb mirada de fe, el millor encara està per venir!

4. Una figura inspiradora: la germana Isa Solà.

Finalment, atès que celebrem aquest bicentenari a la nostra arxidiòcesi, permeteu-me acabar amb un record, ple de respecte i emoció, de la religiosa de Jesús-Maria i exalumna d'un dels seus centres educatius a la nostra ciutat de Barcelona: la germana Isa Solà.

El 2 de setembre de 2016 aquesta religiosa de Jesús-Maria, infermera i mestra, en el centre de la ciutat de Puerto Príncipe (Haití), fou tirotejada per robar-la. Tenia 51 anys i molts projectes. Havia arribat a Haití l'any 2008 i en veure els milers de víctimes que havia produït el recent terratrèmol, va decidir compartir per sempre la seva vida amb aquell país tan pobre. I, així, va crear un taller de pròtesis per ajudar els centenars de persones amb membres imputats a causa del terratrèmol. Com ja ho havia fet a Guinea Equatorial, va treballar en l'educació per dignificar les persones i de manera especial es va dedicar a la promoció de la dona.

És un gran testimoni la seva vida, a la que ens hi podem apropar llegint la biografia que li ha dedicat la periodista Mey Zamora, companya de col·legi de la germana Isa Solà, que ha titulat així la biografia: *Lo que no se da se pierde. Retrato de la misionera Isa Solá* (Plataforma Testimonio, Barcelona, 2018).

El 25 de febrer de 2010, Isa enviava aquest missatge del que cito un breu fragment en el seu text original en castellà. Havia passat tot just un mes des del terratrèmol:

«No sé cómo es la vida normal para mí. Cada día hay algo diferente y se va haciendo camino al andar, como dice Machado. Me dedico más a la logística, a hacer de enlace, a buscar alimentación, medicación y a llevarla donde me lo piden. Hago de chófer de los médicos para llevarlos a los hospitales donde trabajan, llevo enfermos a hacerse radiografías o análisis donde lo necesitan, busco especialistas que puedan tratar casos concretos y cosas por el estilo; de aquí para allá todo el día con el coche. Nada en concreto y todo en general. Donde me llaman, voy, y me siento útil porque puedo hacer cosas que los que vienen de fuera no pueden hacer, tanto de traductora como de chófer o de mediadora».

I afegia que el terratrèmol «no ha tocado más a los pobres que a los ricos, todos estamos en la calle, sin saber, igual el Gobierno que la Iglesia, que los religiosos, que el pueblo llano. Esto es una experiencia muy honda para mí. Y ahora más que nunca entiendo a Juan (se refiere al evangelista san Juan) cuando escribe: “La Palabra se hizo carne y puso su tienda entre nosotros”. Ahora es tiempo, es la oportunidad de acampar entre el pueblo; no es que estemos con ellos, es que estamos como ellos» (o.c. pp. 178-179).

Que aquest gran testimoni de la congregació de Jesús-Maria ajudi a totes i a tots els que formeu la gran família educadora de Jesús-Maria a viure allò que ens demana el papa Francesc: treballar per portar Jesucrist a les perifèries geogràfiques o existencials del nostre món. I caminem cap al tercer centenari!

Coratge i endavant!

Moltes felicitats!

Que Nostre Senyor us beneixi i que la Mare de Déu us empari sota el seu mantell.

Amén.

†Sergi Gordo Rodríguez
Bisbe auxiliar de Barcelona

Homilia en l'Eucaristia en acció de gràcies pels 50 anys de presència a Barcelona dels Missioners Combonians

Parròquia de Sant Francesc Xavier, diumenge 14 d'octubre de 2018 (20 hores)

- Lectures del diumenge XXVIII durant l'any / cicle B: Sa, 7, 7-11. Salm 89. He 4,12-13. Mc 10,17-30.

Benvolgut Sr. Rector de la parròquia de Sant Francesc Xavier, benvolgut P. Provincial dels Missioners Combonians, i preveres concelebrants,

Benvolguts missioners i missioneres Combonians,

Benvolguts germans i germanes col·laboradors dels Combonians/es i germans i germanes en Crist.

1. Una salutació en nombre del Sr. Cardenal Omella a los misioneros/as Combonianos)

Voy a expresar este primer punto en castellano y después pasaré al catalán. Ante todo, deseo expresar una salutación a todos, en especial a los misioneros y misioneras de la Congregación Comboniana, en nombre de nuestro Cardenal Arzobispo, Juan José Omella, que, como sabéis, está ausente de la diócesis para participar en el Sínodo de los jóvenes que se celebra en Roma del 3 al 28 de octubre. Después, citaré unas palabras de él sobre África, tan estimada por él.

También deseo saludaros en nombre de mi hermano en el episcopado, Mons. Antoni Vadell, obispo auxiliar de Barcelona. Estamos en el mes en el que las misiones y los misioneros y misioneras están más presentes en la conciencia y en la plegaria de los cristianos con motivo del DOMUND, que celebraremos el próximo domingo, 21 de octubre. Recordar a los misioneros y misioneras es una grata obligación, porque ellos y ellas son el rostro más generoso de la Iglesia, porque –como suele decirse- son el mejor colectivo de la Iglesia.

Estamos en la parroquia de San Francisco Javier, patrón de las Misiones, y en esta eucaristía damos gracias a Dios por los 50 años de presencia en Barcelona de la obra de los Padres Combonianos dedicada a la animación misionera.

2. Record de sant Daniel Comboni en tres moments de la seva vida

Troband-me entre missioneres i missioners, sento que no us puc donar lliçons sobre l'activitat misionera. Vosaltres, que la viviu, sou els qui més les hauríeu de donar a mi. He repassat la vida del vostre fundador, Sant Daniel Comboni, i us puc dir que hi ha tres moments que m'han impressionat especialment. Els recordo breument.

2.1. El vostre fou un home d'una forta opció misionera. Tots sabem que Daniel Comboni fou una de les figures majors del resorgir missioner a l'Europa del segle XIX. Nasqué a Limone sul Garda (Brescia, Itàlia), el 15 de març de 1831, un poble proper al llac Garda. Els seus pares eren uns humils arrendataris i varen tenir vuit fills. D'aquests vuit fills, només va sobreviure Daniel (era molt freqüent la mort dels nens i nenes en els primers anys en els segles passats). Als 10 anys, Daniel, amb una beca, entra a un col·legi per fer els estudis primaris i després entrarà al Seminari de Verona. Als 17 anys, després d'escoltar el testimoni d'uns missioners, decideix dedicar la seva vida a l'evangelització del continent africà. És fill únic i podia haver estat el bàcul i el consol per als seus pares en la seva ancianitat. Però Daniel als 23 anys és ordenat sacerdot i ja ha madurat en el seu esperit la seva opció, una opció que marcarà la seva vida: consagrar-se a l'evangelització d'Àfrica.

Em sembla que l'opció misionera de Comboni fou la manera com ell va viure radicalment el seguiment de Crist del que ens parla l'evangeli d'avui. Ell no es va fer enrera com aquell jove ric. Va seguir radicalment el Crist essent-ne un missioner.

2.2. Un missioner alliberador dels esclaus. Un segon moment de la vida de Comboni ve marcat pel fet de l'esclavisme. Ja en el seu primer encontre amb Àfrica, Comboni queda fortament impressionat per la desgràcia dels esclaus. L'esclavitud estava oficialment abolida, però seguia prosperant clandestinament. Aquí trobem el Comboni de caràcter fort i resolutiu, que –fortament impressionat- escriu: «Esto se acabó. A todos los esclavos fugitivos que encuentre en mi camino, me los llevaré conmigo y nunca los devolveré a sus amos». És el Comboni alliberador dels més pobres de la societat

que troba. És un missioner compromés. Un d'aquests esclaus, el jove Daniel Sorur, fou enviat per Comboni a estudiar en Roma, al col·legi internacional de Propaganda Fide, i Comboni mateix, ja bisbe de l'Àfrica Central, el va ordenar sacerdot. Es conserva una foto on apareixen tots dos. Comboni és un missioner obert al futur i sap que aquest futur va unit a les vocacions nadiues.

La primera lectura d'avui ens parla de la saviesa. En sant Daniel Comboni es varen acomplir aquestes paraules del llibre de la Saviesa: «Vaig pregar Déu que em donés enteniment, i m'ho va concedir, vaig cridar l'Esperit de saviesa, i em vingué» (Sa 7,7).

2.3. Comboni ha sido llamado «El San Francisco Javier de África Central». Este es el subtítulo de la vida de Comboni escrita por Damián Bruyel (Editorial Mundo Negro). El tercer moment de la vida d'aquest gran missioner que he escollit és ja dels seus anys de maduresa. Comboni redacta tot un «Pla per a la regeneració d'Àfrica», que ell lluitarà amb els mitjans al seu abast perquè sigui estudiat i aprovat pel Concili Vaticà primer. La sobtada conclusió d'aquest Concili, per l'entrada de les tropes de Garibaldi a Roma, no va permetre que el Concili estudiés aquest projecte.

Però ell no es dóna per vençut, i pensa en el bé futur de la seva estimada Àfrica. L'any 1867 funda l'Institut per a les Missions d'Àfrica, el bressol del que avui són els Missioners Combonians i el 1872 funda les Missioneres Combonianes, intuïnt el que la dona pot aportar a la tasca Missionera. El 10 d'octubre de 1881 mor a Jartum (Sudán), després de beneir els seus companys de missió i de dir-los: «No tingueu por. Jo em moro, però la meua obra no morirà».

3. ¿Qué podemos hacer hoy por África?

Para terminar, permitidme que me pregunte, y os pregunte: ¿Qué podemos hacer hoy por África? Permitidme una anécdota para contestar. Como seguramente sabéis, nuestro Arzobispo, el Cardenal Juan José Omella, en los años en que fue miembro de la congregación de los Padres Blancos, fue misionero en Zaire, actual República Democrática del Congo. Todavía hoy se siente misionero y lleva África en su corazón. Este verano, unos días de sus vacaciones, los últimos días de agosto y los primeros de septiembre, los aprovechó para ir a Madagascar y predicar los ejercicios espirituales a los sacerdotes de dos diócesis, invitado por Monseñor Rosario Vella, un salesiano italiano, que lleva 30 años en Madagascar y que es obispo de la diócesis de Ambanja. De regreso, el Cardenal ha escrito un artículo para el diario vaticano *L'Osservatore Romano* (todavía no publicado), del que termino leyendo tres párrafos. Dicen así:

«¡Qué hermosa labor realizan los misioneros y los propios cristianos del país! Se sienten enviados a anunciar las maravillas de Dios sin complejos y con alegría. No podemos dejarlos solos. Necesitan nuestra colaboración. Una colaboración que podría resumirla en tres niveles» –sigo citando al Cardenal:

- a) «**Espiritual**. La oración es el don y la fuerza que necesita la Iglesia para desarrollar la labor misionera cada día.
- b) **Personal**. Quizá algunas personas reciban la llamada del Señor a ser misioneros para anunciar el Evangelio en algún rincón del mundo. Sed generosos y no regateéis ante el Señor que os llama a trabajar en su viña. No olvidéis que hay más gozo en dar que en recibir. Y sed conscientes de que recibiréis mucho, mucha humanidad, en el trato con esos hermanos nuestros que viven en gran pobreza material, pero son ricos en valores humanos.
- c) **Material**. Es la colaboración económica de quienes comparten lo que tienen. Ante la realidad de pobreza extrema y globalizada en países en vías de desarrollo, conviene recordar lo que decía santa Teresa de Calcuta: «Da hasta que duela». A través de nuestras aportaciones, es posible el funcionamiento y desarrollo de los territorios de misión donde se llevan a cabo proyectos sociales y de evangelización.»

Nada añadido a estas palabras por mi parte. Que el Señor nos ayude a convertir estas palabras en realidades para gloria de Dios y salvación de los hombres.

Amén.

†Sergi Gordo Rodríguez
Bisbe auxiliar de Barcelona

Paraules de Mons. Sergi Gordo en l'acte de presentació del llibre «Santa Eulàlia, patrona de Barcelona»

Catedral de Barcelona, 18 d'octubre de 2018, a les 19.30 hores.

Molt sincerament, en nom propi i del Capítol d'aquesta Catedral –del que tinc l'honor de ser-ne membre– dono les gràcies a tots els qui han fet possible aquest llibre.

Ho faig també en nom del Sr. Cardenal Arquebisbe, Joan Josep Omella, que no pot ser present avui ja que es troba tot aquest mes a Roma, prop del papa Francesc, participant en el Sínode Episcopal on estan tractant sobre els joves, la fe i el discerniment vocacional. Santa Eulàlia, noia jove, testimoni i bona deixeble de Jesucrist, ens pot inspirar amb el seu testimoni com a referent per a molts joves d'avui, sobretot per a aquells joves cristians que viuen encara avui al segle XXI en països on hi ha persecució per manca de llibertat religiosa.

També us adreço una salutació cordial en nom del meu germà en l'episcopat, Mons. Antoni Vadell, bisbe auxiliar de Barcelona.

Quin lloc més adient aquest cor catedralici per presentar aquesta bella obra! Som, en efecte, ben a prop de la cripta on es troba el sepulcre d'alabastre i marbre de carrara que serva les preuades relíquies de la màrtir Santa Eulàlia.

Amb aquesta obra honoreu la nostra cultura. I per això em plau donar les gràcies al Sr. Josep Fornés, Director del Museu Etnològic i de les Cultures del Món de l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona.

També vull donar les gràcies a Oriol Pascual, coordinador del llibre i autor d'un dels seus capítols, i a les autores i autors de les seves diverses parts: el M.I. Sr. Robert Baró, el Sr. Pablo Abella, la Sra. Cristina Fontcuberta, la Sra. Carme Grandas, i el Sr. Amadeu Carbó. Gràcies pel servei que heu fet amb aquesta obra a la nostra cultura.

La nostra cultura, com sabeu, té diverses arrels o influències, que passen sobretot per Jerusalem, per Grècia i per Roma. Per citar les fonts més importants.

També desitjo dir que també heu fet un bon servei a la nostra cultura cristiana estudiant la repercussió de santa Eulàlia en diversos àmbits de la vida dels ciutadans de Barcelona.

Una fe que no es concreta en expressions de cultura no és una fe veritable, perquè és propi de la fe cristiana el seu caràcter encanatiu, a imitació de Jesucrist que es va fer home i es va fer fill d'un país i es va expressar amb els mitjans que li oferia aquella cultura concreta.

Santa Eulàlia, patrona de Barcelona, per a la comunitat cristiana, és sobretot una màrtir, és a dir, un testimoni de Jesucrist, «el Testimoni fidel», com diu el llibre de l'Apocalipsi.

La Passió de Santa Eulàlia de Barcelona, que inclou el llibre que presentem, ho diu bellament:

«En aquells dies –els idus de febrer-, una ciutadana i habitant de Barcelona, de noble llinatge, santa Eulàlia, s'estimava de tot cor nostre Senyor Jesucrist des de la seva infantesa». Aquesta és la dimensió de testimoniatge de Crist que està en l'epicentre de tot el que es pugui recollir sobre les manifestacions que heu recollit amb aquest llibre.

A prop de la Catedral, sortint per la porta de Santa Eulàlia que dona al carrer del Bisbe, i al final del carrer de Sant Sever, es troba el de la Baixada de Santa Eulàlia, on hi ha un quadre que la representa i una majòlica davant la qual sempre hi ha algunes llànties

enceses. És un altar en ple carrer, que interpreto signe de l'amor del poble barceloní a la seva patrona.

Déu vulgui que aquesta jove màrtir estigui sempre en el cor de la nostra Església, com estan els màrtirs sempre en el cor dels cristians de tots els temps. Per acabar, deixeu-me recordar els versos de Mn. Jacint Verdaguer –del poema titulat «Màrtirs»–, que es troben reproduïts en la majòlica de la Baixada de Santa Eulàlia:

«Vegent acostar-se les flames
també recula Dacià.
La tanca dins una tina
que té sagetes per claus,
tota encerclada de glavis
i de ganivets de dos talls.

Baixada de Santa Eulàlia,
tu la veres rodolar
d'un abisme a l'altre abisme
per aquells rostos avall,
deixant per rastre en les herbes
un bell rosari de sang»

La Catedral desitja lliurar a tots els assistents a aquest acte un díptic que conté un plànol de localització de les peces catedralícies catalogades en aquest llibre, que a partir d'avui és una obra cabdal de referència per a tot el que té a veure amb la nostra estimada patrona barcelonina.

Moltes gràcies, doncs, a tots i totes per la vostra assistència.

Bon vespre.

†Sergi Gordo Rodríguez
Bisbe auxiliar de Barcelona

Homilia en la festa de Sant Antoni Maria Claret

Santuari del Cor de Maria (c. Sant Antoni Maria Claret, 47), dimecres 24 d'octubre de 2018, 20 hores.

Lectures del dia: Isaïes 61, 1-6. (L'ungit del Senyor consola i allibera). Salm 22, 1-3. ("El Senyor és el meu pastor"). 2 Co 5, 14-21 ("En nom de Crist, deixeu-vos reconciliar amb Déu"). Lc. 10, 1-9. (Enviament dels 72 deixebles).

Benvolguts Pare Provincial, Pares claretians, religiosos i religioses, preveres i diaques concelebrants i laics que us inspireu en el carisma claretjà i col·laboreu en les seves obres.

Benvolgut Sr. Rector de la parròquia i comunitat parroquial de l'Immaculat Cor de Maria. Benvolguts tots, germanes i germans en el Senyor. Una salutació a tota la família claretiana.

Em plau molt estar avui amb tots vosaltres en aquest santuari del Cor de Maria que és també com el cor de la família claretiana a la nostra arxidiòcesi de Barcelona, en el dia de la festa del vostre fundador.

La primera pedra d'aquest Santuari del Cor de Maria fou col·locada el dia 7 d'abril de 1904, en el cinquantè aniversari de la definició del dogma de la Immaculada Concepció de Maria.

El promotor en fou el religiós claretjà P. Joan Melé i l'arquitecte fou el conegut i benemèrit Joan Martorell i Montells, benefactor de tantes institucions religioses i patrocinador d'Antoni Gaudí, ja que fou ell el que, en no acceptar la petició que li feia el Sr. Josep Maria Bocabella de dirigir l'obra del temple de la Sagrada Família, li va indicar un jove arquitecte que treballava amb Martorell com a delineant i que es deia Antoni Gaudí. Estem, doncs, en una casa de Maria, ideada pel bon arquitecte i bon cristià que fou Joan Martorell i Montells, al que va dedicar la seva tesi doctoral un sacerdot de la nostra diòcesi, Mn. Jaume Aymar i Ragolta.

Deixeu-me dir que admiro un fet que em sembla ben exemplar. Aquest santuari i des de l'any 1972 també parròquia, no porta el nom ni està dedicat al sant fundador, sinó que està dedicat a Maria i concretament al seu Cor Immaculat, un signe de la humilitat i de la profunda devoció mariana de Sant Antoni Maria Claret. La presència de Maria és absolutament determinant en la vocació i la missió del popular «Pare Claret».

És el dia de la festa del vostre fundador i per això de la gran figura històrica del vostre fundador només us en recordaré trets: el de ciutadà de Barcelona, que ens el fa proper; i el de missioner del nostre poble, que el fa molt proper a allò que cerquem de viure avui tota la comunitat catòlica de la diòcesi de Barcelona aplicant el nou Pla Pastoral Diocesà SORTIM!

1. Antoni Maria Claret, un enviat de Déu per consolar i alliberar

Em sembla que es poden aplicar a sant Antoni Maria Claret les paraules de la primera lectura: «L'Esperit del Senyor reposa sobre meu, perquè el senyor m'ha ungit. M'ha enviat a portar la bona nova als pobres, a curar els cors desfets, a proclamar als captius la llibertat, a proclamar l'any de gràcia del Senyor, a consolar tots els qui estan de dol».

Penso que, des de la seva infància i joventut, apareix en el jove Claret una forta crida del Senyor per consolar i alliberar, com diu el profeta Isaïes de l'ungit de Déu.

El primer moment de la vida de Sant Antoni Maria que us proposo és el de la seva infància, que ens recorda la importància de l'educació en la vida de les persones.

Ell, com sabeu, era nascut a Sallent, el cinquè dels onze fills que varen portar al món els seus pares, com ens ho recorda ell mateix en la seva *Autobiografia*. “Tonet”, com era nomenat familiarment, visqué la seva infància envoltat de la pietat d'uns pares “honrats i temorosos de Déu (*Autobiografia*, n. 13).

«Els meus pares –Joan Claret i Josefa Clarà– i el mestre –ens explica ell mateix– no solament em varen instruir en les veritats que tenia que creure, sinó també en les virtuts que tenia que practicar (*Autob.* N.28). El claretià Fermín Bocos, en la síntesis biogràfica del pare fundador, que ha escrit per a un Any Cristià, diu que «el testimoni de vida dels seus pares i del seu mestre seran decisius en els tres anys que el ja jove Antoni viurà en la “bulliciosa i temptadora Barcelona”», diu!. Als seus 18 anys, vivint sol a Barcelona per perfeccionar-se en el ram tèxtil, Claret no perd el seny. Tot el contrari. Aquí veurà que la que Torras i Bages qualificà com a «saviesa dels humils» és més veritat que la d'aquells que «no saben el que fan ni el que diuen» (*Autob.* N. 27). Claret, a la nostra ciutat, hi viurà la crisi de la joventut, però també a la nostra ciutat hi viurà l'opció inicial i més fonamental de la seva vida: lliurar-se a Déu, potser, com ell pensa inicialment, fent-se monjo cartoixà (*Autob.* N. 77). Així ho dirà al seu pare, que –renunciant a un fill que prometia fer carrera en el ram textil- li diu: «Jo no et vull treure't la vocació. Déu me'n lliuri. Pensa-ho bé. Encomana't a Déu i aconsella't bé amb el teu director espiritual».

Claret anirà fins i tot a visitar la tant estimada Cartoixa de Montalegre. Però diverses experiències i el consell del bisbe de Vic, informat de l'itinerari espiritual del jove, el portaran al Seminari de Vic, on serà ordenat com a sacerdot diocesà d'aquella diòcesi.

El moment de la infància i la joventut de Claret ens invita a valorar molt l'educació cristiana en el si de la família en les escoles cristianes, com la vostra aquí ben a prop, i treballar perquè sigui veritablement alliberadora.

2. Claret, missioner de Catalunya i el Pla Pastoral Diocesà “SORTIM!”

El segon moment que us proposo de la vida del vostre sant fundador és el de missioner de Catalunya. Enviat primer com a vicari i després com a rector primer a la població natal de Sallent i després a Viladrau. Claret, llegint els escrits dels profetes, sent la vocació missionera. Es proposa anar a Roma i oferir-se a *Propaganda Fide* «perquè l'envii a qualsevol part del món» (*Autob.* N. 120). «Mn. Claret entén –escriu el P. Fermín Bocos- que allò que el poble necessita és evangelització». I es lliura a

fer-ho amb una gran pobresa de mitjans, complint al peu de la lletra les consignes del Senyor als 72 deixebles, com hem escoltat a l'evangeli proclamat avui. Claret serà un sacerdot missioner a Catalunya i Canàries, un bisbe missioner a Cuba i un bisbe missioner també a Madrid, a la cort d'Isabel II. I per missionar funda els Missioners Fills de l'Immaculat Cor de Maria i les Missioneres Claretianes i cerca mitjans moderns creant l'editorial *Llibreria Religiosa*, i escrivint llibres que assoleixen tiratges impensables en el seu temps.

En tot això hi veig una gran sintonia entre el Claret que recorrerà tot Catalunya com a missioner amb el moment que viu la nostra arxidiòcesi amb el nou Pla Pastoral Diocesà titulat precisament «SORTIM!». Som conscients, tanmateix, que avui és més difícil evangelitzar que en els temps de Claret, perquè en bona part ja no tenim en el nostre poble aquella «terra bona» –aquell humus cristià– que ell encara trobava en la nostra gent.

Què pretenem, doncs, al arriscar-nos a evangelitzar ara i aquí? Volem fer nostre el somni del papa Francesc a la seva exhortació apostòlica *La joia de l'Evangeli (Evangelii gaudium)*:

«Somio una opció missionera capaç de transformar-ho tot, per tal que els costums, els estils, els horaris, el llenguatge i tota estructura eclesial es converteixi en una via adequada per a l'evangelització del món actual, més que per a l'autopreservació» (EG 27).

Hem desitjat fer nostra, en efecte, la crida que el papa Francesc ens adreça per a una conversió pastoral en clau de missió:

«De cara a fer que aquest impuls missioner sigui cada vegada més intens, generós i fecund, exhorto també cada Església particular a entrar en un procés decidit de discerniment, purificació i reforma» (EG 30).

L'hem titulat «Orientacions i propostes» per a una conversió de la pastoral diocesana en clau de missió. No és un programa tancat i complert, amb uns objectius estratègics, determinats i únics. És un conjunt de suggeriments de caràcter obert, obert a las creativitat dels cristians d'avui.

El Pla Pastoral Diocesà ha nascut com a fruit de les aportacions de molts, parròquies, escoles, moviments, grups diversos i també propostes individuals. Ara retorna a tota la comunitat diocesana com una invitació a fer un esforç creatiu i una actitud humil d'escoltar i de servir, ben atents a les realitats i a les possibilitats concretes de cada persona, de cada parròquia, de cada institució cristiana.

Com a família claretiana, us invito a tots a ajudar-nos en aquest esforç de la nostra arxidiòcesi. Llegiu i reflexioneu sobre el nou Pla diocesà. «Sortim, sortim a oferir a

tothom la vida de Jesucrist» Tot el que fem ha de tenir un marcat sentit cristocèntric, en l'educació, la cultura, la comunicació..., l'objectiu de la missió –també i sobretot avui– és portar les persones a la trobada personal amb Jesucrist, que els cristians d'avui puguin viure el salm que hem resat: «Ell, el Senyor, és el meu pastor».

Com hem escoltat en l'Evangelí, «la collita és abundant, però els segadors són pocs. Pregueu, doncs, a l'Amo dels sembrats que enviï més segadors». Hem de pregar molt per les vocacions al sacerdoci ministerial i la vida religiosa. El Pla Pastoral de la diòcesi valora molt l'aportació dels religiosos i religioses, també a la vida pastoral de la diòcesi.

Penso que la família claretiana podeu contribuir molt en els objectius del Pla Pastoral: en l'educació i en el foment d'unes iniciatives missioneres, sobretot en els camps de l'educació i de la comunicació.

Però no podem oblidar, seguint el seu exemple, els mitjans «sobrenaturals» al servei de la missió, sobretot la pregària i la conversió personal com una dinàmica de fidelitat al Senyor que s'estén a tota la nostra vida terrenal. Demanem-ho avui al Senyor, confiant en la intercessió del vostre sant fundador. I sobretot que no ens falti una constant pregària a l'Esperit Sant, perquè sense la seva llum i la seva gràcia, i sense la poderosa intercessió de la Mare de Déu, això que ens proposem no podrà arribar a recollir els fruits que esperem.

Fem nostra, en definitiva, aquesta bonica pregària apostòlica de Sant Antoni M. Claret:

Senyor i Pare meu!

que et conegui i et faci conèixer,
que t'estimi i et faci estimar,
que et serveixi i et faci servir,
que et lloï i et faci lloar
per totes les creatures.
Amén.

†Sergi Gordo Rodríguez
Bisbe auxiliar de Barcelona

«Sortim!» (Article de Mons. Sergi Gordo)

Article publicat al Full informatiu de la catedral de Barcelona, en el número d'octubre

Al llarg de tot el curs passat, hem viscut un procés diocesà sinodal de consulta i discerniment, «caminant junts». El papa Francesc ha recordat que «el que el Senyor ens demana, està contingut en la paraula “sínode”, que significa “caminar junts”. Una Es-

glésia *sinodal* és una Església de l'escolta, una escolta recíproca en la qual cadascú té quelcom a aprendre. Laics, preveres i bisbes: un en l'escolta dels altres i tots en l'escolta de l'Esperit Sant, 'l'Esperit de la veritat' (Jn 14,17), per a conèixer el que 'l'Esperit diu' (Ap 2,7)» [Discurs pels 50 anys de la creació del Sínode dels Bisbes: 17.X.2015].

En aquest sentit, hem volgut fer nostre el somni del papa Francesc a la seva exhortació apostòlica *La joia de l'Evangelí (Evangelii Gaudium)*:

«Somio una opció missionera capaç de transformar-ho tot, per tal que els costums, els estils, els horaris, el llenguatge i tota estructura eclesial es converteixi en una via adequada per a l'evangelització del món actual més que per a l'autopreservació» (EG 27).

Hem desitjat fer nostra, en efecte, la crida que el papa Francesc ens adreça per a una conversió pastoral en clau de missió:

«De cara a fer que aquest impuls missioner sigui cada vegada més intens, generós i fecund, exhorto també cada Església particular a entrar en un procés decidit de discerniment, purificació i reforma» (EG 30).

Tenint en compte les aportacions i suggeriments de totes les persones, parròquies, comunitats, moviments, associacions, organismes i entitats consultades, comptem amb el nou Pla Pastoral Diocesà que es titula «SORTIM!». Es tracta d'*orientacions i propostes* per potenciar el seu caràcter obert i no tant un programa tancat i complet, amb uns objectius estratègics, determinats i únics. Aquest Pla Pastoral neix, doncs, fruit de les aportacions de molts, també de la teva, i ara retorna a tu i a tothom com una invitació a un esforç creatiu i una actitud humil d'escoltar i de servir, ben atents a les realitats i a les possibilitats concretes de cada persona i de cada comunitat o grup cristià.

Així, doncs, t'invito a conèixer el nou Pla Pastoral. Pren-lo i llegeix, prega i canta, reflexiona i actua, escolta i anuncia l'Evangelí. I escoltem Crist Ressuscitat que ens diu: «Aneu!». Com ens demana el papa Francesc: «Sortim, sortim a oferir a tothom la vida de Jesucrist» (EG 49).

†Sergi Gordo Rodríguez

Bisbe auxiliar de Barcelona i membre del Capítol de la Catedral

Secretaria General

Nomenaments parroquials

01.10.18 – Rvd. P. Julio Jr. Halili Santiago, OSA, rector de la parròquia de Sant Agustí, de Barcelona.

01.10.18 – Rvd. P. Josep Manuel Vallejo Fidalgo, OFM cap, rector de la parròquia de Sant Joan de la Creu, de Barcelona.

01.10.18 – Rvd. P. Faustin John Mlelwa, OSA, vicari de la parròquia de Sant Agustí, de Barcelona.

01.10.18 – Gmà. Juan Alberto Pérez Díez, OSA, adscrit a la parròquia de Sant Agustí, de Barcelona.

18.10.18 – Rvd. P. Joaquim Calvet Viadiu, SF, rector de la parròquia de Sant Josep Manyanet, de Barcelona.

18.10.18 – Rvd. P. Joaquín Brumós Villanueva, O de M, vicari de la parròquia de Sant Pere Nolasc, de Barcelona.

18.10.18 – Rvd. P. Jesús Sans i Compte, OCD, adscrit a la parròquia de Sant Josep, de Badalona.

18.10.18 – Rvd. Sr. Enric Subirà Blasi, adscrit a les parròquies de Sant Ildefons, Santa Maria i Verge del Pilar, de Cornellà de Llobregat.

18.10.18 – Rvd. Sr. Carles de Riba Soldevila, DP, diaca adscrit a la parròquia de Crist Redemptor, de Barcelona.

23.10.18 – Rvd. Sr. Guy Martial Ondobo Mbassi, adscrit a les parròquies del Sant Crist, Sant Francesc d'Assís i Santa Clara, de Badalona.

29.10.18 – Rvd. P. Antonio Criado Rodríguez, O de M, rector de la parròquia de la Verge de Natzaret, de Barcelona.

29.10.18 – Rvd. P. Víctor Codina Mir, SJ, adscrit a les parròquies de Sant Ildefons i Verge del Pilar, de Cornellà de Llobregat.

29.10.18 – Rvd. P. Josep M. Rambla Blanch, SJ, adscrit a la parròquia de Verge del Pilar, de Cornellà de Llobregat.

29.10.18 – Rvd. P. Joan Travé i Cassals, SJ, adscrit a la parròquia de Verge del Pilar, de Cornellà de Llobregat.

30.10.18 – Rvd. Sr. Antonio Rodríguez Martínez, adscrit a la parròquia de Sant Miquel Arcàngel, de Cornellà de Llobregat.

Nomenaments no parroquials

29.10.18 – Sra. Ana María Castillo Jurado, presidenta diocesana de l'associació ADO-RACIÓ NOCTURNA FEMENINA de Barcelona, per un període de quatre anys.

Nomenaments d'institucions d'ensenyament superior

29.10.18 – El Sr. Cardenal Arquebisbe, en virtut de les atribucions que li corresponen, d'acord amb els estatuts de l'Institut Superior de Ciències Religioses Don Bosco de Barcelona, com a Ordinari del lloc, confereix *MISSIO CANONICA* als professors:

Dr. Aurelio José Cerviño Alcayaga,
per impartir Moral
Llic. Emile Désiré Mefoudé Ndeme,
per impartir Litúrgia
Dra. M. Begonya Palau Rigol,
per impartir Sagrada Escriptura

29.10.18 – El Sr. Cardenal Arquebisbe, en virtut de les atribucions que li corresponen, d'acord amb els estatuts de l'Institut Superior de Ciències Religioses Don Bosco de Barcelona, com a Ordinari del lloc, confereix *VENIA DOCENDI* al professor:

Dr. Juan Cabó Rodríguez,
per impartir Filosofia

Cartes

Barcelona, 26 d'octubre de 2018

Als preveres i diaques de l'arxidiòcesi

Benvolguts preveres i diaques,

Per indicació del Sr. Cardenal Joan Josep Omella, Arquebisbe de Barcelona, i tal com vam anunciar-vos en primícia el passat 11 d'octubre, ens plau fer-vos a mans un exemplar de la seva carta ja editada en format llibret bilingüe: «NOMÉS L'AMOR SALVA», de data 24 de setembre de 2018, festivitat de la Mare de Déu de la Mercè.

Teniu l'esmentada carta a disposició, fins que se n'exhaureixin les existències, a la Consergeria de l'Arquebisbat.

Per descomptat que podeu trobar-la penjada a la pàgina web de l'Arquebisbat (www.esglesiabarcelona.cat).

Ben cordialment,

Màrión Roca Sagués
Secretària General i Cancellera

In pace Christi

P. Miquel Sanmartí i Garcia, SJ

Va néixer a Alcanar i ben jove va entrar a la Companyia de Jesús. Va fer el noviciat a Veruela, on va ser company del P. Josep M. Blanch i Cardoner, jesuïta destinat a Paraguai, que fou el que presidí la missa exequial. Mn. Miquel Sanmartí ja va fer els estudis de filosofia i teologia a Amèrica del Sud i en el Colegio Máximo de San Miguel va coincidir amb un estudiant que és l'actual papa Francesc. Ja ordenat prevere, va treballar primer en el món de l'educació i després en l'apostolat social en els ambients més vulnerables de la societat paraguaiana amb no poques dificultats. El servei a aquest país ha estat la gran missió de la seva vida.

Els darrers temps va formar part de la comunitat de preveres acollits a la Residència Sacerdotal de Sant Josep Oriol. Va morir el dia 10 d'octubre de 2018.

La missa exequial es va celebrar a la capella de la Residència el dia 11 d'octubre a les 15.15 hores. Com es fa amb tots els preveres de la casa, la capella ardent amb les despulles mortals del mossèn es va col·locar a la capella de la casa el mateix dia 10 al vespre i a l'hora habitual, les 19.30 hores, es va oferir la pregària del Sant Rosari el seu etern descans. El cadàver del mossèn portava l'alba i una estola inspirada en el típic ponxo sud-americà.

Va presidir la missa el seu company jesuïta P. Josep M. Blanch i Cardoner, vingut del Paraguai. A l'altar el varen acompanyar Mn. Josep Serra, director de la Residència, i Mn. Pere Vivó, que va fer la pregària dels fidels. Va fer la primera lectura Mn. Oriol Garreta, que durant uns anys col·laborà com a pastor de diverses parròquies a Xile. Varen concelebrar l'eucaristia els mossens de la Residència i va pronunciar l'homilia el P. Josep M. Blanch, el qual va comentant les lectures bíbliques proclamades que, entre altres coses, deien: «Nosaltres tenim la nostra ciutadania en el cel, d'on esperem un Salvador» (primera lectura) i «No busqueu entre els morts Aquell que viu. No hi és aquí Ha ressuscitat» (Evangeli de Lluc). Com a salm responsorial es cantà el Salm 22, «El Senyor és el meu pastor».

Dirigí els cants Mn. Xavier Casas Ros. Mn. Josep Serra pronuncià al final unes paraules agraïnt al P. Josep M. Blanch haver presidit la missa exequial en sufragi del que fou el seu company al noviciat de Veruela.

Es va cloure la missa exequial amb el cant de l'«*In paradisum*» i el Virolai a les Mare de Déu de Montserrat. Abans, però, es va cantar el text d'aquesta poesia que Mn. Joaquim Vives, company de Residència, va dedicar al mossèn resumint la seva biografia. Descansi en la pau de Crist.

A Alcanar, més avall de Tortosa,
a la Serra del bell Montsià,
vares néixer una tarda sortosa
i el teu poble de goig s'emplenà.

Vas sentir de jove un aire fresc
i al llunyà Paraguai vas anar.
Jesuïta amb el «papa Francesc»
estudies i aprens a educar.

Ben després el treball el canvies
i et dediques al poble explotat.
Ets valent i constant tots els dies
i una bala et fereix al costat.

Als vuitanta-set anys, enmig nostre
i amb l'estola i el ponxo estimat,
amb l'amor i la pau al teu rostre,
el Bon Déu t'acull al seu costat.

Mn. Joaquim Vives

Religioses difuntes

Dia 5 d'octubre: La Gna. Lucía GÓMEZ ARCE, Carmelita de Sant Josep, va morir als 91 anys d'edat i 73 de vida religiosa.

Pla Pastoral

Un Sínode per escoltar els joves (Article de Mn. Bruno Bérchez)

Durant el mes d'octubre s'ha celebrat a la Ciutat del Vaticà l'Assemblea general Ordinària del Sínode dels Joves, a la qual ha participat el nostre arquebisbe, cardenal Joan Josep Omella. El nostre Pla Pastoral Diocesà proposa el tema dels joves com un dels eixos fonamentals. En la proposta 3.1 es parla «d'escoltar els joves». Publiquem, pel seu interès, aquest article de Mn. Bruno Bérchez, director del Secretariat de Pastoral Juvenil de la nostra arxidiòcesi. L'article es va incloure al setmanari Catalunya Cristiana del 07.10.2018, pàg. 23.

El dimecres 3 d'octubre va començar el Sínode dels Bisbes sobre la joventut. Netflix, Spotify, *selfie*, *influencer*, *trap*, etcètera. Quan l'Església escolta el món dels joves sovint li agafa vertigen. Recordo un grup de preveres als quals vam presentar aquesta llista de termes juvenils, i en acabar ens van confessar que s'havien sentit com a homes de Neandertal.

Però no ens enganyem. Els noms varien. En la meva època eren Gun's & Roses, *Sensación de vivir*, Bollycao, casset, etcètera. I anys abans Naranjito, els Beatles o Los Pecos. Cada època té la seva cultura juvenil i que, tot i que sempre hi ha nostàlgics, gràcies a Déu va canviant.

Però hi ha una cosa que no canvia. Els joves de fa vint o deu anys, com els d'avui, com els d'aquí a trenta anys, no deixaran de demanar el mateix: ser escoltats. Però què vol dir escoltar els joves?

Escoltar els joves no vol dir només saber tot allò que els agrada; no podem tornar a ser joves. Escoltar els joves tampoc no vol dir donar un «sí» a tot el que demanen, no sempre podem o serà bo per a ells. Escoltar els joves tampoc no és una tàctica per saber què volen i fer que consumeixin el nostre producte; això ho fan les multinacionals.

Tot això potser ho haurem de fer, però la raó per la qual els volem escoltar va més enllà. Escoltar els joves vol dir aturar-se i deixar que parlin. Interessar-se per ells. Sovint no tindrem la resposta a les seves preguntes. Però potser tampoc no ho estan demanant. Per què, doncs, volen ser escoltats? Aquest Sínode de bisbes sobre la joventut no sabem quines resolucions oferirà. Dificilment donarà receptes màgiques, però haurà fet una cosa que tot jove, en el fons, agraeix. Quan un jove se sent escoltat, descobreix

que és important per a algú, que algú el té en compte i que la seva vida té un valor. Déu s'ha fet un de nosaltres per escoltar-nos i dir-nos que som importants als seus ulls, que la nostra vida té un sentit.

Només per això ja haurà valgut la pena el Sínode.

I no tenim res a dir, l'Església, als joves? I tant. Déu té una paraula per a cada jove, i aquesta paraula és Jesús. Però no l'escoltaran si abans no els escoltem, i no sabem què els preocupa, què somien, què els fa patir, què esperen. No anunciem Jesús als joves perquè la mitjana d'edat a les parròquies és de 65 anys.

Ho fem perquè els estimem, i perquè estem convençuts que Jesús és l'única paraula que sempre valdrà la pena de ser escoltada i que mai no passarà de moda. Preguem pels fruits d'aquest Sínode. El primer fruit ja s'ha produït: el mateix Sínode.

Mn. Bruno Bérchez

Director del Secretariat Diocesà de Pastoral amb Joves de Barcelona

Litúrgia de les Hores a la parròquia (Article de Mercè Solé)

El nostre Pla Pastoral té una especial preocupació per revitalitzar l'espiritualitat en l'àmbit també de les parròquies (vegi's, per exemple, la proposta 4.3 en el capítol titulat «La fraternitat» o la proposta 5.1 del capítol cinquè («El discerniment»), centrat en «la Bíblia i en la Paraula de Déu que ens il·lumina». En aquest sentit, ens sembla oportú recollir l'article que segueix, redactat per Mercè Solé, membre d'ACO i del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona, que explica el contingut fonamental curs que el CPL va organitzar aquest estiu passat al Miracle, centrat en la celebració de la Litúrgia de les Hores a les parròquies. L'article es publicà a Catalunya Cristiana, del 23.09.2018, pàg. 33).

L'Eucaristia dominical i la pregària comunitària basada sobretot en els salms matí i vespre, primer a la sinagoga i després en altres espais, va ser el signe identitari dels cristians, de tots els cristians, durant uns quants segles. La Litúrgia de les Hores va anar creixent en moments de pregària al llarg del dia i en intensitat, va anar incorporant al cicle rotatiu dels salms, textos del Nou Testament que hi projectaven la llum de Jesucrist, va afegir-hi textos dels Pares de l'Església que a partir de la litúrgia ajudaven a entendre la Paraula de Déu... Però al llarg dels segles va acabar convertint-se en la pregària comunitària dels monjos i monges i en la pregària individual dels capellans i va desaparèixer de la vida quotidiana del comú dels cristians. El Concili Vaticà II va optar per retornar el sentit inicial de la Litúrgia de les Hores i per incentivar el seu res a les parròquies.

Soprèn el poc èxit obtingut. A poques parròquies es resa. Potser perquè la Litúrgia de les Hores ha arribat a un nivell de complexitat litúrgica amb relació, per exemple, al Rosari, que en dificulta l'accés si no es té una certa formació cristiana. Potser perquè l'Eucaristia diària en moltes parròquies fa innecessària als ulls de molts qualsevol altra pregària. Potser també per un excés de racionalitat que dificulta la immersió en uns salms sovint foscos o durs. O per l'anhel de conèixer millor l'escriptura a través de la *lectio divina*.

En parlàvem en el curs que el CPL va organitzar al Miracle sobre la Litúrgia de les Hores. Hi vàiem, però, unes quantes raons per reincorporar-la a la vida parroquial.

- El seu sentit comunitari. La fe del pàrenostre mai no és individual, sempre tenim com a referència l'altre. Val la pena lloar Déu matí i vespre tots junts.
  - La lectura continuada dels salms, d'aquells que ens agraden i dels que no, dels que sentim propers i dels que estan allunyats del nostre moment vital, és una bona manera d'experimentar que la fe no gira al voltant nostre, sinó que afecta tots els homes i dones en la diversitat de les seves vides.
  - És Déu qui prega en nosaltres, tant si estem mig adormits com si no acabem d'entendre racionalment allò que els nostres llavis diuen. Déu hi és aquí també, quan ens reunim en el seu nom.
  - Cada dia costarà més, probablement, celebrar l'Eucaristia per la manca de preveres. Resar laudes i vespres comunitàriament no necessita un ministre ordenat.
- En tot aquest procés hi ha recursos que es poden aprofitar. La complexitat del calendari litúrgic desapareix amb l'aplicació per a mòbils i tauletes. La del CPL permet resar amb els textos oficials de l'Església. Això fa molt accessible la Litúrgia de les Hores per a tothom. Dins la parròquia, si convé, a l'autobús. O les retransmissions de laudes, vespres i completes des de Montserrat i Solius, de Ràdio Estel.
- Des del Centre de Pastoral Litúrgica hem encetat aquest camí de formació i de difusió que s'ofereix a totes les parròquies i comunitats que vulguin aprofundir-hi. Si hi esteu interessats, poseu-vos en contacte amb nosaltres.

Mercè Solé

Les noves tecnologies i la pregària cristiana (Article de Montse Girbau)

*El nostre Pla Pastoral Diocesà, en el seu punt 1.4, proposa un anunci explícit del missatge cristià i de la persona de Jesucrist mitjançant «webs, difusió i campanyes de comunicació online a les xarxes socials...» Sens dubte, cal veure com una realització d'aquesta proposta la iniciativa de la Companyia de Jesús a Catalunya, que ja fa deu anys va crear la pàgina web *Pregaria.cat*, web que ara ha estat remodelada. Aquest*

article de Montse Girbau fa història d'aquesta iniciativa. Fou publicat a Catalunya Cristiana el 16.09.2018, pàg. 19-30.

Durant l'any 2018 la web Pregaria.cat, impulsada pels jesuïtes de Catalunya, celebra el seu desè aniversari. Ho fa presentant disseny i continguts nous. Pregaria.cat va néixer amb la voluntat d'oferir materials per ajudar i acompanyar en la reflexió personal i la pregària, aprofitant les noves tecnologies.

L'inici d'aquest recorregut el trobem, fa gairebé vint anys, quan els jesuïtes irlandesos van decidir obrir un espai per pregar a la xarxa. Era una web ben senzilla, que a través de sis passos acompanyava una pregària. Li van posar el nom de *Sacred Space* per identificar-lo com espai de trobada amb Déu. L'èxit va superar tota expectativa, i avui la web existeix en vint-i-dues llengües diferents. El català va ser una de les primeres llengües a sumar-s'hi, l'any 2002, sota l'impuls de l'aleshores provincial dels jesuïtes a Catalunya, Pere Borràs.

Encara que ara sembli estrany, una iniciativa així despertava llavors curiositat i fins i tot dubtes; és possible pregar davant d'una pantalla? En realitat, *Sacred Space* només ens recordava que cal superar la idea que Déu es troba en uns moments i llocs determinats i assumir, en canvi, que és a tot arreu on hi ha una dona o un home en recerca sincera.

Aquesta proposta animà ràpidament a explorar nous camins. Però no n'hi havia prou d'aprofitar les noves tecnologies de la comunicació com a eina de distribució de materials, sinó que calia pensar i crear nous formats.

De forma espontània sorgeixen iniciatives, personals i col·lectives: el jesuïta Jesús Renau envia des del correu electrònic la seva «pregària virtual» a un grup de persones que ràpidament va creixent; una colla d'educadors/es comencen a crear textos i il·lustracions per a famílies amb infants; joves vinculats a la pastoral juvenil presenten un punt de pregària a partir de música actual; alguns jesuïtes publiquen les seves homilies dominicals a la xarxa...

Són projectes petits però sòlids que es van escampant des d'un petit nucli d'amics i companys en un cercle més gran, i que estan units per uns mateixos lligams: una espiritualitat vinculada i compromesa amb la realitat. És per això que l'any 2008 els jesuïtes de Catalunya decideixen obrir un portal web que aplega aquestes diverses iniciatives, les fa visibles i les posa a l'abast de tothom. Així neix Pregaria.cat com a iniciativa al servei de l'Església catalana de totes les persones que senten la necessitat de trobar materials que els facilitin un espai d'interioritat en la nostra llengua.

Durant aquests deu anys, Pregaria.cat ha anat construint una petita comunitat virtual, formada per totes aquelles persones (i en són moltes!) que hi han col·laborat i hi col·

laboren des del voluntariat, les que segueixen una o diverses de les propostes, o les que visiten la web esporàdicament. També les que han arribat a través de les xarxes socials en aquests darrers anys. La web s'ha consolidat no només com un espai per a la pregària personal, sinó també com una eina per a persones i col·lectius que necessiten recursos per desenvolupar la seva tasca educativa o pastoral. I fins i tot alguns dels continguts de la pàgina han donat lloc a la publicació de llibres.

Amb el desè aniversari, Pregaria.cat presenta una nova web, renovada, posada al dia i millorada en el seu disseny. Però aquesta celebració-renovació ha estat més que això. El treball d'aquests últims mesos, que ha culminat amb la publicació de la nova web, ha estat per repensar, imaginar, cercar, agrair i valorar tanta dedicació, acollir noves propostes i incorporar noves veus, sempre tenint present, com diu la web, que cadascú hi pugui trobar allò que més l'ajudi en el seu moment present, allò que més el pugui acostar a una experiència de Déu i a l'entrega als altres.

Montse Girbau

Organismes interdiocesans

Carta sobre la celebració de la III Setmana de la Bíblia

Barcelona, octubre de 2018

Benvolgut mossèn,

El dia 21 de novembre de 2016, el papa Francesc feia pública la carta apostòlica *Misericordia et misera* en ocasió de la clausura de l'Any Jubilar de la Misericòrdia. En el punt 7 de la carta, Francesc assenyalava que «seria oportú que cada comunitat, un diumenge de l'Any Litúrgic, renovés el seu compromís a favor de la difusió, coneixement i aprofundiment de la Sagrada Escripura: *un diumenge dedicat enterament a la Paraula de Déu* per comprendre la inesgotable riquesa que prové d'aquest diàleg constant de Déu amb el seu poble». El Papa afegeix que «caldría enriquir aquest moment amb iniciatives creatives, que animin els creients a ser instruments vius de la transmissió de la Paraula».

En la línia que assenyalava el papa Francesc, s'està preparant ja en totes les diòcesis de Catalunya la III Setmana de la Bíblia que se celebrarà del 26 de novembre a l'1 de desembre, prèvia al Diumenge de la Paraula, el dia 2 de desembre, primer diumenge d'Advent. Em plau enviar-li aquest pòster il·lustratiu.

Amb el lema d'aquest any «La paraula és molt a prop teu» (Dt 30,14), se'ns convida a envigorir la proximitat de la Paraula de Déu en la vida personal i comunitària. Amb aquesta finalitat haurà rebut des del Centre de Pastoral Litúrgica unes propostes d'activitats molt útils per realitzar-les a les parròquies i altres comunitats durant la Setmana de la Bíblia.

A banda de les activitats que es duuin a terme a les parròquies, s'ha organitzat un acte central diocesà que tindrà lloc el dimarts dia 27 de novembre, a les 8 del vespre, a la Sagrada Família, amb el títol «De la creu a la glòria», meditació bíblica sobre la façana de la Passió. L'acte estarà presidit pel cardenal Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona. La meditació serà conduïda pel Dr. Armand Puig amb intervals d'orgue a càrrec del Sr. Juan de la Rubia. L'entrada serà lliure, prèvia la reserva d'invitacions que podran ser retirades al Centre de Pastoral Litúrgica (CPL).

Igualment l'informo que la Conferència Episcopal Tarraconense ha patrocinat l'edició del llibre dels Fets dels Apòstols per tal de ser distribuït gratuïtament durant la Setmana de la Bíblia. Les parròquies i altres comunitats de l'Arxidiòcesi podran retirar-ne els exemplars que desitgin al Centre de Pastoral Litúrgica, carrer de Nàpols, 346, 08025 Barcelona, abans del dia 23 de novembre.

Finalment, li comunico que ha estat novament activada la web de la Setmana de la Bíblia www.setmanadelabiblia.cat. Allà trobarà tant el cartell com les propostes d'activitats, per si li'n convenen exemplars. També s'hi podran reservar les invitacions per assistir a l'acte de la Sagrada Família.

Les parròquies i altres comunitats que ho desitgin podran informar sobre les seves activitats durant la Setmana de la Bíblia a setmanadelabiblia@gmail.com i seran anunciades al web esmentat.

Moltes gràcies per la seva atenció. El saludo ben cordialment,

Concepció Huerta Vallès
Associació Bíblica de Catalunya

Organismes diocesans

Secretariat Diocesà de Missions: carta del director

Estimat en el Senyor:

El diumenge 21 d'octubre celebrem el Dia Mundial de les Missions, més conegut popularment com Domund.

El papa Francesc, per mitjà dels seus escrits, ens convida a la renovació personal i de la societat. Per aquest motiu les Obres Missionals Pontificies (OMP) proposem com el lema d'enguany «Canvia el món».

En aquesta jornada tindrem una nova oportunitat per viure el manament missioner de Jesús. La pregària, l'ofrena de la seva vida i la cooperació econòmica són els principals indicadors d'aquest compromís de cooperació per part de tots.

La lectura de les darreres intervencions del papa Francesc justifica l'elecció del lema. Fa uns dies deia als directors nacionals de les OMP: «Us animo a viure aquesta fase de preparació com una gran oportunitat per renovar el compromís missioner de tota l'Església. I és també una ocasió providencial per renovar les nostres Obres Missionals Pontificies. Les coses sempre s'han de renovar: renovar el cor, renovar les obres, renovar les organitzacions, perquè, si no, acabarem tots en un museu. Hem de renovar-nos per no acabar al museu. Coneixeu bé la meva preocupació pel perill de que la vostra tasca es redueixi a la mera dimensió monetària de l'ajuda material –aquesta és una veritable preocupació– transformant-nos en una agència com tantes altres, que fins i tot tenen inspiració cristiana».

Pot trobar el nostre blog: delegaciomissionsarqbarcelona.blogspot.com i a la pàgina web www.omp.es els materials útils d'aquesta jornada

Aprofito l'avinentesa per saludar-vos afectuosament,

Josep Riera
Director del Secretariat Diocesà de Missions

Secretariat Diocesà de Pastoral Vocacional: Cadena de Pregària per les Vocacions

Barcelona, 25 d'octubre de 2018

Benvolguts,

Amb el lema «Faci's en mi segons la vostra Paraula», reprenem la Cadena de Pregària per les Vocacions que es fa a les diòcesis amb seu a Catalunya. Aquesta iniciativa vol fer-se ressò d'aquelles paraules del Mestre: «La collita és abundant, però hi ha pocs segadors. Demaneu a l'amo dels sembrats que hi faci anar més segadors» (Mt 9,38). Els delegats de pastoral vocacional de tot Catalunya us proposem adherir-vos a la reflexió de tota l'Església, tot pregant pels joves i les vocacions. Car en aquest mes d'octubre s'ha celebrat el Sínode dels Bisbes sobre «Els joves, la fe i el discerniment vocacional».

Com ja és costum, a la nostra arxidiòcesi de Barcelona, els dies que tenim assignats són: dijous 8, diumenge 18 i dimecres 28 del mes de novembre per a la pregària. Cada persona, grup, comunitat, monestir, parròquia, moviment, pot escollir el temps que dedicarà d'aquests dies a aquesta intenció de pregària i comunicar-ho a la Secretaria del Secretariat de Pastoral Vocacional (telèfon 93 454 16 00 de 09.00 h del matí a 14.00 h del migdia), o bé fer-ho arribar per correu electrònic a l'adreça: seminari@seminaribarcelona.cat. Si aquesta pregària fos més enllà del mes de novembre, us preguem que ens aviseu també per incorporar-vos a la nova aplicació que des del curs passat està en funcionament i que porta per nom «*Vocation go*».

En el proper número del *Full Dominical* trobareu unes pàgines especials amb testimonis, textos i reflexions que poden ajudar a pregar per les vocacions. A més a més, trobareu més informació, materials, textos, vídeos, etcètera, a la pàgina de la Cadena de Pregària per les Vocacions, www.cadenadepregaria.cat, que esperem que us pugui ajudar a preparar catequesis i pregàries vocacionals en les vostres comunitats.

Restant a la vostra disposició i units en la pregària ja des d'ara.

Mn. David Álvarez Rodríguez
Director del Secretariat Diocesà de Pastoral Vocacional

Secretariat Pastoral pels Marginats: Carta sobre la celebració de la Jornada Mundial de la Pobresa

Barcelona, 30 d'octubre de 2018.

Germà, germana,

El dia 18 de novembre de 2018 se celebra la II Jornada Mundial de la Pobresa. És una iniciativa del papa Francesc i ens anima a celebrar-la en les nostres comunitats per prendre consciència de la situació de pobresa que viuen moltes persones. Amb el lema tret del Salm 34,7 «El Senyor escolta el pobre que l'invoca», ens recorda que «estem cridats a dirigir la nostra mirada per escoltar el seu crit i reconèixer les seves necessitats».

Volem aprofitar aquesta jornada, en línia amb el Pla pastoral diocesà SORTIM!, per fer visible l'acció social de les nostres comunitats. És per aquest motiu que des del Secretariat us animem a què ens comuniquem amb una foto, una petita notícia, etc., qualsevol acte que realitzeu amb motiu d'aquesta jornada –celebració especial de l'Eucaristia al carrer, jornada de reflexió, dinar compartit, campanya de comunicació, etc.–, ja que el publicarem en la web de la delegació www.pastoralsocial.cat. Per a les vostres aportacions podeu utilitzar el nostre correu psocial@arqbcn.cat. Si us plau, tingueu compte amb el tema de la protecció de dades.

Us anunciem que el diumenge dia 18 de novembre, a les 19h., a la catedral, celebrarem una eucaristia, presidida pel Sr. Cardenal Arquebisbe Joan Josep Omella, per finalitzar aquesta Jornada demanant que siguem capaços d'escoltar el crit dels pobres. En aquesta trobada tindrà lloc la benedicció i l'enviament de tots els voluntaris que treballen en el món de la caritat i de la pastoral social. Esteu tots convidats!

També seria bo que aquest diumenge 18 de novembre fem un esment d'aquesta diada a totes les eucaristies. Em permeto de suggerir algunes propostes:

- En l'homilia és un bon moment per fer-se ressò de les paraules del Sant Pare en el missatge que ha publicat sobre aquesta Jornada.
- En la pregària dels fidels se n'hi poden afegir algunes que facin referència a aquesta Jornada, com per exemple:
  - Demanem al Senyor que ens ajudi a comprendre quins són els veritables pobres als que estem cridats a dirigir la nostra mirada per escoltar el seu crit i les seves necessitats. Preguem al Senyor.

- Per l'Església que, fidel a Jesús, sigui una Església pobra i pels pobres, i que acompanyi els més desfavorits, no solament amb paraules, sinó també amb obres des de l'amor. Preguem al Senyor.
- Demanem per... (persones de la comunitat que viuen situacions de pobresa), perquè la comunitat els tingui presents i acompanyi. Preguem al Senyor.

No vull acabar aquesta comunicació sense dir-vos que el Secretariat de Pastoral pels Marginats es troba dins de la Delegació de Pastoral Social i Caritativa. Fins al setembre, l'esmentat Secretariat estava dirigit per Mn. Jubany, al que li fem agraïment profund per la feina que ha realitzat en la Delegació. Esperem ser capaços de continuar la seva tasca amb l'ajuda de Déu.

Aquesta comunicació vol ser també una presentació per posar-nos a disposició de tots vosaltres i ajudar-nos mútuament en la tasca de construir una Església on els pobres i els marginats en siguin l'opció preferent.

Pau i Bé

Mn. Joan Costa
Delegat de Pastoral Social i Caritativa.

Mn. Angel Zambrana
Director del Secretariat Pastoral pels Marginats
Delegació Pastoral Social i Caritativa

Crònica

Inauguració del curs acadèmic a la URL

El dia 2 d'octubre de 2018 a les instal·lacions de l'Institut Químic de Sarrià-URL tingué lloc l'acte inaugural del curs 2018-2019 a la Universitat Ramon Llull (URL). A la taula presidencial hi havia el rector de la URL, Josep Maria Garrell, amb les altres autoritats de la Universitat, i també fou convidat a la taula presidencial el P. Enric Puig, SJ, president del Patronat de la Fundació IQS –una de les onze institucions que formen la URL– i secretari general de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya.

«Sentiu-vos compromesos de retornar tot allò que heu rebut a una societat i un món ple d'injustícies», va ser la petició que el Dr. Josep M. Garrell va adreçar als nombrosos estudiants presents a l'acte inaugural.

La jornada va començar amb la celebració d'una eucaristia a la capella del col·legi de Sant Ignasi de Sarrià, presidida per Mons. Sergi Gordo, bisbe auxiliar de Barcelona, que també va assistir a la inauguració del nou curs a la URL, en representació del cardenal arquebisbe Joan Josep Omella, absent de la diòcesi per la seva participació en el Sínode dels Bisbes celebrat a Roma. En la seva homília el bisbe auxiliar va destacar la necessitat d'escoltar els signes del temps per tal de fomentar la cultura de l'encontre i la fraternitat.

Josep M. Martínez Rovira, president del Patronat de la Fundació URL, va afirmar que «la nostra és una universitat plena de vitalitat, amb vocació d'obertura i de globalitat, bastida des d'un model federal». I va afegir: «Els anys han demostrat les virtuts d'aquest model i l'encert de les persones que van estar al capdavant de la creació de la nostra universitat.»

Tot seguit la Dra. Anna Berga, secretària general de la URL, va donar lectura al resum de la memòria del curs 2017-2018 i, entre altres coses, va destacar que hi va haver 19.526 estudiants matriculats, dels quals el 18,3% eren internacionals. Va cloure la seva intervenció dient que la URL «és un far de rigor, innovació i qualitat».

Marina Villegas, directora de l'Agència Estatal d'Investigació, del Ministeri de Ciència, Investigació i Universitats, va ser l'encarregada de pronunciar la lliçó inaugural del curs, sota el títol «Els reptes presents i futurs de la investigació espanyola». Va defensar que la ciència espanyola ha de participar «absolutament compromesa, en la quarta revolució industrial, una revolució en què la mateixa societat vol prendre part». També va demanar «una millor comunicació dels científics amb la societat, perquè aquesta pugui exercir les seves demandes des d'una posició informada».

No va faltar a l'acte la part musical a càrrec del cor Salut Blanquerna, que va donar pas al lliurament dels premis extraordinaris de doctorat de la URL.

El secretari d'Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya, Francesc Xavier Grau, va constatar que el sistema universitari català és «el més productiu científicament i qualitativament del sud d'Europa, i fins i tot de tota la Mediterrània» i va remarcar que així ho demostren els rànquings internacionals. En aquest sentit, ha volgut donar l'enhonorabona a la URL pels seus resultats, en especial pel rànquing QS Top 50 Under 50, que la va situar entre les millors universitats joves del món.

El curs va quedar oficialment inaugurat amb les paraules del doctor Josep Maria Garrell. Va agrair especialment al bisbe Sergi Gordo la seva homilia, en què va prendre cos l'expressió «*inspiració cristiana*, que sempre acompanya la nostra universitat com a tret identitari: promoure llaços de fraternitat i observar els signes del temps».

El rector va insistir en què cal reconèixer el caràcter plural i divers del sistema universitari català, que formen dotze universitats. També es va referir a la «burocratització excessiva» del sistema universitari, una qüestió que va qualificar de «preocupant», «sobretot en tot allò relacionat amb la gestió de la recerca». De la mateixa manera, va lamentar que «és difícil competir en l'escenari internacional amb aquests procediments més propis del segle XX que del segle XXI». Posant el focus en el context global, el rector Garrell va celebrar que «l'ocupabilitat sigui un punt fort de la Universitat, que ara també reconeixen els rànquings, molts d'àmbit internacional».

L'acte de la inauguració del curs acabà amb el tradicional cant del *Gaudeamus Igitur*.

Missa a la catedral en sufragi de Mons. Joan Carrera en el desè aniversari del seu traspàs

Presidí la celebració el cardenal Lluís Martínez Sistach, que pronuncià l'homilia

El que fou bisbe auxiliar de Barcelona Joan Carrera Planas «s'adormí en la pau de Crist el 3 d'octubre de 2008», com deia el recordatori de la seva defunció, el qual afegia aquestes dades: «Havia nascut a Cornellà de Llobregat el 12 de maig de 1930 i va rebre l'ordenació episcopal el 22 de setembre de 1991. Fou auxiliar de l'arquebisbe de Barcelona.»

Recollim les paraules que va pronunciar el cardenal Martínez Sistach en l'acte commemoratiu del bisbe Joan Carrera celebrat al Seminari Conciliar de Barcelona (text publicat a *Catalunya Cristiana*, del 14.10.2018, pàg. 20).

Enguany commemorem el desè aniversari de la mort de l'estimat bisbe auxiliar de Barcelona Joan Carrera Planas. El bisbe Joan va viure amb senzillesa i joia l'Evangeli de Jesús. Per a ell era veritablement una bona notícia que orientava tota la seva vida. L'Evangeli el portà a donar-se constantment i a posar-se al servei de les realitats eclesials i de la societat, ben conscient que l'Església viu en el món i ha de realitzar la seva missió i el seu servei enmig del món.

El nostre estimat bisbe Joan Carrera es va avançar al programa que el papa Francesc assenyala en el seu document *Evangelii gaudium*, que consisteix fonamentalment en la reforma de l'Església i de tots els seus membres per tal d'evangelitzar, que és allò pel qual Jesucrist va fundar l'Església.

En les moltes converses que tinguérem en els anys que em va ajudar a mi i a la diòcesi com a bisbe auxiliar, en les seves intervencions en les reunions pastorals, com també en el treball conjunt a la diòcesi fins que em nomenaren bisbe de Tortosa, compartíem aquesta actitud que Francesc proposa a tota l'Església de ser una «Església en sortida», d'anar on es troba la gent per estar amb els homes i les dones que no s'acosten a nosaltres, per estimar-los i per anunciar-los el «*kerigma*» de la salvació de Jesucrist, que ha mort i ressuscitat per cadascun dels homes i dones de la humanitat. Recordo que comentàvem que toquem la campana i ve menys gent, cosa que demana sortir i anar a trobar-la. El bisbe Carrera va practicar aquest enfocament pastoral que proposa el papa Francesc.

En la seva espiritualitat i en el seu estil pastoral sempre va tenir una actitud preferencial pels pobres, i certament pensava i desitjava el que també pensa i desitja el papa Francesc: «Una Església pobra per als pobres» (EG 198). La seva residència també com a bisbe es trobava en una perifèria de la nostra Església barcelonina.

Els escrits espirituals i pastorals del nostre estimat bisbe Joan parlen molt dels pobres, del servei que ha de prestar l'Església als pobres, de la necessitat d'integrar-los plenament en el Poble de Déu, de treballar per una Església com a hospital de campanya perquè és samaritana i al que fa el seu Senyor, que és el veritable Bon Samarità. Comença com a rector a la nova parròquia suburbial que ell va crear de Sant Antoni, del barri de Llefia, i morí a la parròquia perifèrica de Sant Francesc, de Badalona, on viví.

Donem gràcies a Déu pel do de la persona i del pastor que fou el nostre estimat bisbe Carrera, i li agraïm a ell el seu testimoniatge i el seu missatge que ens ha deixat com a herència familiar a tots.

Missa a la catedral

La missa exequial en sufragi de l'ànima del bisbe Joan es va celebrar el 6 d'octubre de 2008 a la catedral de Barcelona, i fou presidida per qui aleshores era l'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Martínez Sistach.

El mateix dia que es complien els deu anys del seu traspàs, el 3 d'octubre de 2018, a les 19.00 hores, es va celebrar una missa *pro defunctis* a la catedral de Barcelona. També la va presidir el cardenal Lluís Martínez Sistach, ja que el cardenal Joan Josep Omella es trobava a Roma per participar en l'assemblea del Sínode dels Bisbes que es reuní al Vaticà del 3 al 28 d'octubre.

Amb el cardenal Martínez Sistach, varen concelebrar Mn. Francesc Nicolau, amic i company de curs del bisbe Joan Carrera; el P. Enric Puig Jofra, que fou secretari general i canceller del nostre arquebisbat en els anys en què fou bisbe auxiliar Mons. Carrera; Mn. Francesc Prieto, rector de Sant Isidre, a l'Hospitalet de Llobregat, la parròquia de la qual fou rector durant molts anys el senyor bisbe auxiliar; Mn. Alfred Sabaté, canonge de la catedral i secretari del cardenal Martínez Sistach; Mn. Jaume Aymar, director de *Catalunya Cristiana* i Ràdio Estel; Mn. Josep Teixidó, rector de la parròquia de Sant Francesc d'Assís, a Badalona, de la qual també fou rector el bisbe Carrera i on residí els darrers anys de la seva vida terrenal, i Mn. Jacint Busquet, amic personal del Sr. Bisbe. Actuà com a mestre de cerimònies Mn. Josep Vives, canonge arxipreste de la catedral. L'organista fou Josep M. Escalona; dirigí els cants de l'assemblea Germán de la Riva.

Fou una missa exequial en la qual, com a primera lectura, es va fer la que indicava la litúrgia del dia: Llibre de Job 9,1-12, 14-16. El Salm responsorial fou el 87 i la proclamació de l'Evangelí, feta per Mn. Aymar, fou de l'Evangelí de sant Joan 15, 9-17.

Celebració dels 200 anys de la parròquia del Masnou

El diumenge 7 d'octubre de 2018 la parròquia del Masnou va celebrar els dos segles de vida. Dos segles en els quals la comunitat va veure caure la parròquia i la va tornar a aixecar gràcies a l'esforç d'una comunitat que, davant d'aquesta efemèride, ha mirat enrere, però també ha mirat endavant buscant noves fites i nous objectius.

El bisbe auxiliar de Barcelona Mons. Sergi Gordo, que va presidir l'eucaristia commemorativa d'aquests dos segles de vida cristiana a la població, es preguntava: «Què seria el vostre poble sense la parròquia?» Aquesta localitat del Maresme ha crescut molt i sempre ho ha fet sota l'ombra del campanar de l'església de Sant Pere, que és també una icona per a molts navegants.

Les pedres podien caure, però la comunitat és viva i l'Església perviu. «Aquesta casa, aquesta família que és l'Església, no tanca mai les portes a ningú», deia Mons. Sergi Gordo, rememorant els anys difícils de la Guerra Civil, quan el temple va ser destruït. «No vàreu perdre l'esperança i vàreu tornar a començar treballant per a la reconciliació i la comunió».

Mirant cap al passat, s'ha recordat una pàgina de la història local. Seixanta caps de família van ser els responsables del fet que, ara fa 200 anys, nasqués la petita parròquia de la localitat. L'any 1769 es van reunir tots a l'hostal de Francesc Mora. Fou un dia històric per al poble. Aquell dia va acabar amb la decisió de demanar al bisbe de Barcelona el permís per construir un temple. El motiu principal va ser que la seva església mare, que era la de Sant Martí, de Teià, els quedava massa lluny. La dedicació d'aquell primer temple es va poder fer l'any 1783, el dia de la festivitat de sant Pere. Però no es va aconseguir convertir el temple en parròquia fins a l'any 1818, un any ben significatiu en la història local del qual ara se celebra el bicentenari.

Mons. Sergi Gordo també va dir: «Avui és un dia per mirar cap al futur i confiar a Déu el nostre avenir.» Va fer una crida als joves i va afegir que cal anar endavant com a comunitat cristiana, seguint en tot moment les paraules del papa Francesc, i esdevenir una «Església en sortida» que obri les portes i els braços als cristians que vindran.

Missa d'acció de gràcies per la beatificació de la fundadora de les Religioses Marianistes

El diumenge 7 d'octubre de 2018, a les 11.30 hores, tingué lloc a la capella del col·legi de les Filles de Maria Immaculada, també anomenades Religioses Marianistes (carrer Guipúscoa, 24, 08018 Barcelona), l'eucaristia d'acció de gràcies per la beatificació de la seva fundadora, la Mare Adela de Batz de Trenquelléon (Feugarolles, 1789 - Agen, 1828).

Va presidir la celebració el P. Manuel Cortés Soriano, germà del bisbe de Sant Feliu de Llobregat, que durant dotze anys ha estat el superior general dels Religiosos Marianistes (Societat de Maria, SM) i actualment està destinat a la ciutat de Saragossa. Amb el P. Manuel Cortés van concelebrar l'eucaristia el P. Pere Borràs, superior de la comunitat de jesuïtes de la comunitat de Sant Pere Claver (barri del Clot); el P. Enric Puig, secretari general de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya i col·laborador del col·legi; el P. Lluís Recolons, i el P. Joan Cussí i Mn. Jordi Piquer, els quals també col·laboren en l'atenció religiosa a la comunitat Marianista i al col·legi que porta el nom de la Mare Adela.

La congregació de les Marianistes (Filles de Maria Immaculada, FMI) està formada actualment per 343 germanes, presents en setze països de quatre continents (Àfrica, Amèrica, Àsia i Europa). Formen cinquanta-tres comunitats missioneres locals, situades la gran majoria en ambients populars o rurals. Cada comunitat està inserida en una realitat social, per ser un lloc d'acollida, d'exercici i de pràctica de la misericòrdia, instrument d'esperança i d'alegria evangèlica.

Les seves principals activitats són: la formació en la fe; l'educació, a través de les escoles pròpies, centres d'espiritualitat i cases de convivència; assistència sanitària;

parròquies; formació inicial i permanent en la fe... El projecte educatiu de les Marianistes es realitza vivint en les comunitats educatives l'esperit de família, l'educació integral, la coherència entre la fe, la cultura i la vida i promovent l'esperit emprenedor.

A l'arxidiòcesi de Barcelona regenten el col·legi que porta el nom de la fundadora en el barri popular de la Verneda. És un col·legi mixt, obert l'any 1960, que amb els seus 720 alumnes ofereix els estudis des de l'educació infantil fins al batxillerat.

Inici de la celebració eucarística

El P. Manuel Cortés va introduir la celebració amb aquestes paraules: «Benvolgudes Germanes Marianistes, benvolguts amics i amigues que participeu amb nosaltres en aquesta eucaristia d'acció de gràcies al Senyor per la persona i la vida d'Adela, compartint una mica el que alguns dels presents vam viure el 10 de juny passat a Agen (França), la terra natal d'Adela, en la celebració de la seva beatificació. Allí ens vam trobar persones vingudes d'arreu del món, la qual cosa era un testimoni que el Senyor havia fet realitat el somni d'Adela, quan escrivia: "Desitjo que les meves filles estiguin disposades a anar fins a l'extrem del món per anunciar l'Evangeli.»»

«En segon lloc», va afegir el P. Cortés, «us convido a que la nostra acció de gràcies no ho sigui només de paraula, sinó que també es tradueixi en acció, en un compromís de viure el seguiment de Jesús com Adela ho va viure, perllongant així l'amor de Jesús envers tota la humanitat, sobretot envers els més necessitats. I perquè no sempre la nostra vida cristiana es correspon amb la fe i l'amor que li professem al Senyor, comencem la nostra celebració demanant el seu perdó.»

Es van fer aquestes lectures bíbliques: carta de sant Jaume 2,14-18 («De què servirà que algú digui que té fe si no ho demostra amb les obres?»). I Evangeli segons sant Lluc 1, 39-48.56 («La meva ànima magnifica el Senyor, el meu esperit celebra Déu que em salva»).

Homilia del P. Manuel Cortés

El P. Manuel Cortés va pronunciar aquesta homilia:

Benvolguts germans i germanes,

Permeteu-me algunes reflexions que puguin ajudar-nos a entendre i viure el que estem celebrant, a la llum de la paraula de Déu que acabem d'escoltar.

Podríem començar per preguntar-nos: Per què l'Església proclama beata a una de les seves filles? Què pot significar això per a l'Església i la família marianista? Què pot significar per a nosaltres?

La resposta a per què l'Església beatifica alguns dels seus fills i filles és bastant senzilla. En beatificar-los, reconeix que ells són l'autèntica expressió del seu veritable rostre. L'Església viu i perviu autènticament en els seus sants. Si la vida i el missatge de Jesús, de l'Evangeli, s'ha propagat al llarg dels segles i ha arribat fins a nosaltres no ha estat per mitjà de paraules boniques, de profunds discursos, de la bona organització o del poder temporal de l'Església. Ha estat, i segueix sent, pels sants, per aquelles germanes i aquells germans nostres que han viscut de debò la seva fe en Jesús i l'han feta vida fins a les últimes conseqüències.

Amb la seva beatificació, l'Església sencera reconeix que Adela, com tots els sants, ha mostrat al món el rostre autèntic del ser cristià i ha contribuït al fet que es propagui l'Evangeli en una petita parcel·la particular de l'Església la família marianista, a la qual tots nosaltres, de diverses maneres, pertanyem. Si avui estem aquí és per Adela i perquè la seva vida ha entrat en les nostres vides a través dels qui han seguit el seu carisma personal, la seva pròpia vivència de l'Evangeli i la seva missió. Podem dir que Adela és aquí, enmig de nosaltres, amb Jesús, abraçada eternament a ell, i que el seu esperit segueix viu en nosaltres i és el que avui ens convoca i ens uneix.

I quin és l'«esperit d'Adela»? Quines són les motivacions i les forces que van moure la seva vida des de dins, des del seu cor? Van ser les mateixes que van moure la vida de Maria:

- 1) l'experiència de l'amor immens i incondicional de Déu cap a ella, malgrat la seva petitesa, la seva pobresa, i
- 2) la necessitat sentida de comunicar aquesta experiència als altres com la gran veritat que ens salva, que ens fa viure amb sentit i esperança.

Maria va tenir aquesta experiència en l'Anunciació de l'àngel, que constantment li repetia missatges d'amor de part de Déu: «Has trobat gràcia davant Déu»; «El Senyor està amb tu»; «L'Esperit vindrà sobre tu»; no et preocupis de la teva pobresa, «per a Déu tot és possible»... Però aquesta experiència que la va transformar profundament i va canviar la seva vida, no la va guardar per a ella. Des del primer moment es va adonar que aquest gran do que el Senyor li havia regalat no era només per a ella. Era la gran notícia messiànica d'alliberament i de goig per a tothom. I, com acabem d'escoltar en l'Evangeli que hem proclamat avui, Maria va sortir immediatament d'on estava i es va anar corrent a trobar Elisabet i comunicar-li tot el que havia experimentat.

Així també en Adela. Tota la seva vida es basa en l'experiència de l'amor de Déu que omple d'alegria i de felicitat el cor. Des de petita aquesta va ser la seva experiència espiritual. Va tenir la sort de trobar-se amb una família i uns educadors que la van portar a descobrir el veritable rostre de Déu, el de l'amor que provoca amor i no el del «cap manaire» que provoca la por. Sabem que, des de la seva primera comunió, Adela

sentia atracció per la vida religiosa. Quan tenia 13 anys li va demanar al preceptor del seu germà un pla de vida, adaptat a la seva situació, que l'ajudés a preparar-se per esdevenir monja. El preceptor es va resistir perquè Adela era molt jove encara, però finalment va acceptar i ho va fer. Adela ho va acollir i ho va seguir amb fidelitat. Ho podem llegir en el primer tom de les seves cartes. Constava de vint-i-cinc consells i recomanacions. Entre elles hi havia una molt important, essencial, que deia així:

«Tindràs summa cura de no llegir mai gens que et porti a la por en el servei de Déu o que et faci témer excessivament el seu judici. Triaràs de preferència les lectures amables que et portin a Déu i que t'ho mostrin ple de bondat i misericordiós. L'amor és el camí que et convé i pel qual has de ser conduïda. Qualsevol altre camí et perjudicarà, et farà caure en un estat penós i convertirà la pietat en una càrrega per a tu i per als altres.»

Va ser aquesta experiència de l'amor de Déu, bo i misericordiós, la que va moure la seva vida i la seva missió. Dues expressions seves, breus però carregades de sentit, ens basten per entendre-ho. «L'amor tot ho fa fàcil», deia a les seves germanes religioses; «Et faré estimar de tants cors que l'amor de tots ells suplirà la petitesa del meu», li deia al Senyor.

Aquest desig de comunicar l'amor de Déu va fer d'Adela una missionera a la manera de Maria. Missionera, sobretot, dels pobres i dels joves. Precisament ara, en aquests dies en els quals l'Església està celebrant un sínode sobre els joves, és oportú que evocuem aquest aspecte fonamental de la vida d'Adela. Ella va ser un veritable apòstol de la joventut. Ens ho testifiquen la trajectòria de la seva vida i els destinataris de la seva correspondència. Per a Adela, des que va rebre el sagrament de la Confirmació, ajudar a les joves va ser la seva gran inquietud apostòlica. Fins i tot va fundar una mena de comunitat espiritual d'amigues que van anomenar «Petita Associació» per ajudar-se mútuament a viure amb coherència la fe. Davant la impossibilitat de reunir habitualment a les associades (vivien en regions diferents) va tractar de fer-ho per mitjà de la correspondència. Cada setmana escrivia una carta i la feien passar aprofitant el viatge d'alguna persona. No eren els nostres temps amb tantes possibilitats de comunicació, eren els temps de fa més de 200 anys. Amb 19 anys ja havia escrit més de cent cartes-circulars a les associades... En una de les primeres escrivia:

«Amb les nostres cartes només hem de pretendre el nostre progrés. Gens de recerca d'estil literari; cadascuna digui senzillament el que creu que convé a la persona a qui escriu. Et proposo tenir una intenció en la propera comunió que fem, perquè Déu beneeixi nostra nova correspondència. Mai hem de cessar d'inculcar-nos l'amor a Déu.»

La majoria de les cartes que va escriure dels 16 als 26 anys, en què es va consagrar a Déu com a religiosa, tenen com a principal finalitat acompanyar les seves amigues en el seu creixement humà, cristià i missioner.

La Providència va fer que Adela es trobés amb el P. Guillem-Josep Chaminade, un altre gran apòstol de la joventut. Tots dos, davant la nova realitat creada per la Revolució Francesa, no s'acovardeixen ni es paralitzen L'afronten amb realisme i compromís. No es limiten a simples lamentacions ni a l'enyorança de temps passats. *Nova bella elegit Dominus* (el Senyor ha triat noves batalles), va ser la seva divisa. Els dos estaven convençuts que el cristià no pot viure la fe en solitari; necessita compartir-la amb uns altres, necessita associar-se, congregar-se, viure en comunitat. I tots dos es van dedicar a multiplicar aquestes petites comunitats cristianes que van anomenar «congregacions». Ja en plena maduresa, el 23 de juny de 1821, Adela escrivia a Emília de Rodat, una de les seves grans amigues de sempre:

«M'assabento amb satisfacció de la bona marxa de les vostres congregantes. Et confesso que és la meua obra predilecta i que des de l'edat de 16 anys m'ocupo d'ella (et sorprendrà que et digui des de l'edat de 16 anys). Doncs, sí, a aquesta edat, jo tenia un gran zel per atreure a joves a una Petita Associació espiritual. Com jo vivia en el camp, havia d'animar aquesta Associació per correu. Escrivia a unes que vivien a 30 llegües. Aquesta Petita Associació va ser el bressol del nostre Institut, perquè en el seu si es van formar nostres primeres religioses.»

La lectura de les seves cartes ens mostra una Adela plena d'entusiasme, de creativitat i de passió per ajudar al jovent en el seu creixement humà i cristià, contagiant-los el seu gran amor a Jesucrist i convidant-los a consagrar-se a Maria per associar-se a la seva missió de donar al seu Fill, Jesús, a tots.

En celebrar avui la beatificació d'Adela i mirant al nostre món amb els seus ulls i el seu cor, aollim el que ella ens vol dir amb la seva vida: també els nostres joves, els del segle XXI, àdhuc sense saber-ho, «volen veure a Jesús». A un Jesús, Fill de Maria, el Jesús de l'Evangeli, viu entre nosaltres, senzill, compassiu, solidari, que els comprèn i sap estimar de debò. Volen veure a un Jesús encarnat en la seva vida, volen veure imatges autèntiques d'aquest Jesús. És el repte que ens deixa l'exemple i l'esperit d'Adela. Així doncs, ens quedem amb una pregunta dirigida a cadascun de nosaltres: estem disposats a afrontar aquet repte? Potser ens sentim incapaços individualment, però no estem sols. Comptem amb l'acompanyament de Maria, d'Adela, de Chaminade, i, sobretot, som comunitat, som família marianista, som Església. Amb nosaltres, enmig de nosaltres, està el Senyor que ens transmet el seu Esperit, i amb ell tot és possible.

Cloenda dels actes de celebració del bicentenari de la Congregació de Jesús-Maria

El diumenge 7 d'octubre de 2018, a les 17.00 hores, a la basílica de la Sagrada Família de Barcelona es va celebrar l'eucaristia de cloenda dels actes del bicentenari de la fundació de la Congregació de Jesús-Maria.

Unes tres mil persones omplien les naus de la basílica, entre les quals hi havia alumnes, exalumnes i pares i mares dels alumnes, així com les persones que col·laboren en les obres de la congregació.

Presidí la celebració eucarística Mons. Sergi Gordo, bisbe auxiliar i vicari general de l'arxidiòcesi. Amb ell van concelebrar el P. Octavi Vilà, abat de Poblet; el P. Màxim Muñoz, president de la URC; el P. Enric Puig, SJ, secretari general de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya; Mn. Joan Obach, delegat diocesà de Pastoral Sacramental; Mn. Josep M. Turull, rector de la parròquia de la Sagrada Família, i vint preveres, entre els quals hi havia provincials de diverses congregacions religioses i preveres vinculats a les obres de la congregació. Els diaques permanents Ramon Ollé i Jordi-Albert Garrofé van exercir el seu ministeri propi durant l'eucaristia.

A l'inici de la celebració va pronunciar unes paraules la religiosa Sofia Escrivà de Romaní, superiora de la comunitat de Sant Gervasi. Va tenir cura dels cants de la celebració el cor del col·legi de Sant Gervasi. Els acòlits de la missa foren també alumnes dels centres escolars que porten aquestes religioses. Prop de l'altar es va col·locar un retrat de la fundadora, santa Claudina Thévenet, i al costat s'hi va posar un gravat ben visible amb la xifra «200», que significava l'acció de gràcies pels dos segles ja viscuts per la congregació i la seva pregària per poder continuar la seva missió en el futur.

Va pronunciar l'homilia Mons. Sergi Gordo. El text d'aquesta homilia es publica a la secció del Vicariat General en aquest mateix número del BAB. Al final de la celebració va pronunciar unes paraules d'agraïment Teresa Trallero.

Actualment formen la congregació de Jesús-Maria 1.161 religioses en 171 comunitats, presents a 28 països del món. Les seves tasques apostòliques es desenvolupen a 129 escoles, 10 residències universitàries, 19 internats, 9 cases de família, 4 centres d'espiritualitat, 7 dispensaris i 18 centres d'educació no formal.

La basílica de la Sagrada Família acollí el concert «Diàleg Patriarcal»

El dia 14 d'octubre, a les 18.00 hores, la basílica de la Sagrada Família va acollir un concert extraordinari: l'execució de l'Oratori Musical del sacerdot de la diòcesi de Vic Mons. Valentí Miserachs, compostat en homenatge als bisbes Oliba i Torras i Bages, i titulat «Diàleg Patriarcal».

Assistí al concert el bisbe de Vic, Mons. Romà Casanova. Com va declarar Mons. Valentí Miserachs i Grau, que és el canonge degà i mestre de capella de la basílica romana de Santa Maria la Major, «aquest Oratori recull tota la glòria dels 1.500 anys d'història del bisbat de Vic, des del bisbe Oliba fins al bisbe Torras i Bages, passant, entre altres, per Jacint Verdaguer i per Jaume Balmes». L'execució d'aquest oratori ha comptat amb els cinquanta músics de l'Orquestra Simfònica del Vallès, quatre solistes i més de 250 veus.

Aquest concert s'inscriu dins del projecte del bisbat de Vic anomenat *Episcopus* per honorar la memòria de quatre bisbes de la diòcesi de Vic: Cenidi, Oliba, Veyan i Mola, i Torras i Bages. Aquest 2018 se celebra l'Any Oliba, i aquest concert és un dels actes principals previstos pel bisbat. Amb pocs dies de diferència s'ha pogut gaudir d'aquests concerts en cinc espais també únics: la catedral de Vic, el monestir de Santa Maria de Ripoll, la basílica de la Sagrada Família de Barcelona, la basílica de Santa Maria de la Seu de Manresa i la basílica de Santa Maria d'Igualada.

El cardenal Ravasi, prefecte del Consell Pontifici per la cultura, i bon coneixedor de la realitat cultural de Barcelona i de tot Catalunya, ha donat suport a aquesta iniciativa. En paraules del delegat episcopal per al Patrimoni Cultural del bisbat de Vic, Mn. Josep M. Riba, «la música toca el cor i els ressons corals fan entrar la història de la vida amb naturalitat qui l'escolta».

La creativitat del lletrista Mn. Josep Ruaix i Vinyet, escriptor i gramàtic, ens convida a pujar dalt dels cims del Montseny i Montserrat des d'on Oliba i Torras i Bages estableixen un diàleg patriarcal. Quatre solistes posen veu als àngels del Montseny i als dos prelats. Ha fet falta unir onze corals de diferents punts de la geografia catalana per formar les 250 veus del cor del poble. Ha coordinat la direcció d'aquestes corals el segon director del projecte, Josep Miquel Mindán. Els quatre solistes són de reconeguda fama internacional: Josep Pieres (baix) interpreta el bisbe Oliba; David Maria Gentile (baríton), el bisbe Torras i Bages; Albert Deprius (tenor) i Marta Valero (mezzosoprano) donen vida als àngels.

Presentació a la catedral del llibre «Santa Eulàlia, patrona de Barcelona»

El 18 d'octubre de 2018, a les 19.30 hores, a la catedral de Barcelona, va tenir lloc l'acte de presentació del llibre *Santa Eulàlia, patrona de Barcelona*, un volum il·lustrat amb les millors imatges presents en els temples, en edificis civils i en els mateixos carrers i places de la nostra ciutat. El llibre ha estat publicat pel Museu Etnològic i de Cultures del Món (Ajuntament de Barcelona), i coordinat per Oriol Pascual.

Presidí l'acte Mons. Sergi Gordo, bisbe auxiliar, que donà la benvinguda als nombrosos assistents, ja que era un acte públic. Va parlar a continuació el Sr. Josep Fornés i Garcia, director del Museu Etnològic i de les Cultures del Món, que va explicar el projecte del llibre i la motivació d'honorar la presència de la santa màrtir barcelonina en l'art i en el costumari del nostre poble, com un objectiu que escau a una institució com la que dirigeix. Va intervenir seguidament el Sr. Oriol Pascual i Sanpons, coordinador de l'obra i autor també d'un dels seus capítols, el titulat «Santa Eulàlia i la fe de l'Edat Mitjana».

El varen seguir en l'ús de la paraula els autors dels altres capítols. Mn. Robert Baró Cabre, canonge conservador de la catedral, autor del capítol introductor titulat «Santa Eulàlia de Barcelona. Vida i culte», que inclou el text de la «Passió» de la santa, el text funerari del bisbe Quirze i la làpida del monument funerari de la nostra màrtir. Pablo Abella Villar firma el capítol dedicat a «Santa Eulàlia i la ciutat de Barcelona a l'època medieval (segles XI-XV) La presència de la santa en els segles XV i XVI». Cristina Fontcuberta i Famadas firma el capítol dedicat a l'estudi de la devoció a la sants en els segles XV-XVIII. Carme Grandas Segarra és l'autora del capítol dedicat als espais de memòria, lloc de devoció i la seva imatge institucional en els espais religiosos i cívics de la ciutat comtal. Amadeu Carbó i Martorell explicà el contingut del darrer capítol, titulat «Festes de santa Eulàlia de Barcelona, una construcció constant», en què passa revista a les expressions més populars de la devoció eulaliana, com els gegants, les banderes i penons de la santa.

Va cloure l'acte Mons. Sergi Gordo:

«Molt sincerament, en nom propi i del Capítol d'aquesta catedral –del que tinc l'honor de ser-ne membre– dono les gràcies a tots els qui han fet possible aquest llibre. Amb aquesta obra honoreu la nostra cultura. I per això em plau donar les gràcies al Museu Etnològic i de les Cultures del Món. També vull donar les gràcies a Oriol Pascual, coordinador del llibre i autor d'un dels seus capítols, i a les autores i autors de les seves diverses parts. Gràcies pel servei que heu fet amb aquesta obra a la nostra cultura.

»La nostra cultura, com sabeu, té diverses arrels o influències, que passen sobretot per Jerusalem, per Grècia i per Roma, per citar les fonts més importants. També desitjo dir

que també heu fet un bon servei a la nostra cultura cristiana, estudiant la repercussió de santa Eulàlia en diversos àmbits de la vida dels ciutadans de Barcelona.

»El papa sant Joan Pau II deia que una fe que no es concreta en expressions de cultura no és una fe veritable, perquè és propi de la fe cristiana el seu caràcter encarnatiu, a imitació de Jesucrist que es va fer home i es va fer fill d'un país i es va expressar amb els mitjans que li oferia aquella cultura concreta.

»Santa Eulàlia, per a la comunitat cristiana, és sobretot una màrtir, és a dir, un testimoni de Jesucrist, "el Testimoni fidel", com diu el llibre de l'Apocalipsi. La *Passió de Santa Eulàlia de Barcelona*, que inclou el llibre que presentem, ho diu bellament: "En aquells dies –els idus de febrer–, una ciutadana i habitant de Barcelona, de noble llinatge, santa Eulàlia, s'estimava de tot cor nostre Senyor Jesucrist des de la seva infantesa". Aquesta és la dimensió de testimoniatge de Crist que està en l'epicentre de tot el que es pugui recollir sobre les manifestacions que heu recollit en aquest llibre».

Mons. Sergi Gordo va dir també que, ben a prop de la catedral, sortint per la porta de Santa Eulàlia que dona al carrer del Bisbe, i al final del carrer de Sant Sever, es troba el de la baixada de Santa Eulàlia, on hi ha un quadre que la representa i una majòlica davant la qual sempre hi ha algunes llànties enceses. «És un altar en ple carrer, que interpreto com un signe de l'amor del poble barceloní a la seva patrona. Déu vulgui que aquesta jove màrtir estigui sempre en el cor de la nostra Església, com estan els màrtirs sempre en el cor dels cristians de tots els temps. Per acabar, deixeu-me recordar els versos de Mn. Jacint Verdaguer –del poema titulat "Màrtirs"–, que es troben reproduïts en la majòlica de la baixada de Santa Eulàlia:

Veient acostar-se les flames
també reclusa Dacià.
La tanca dins una tina
que té sagetes per claus,
tota encerclada de glavis
i de ganivets de dos talls.

Baixada de Santa Eulàlia,
tu la veres rodolar
d'un abisme a l'altre abisme
per aquells rostos avall,
deixant per rastre en les herbes
un bell rosari de sang»

La catedral va lliurar a tots els assistents a aquest acte un díptic que conté un plànol de localització de les peces catalogades recollides en el llibre. I l'acte es va cloure amb un miniconcert a l'orgue major a càrrec del Sr. Nogués que interpretà aquestes peces: Goigs de Santa Eulàlia, Goigs del Roser i un oratori de J.S. Bach.

Neix l'Acció Catòlica General de Barcelona

El Moviment Cristià d'Adults, el de Joves i el d'Infants s'uneixen per primera vegada per crear una nova realitat organitzativa

El 21 d'octubre de 2018 es va celebrar a la parròquia de Sant Pau del Camp la trobada fundacional d'Acció Catòlica General, una entitat que aglutinarà a partir d'ara els tres moviments cristians de l'arxidiòcesi de Barcelona: el Moviment Cristià d'Adults (MCA), el de Joves (MCJ) i el d'Infants. Sota el lema «Sortim i caminem junts», aquests tres sectors van reunir-se per participar de manera conjunta en una jornada que va suposar l'inici d'un nou itinerari que permetrà l'acompanyament als joves cristians des de la infància fins a la maduresa d'una manera més continuada.

La diada va començar amb una pregària i la presentació de l'entitat davant dels membres dels tres sectors que la formen, i va continuar amb una dinàmica de grup, en la qual cada sector va treballar l'experiència de mirar la vida a través dels ulls de la fe. Ja a la tarda, es va presentar oficialment l'Acció Catòlica General, i la jornada va finalitzar amb una eucaristia presidida per Mons. Sergi Gordo, bisbe auxiliar de Barcelona.

Dels tres sectors que formaran part d'Acció Catòlica General, l'MCA i l'MCJ són els que tenen més antiguitat, ja que van néixer el 1997. Gràcies a la seva experiència durant tots aquests anys, i després d'haver compartit ja algunes activitats en els últims cursos, els seus respectius responsables van advertir la necessitat de treballar en sinergia entre infants, joves i adults, per facilitar l'itinerari formatiu des de la infància fins a l'edat adulta en un mateix marc. Amb aquesta intenció, l'any 2007 els dos moviments van posar sobre la taula per primera vegada la idea de crear una associació conjunta, i van iniciar un camí que ha finalitzat amb la fundació d'Acció Catòlica General.

Àngels Carrió, presidenta de l'MCJ, va explicar durant l'acte de presentació que la nova entitat permetrà als tres sectors tenir una dinàmica conjunta, que era molt necessària: «La vida cristiana és un itinerari que no s'ha de trencar en cap moment i Acció Catòlica General facilitarà la coordinació dels tres sectors.» D'altra banda, el consiliari de l'MCJ, Mn. Toni Román, també va destacar la importància de cuidar aquest itinerari, i va exposar que aquesta iniciativa «facilitarà que, un cop els nens acabin la catequesi, puguin seguir dins el moviment».

Una vegada s'ha oficialitzat la nova creació, ara només falta saber com es portarà a la pràctica la nova realitat organitzativa. Com va exposar la presidenta de l'MCJ, durant els propers mesos es farà una assemblea per elegir un responsable de l'entitat, i durant l'any es faran reunions amb els tres sectors per anar construint a poc a poc aquest projecte en comú. No obstant això, tant ella com els responsables dels altres moviments que formen l'associació van voler deixar clar també que l'autonomia de cadascun dels sectors seguirà intacta, i que seguiran amb les mateixes activitats que han fet fins ara.

Informació

Intervenció del cardenal Martínez Sistach en la primera Trobada Continental Americana sobre pastoral urbana

El reto de evangelizar con alegría las grandes ciudades

Ante todo quiero agradecer de corazón al Sr. Cardenal de esta querida archidiócesis, Dr. José Francisco Robles Ortega, que me haya invitado a participar en este I Encuentro Continental de Pastoral Urbana. A la vez que deseo felicitarle a él y a sus colaboradores por esta feliz iniciativa de organizar este Encuentro que es muy necesario, y me atrevería a decir que es también urgente, para la evangelización de las grandes concentraciones urbanas. Como afirmaba recientemente Carlos Mª Galli «de la Pastoral Urbana es más lo que no sabemos que lo que sabemos»¹, y Benjamín Bravo, en un trabajo reciente, trata de los congresos organizados en México a partir del 2000 dedicados a la pastoral urbana².

El pontificado del papa Francisco, el primer papa latinoamericano de la historia, ha suscitado un especial interés en toda la Iglesia católica hacia la vitalidad de las Iglesias locales de Latinoamérica. Mi conferencia desea inscribirse en este interés y por eso me centraré, de manera especial, en el pensamiento de Francisco sobre la pastoral urbana, expresado ya en los tiempos que era arzobispo de Buenos Aires, y lógicamente en su actual magisterio pontificio. Deseo subrayar lo que expone sobre la pastoral urbana el Documento de Aparecida, de 8 diciembre de 2007, del que el cardenal Bergoglio fue el presidente de la comisión que redactó el texto.

Este Encuentro se armoniza con el contenido programático de la exhortación apostólica *Evangelii gaudium*, del papa Francisco, de 24 de noviembre de 2013. Nuestra reunión está dedicada a «la alegría del Evangelio para las grandes ciudades». Es una aplicación de este documento de Francisco a la realidad creciente de las grandes urbes en el mundo.

Basta recordar lo que afirma Francisco: «En esta exhortación quiero dirigirme a los fieles cristianos para invitarles a una etapa evangelizadora marcada por la alegría del

---

¹ C. Galli, *Pueblo de Dios en las culturas urbanas a la luz de Evangelii gaudium: presencia, inculturación, misericordia y encuentro*, en *Evangelización en las culturas urbanas*, Bogotá 2015, 119.

² B. Bravo, *Espacio de Pastoral Urbana (EPÚ-México)*, en *Evangelización en las culturas...*, o.c., 153.

Evangelio e indicar caminos para la marcha de la Iglesia en los próximos años»³. Y algo más adelante lo reafirma con estos términos: «La reforma de las estructuras que exige la conversión pastoral solo puede entenderse en este sentido: procurar que todas las estructuras se vuelvan más misioneras⁴, que la pastoral ordinaria en todas las instancias sea más expansiva y abierta, que coloque a los agentes pastorales en actitud constante de salida»⁵. No podemos olvidar que Francisco nos dice que tu intención es esta: «En la *Evangelii gaudium* quise llamar la atención sobre la pastoral urbana... Es una ocasión para profundizar desafíos y posibles horizontes de una pastoral urbana. Desafíos, es decir, lugares en los que Dios nos está llamando; horizontes, es decir, aspectos a los cuales creo que deberíamos prestar especial atención»⁶.

Nuestro planeta se urbaniza a ritmo acelerado

Como nos recordaba Manuel Castells, «vivimos en un planeta mayoritariamente urbanizado»⁷, y como afirmaba Alphonse Borras la humanidad está encaminada, sin duda, a una urbanización galopante, como anunció a comienzos del siglo XX Georg Simmel, que ya preveía un nuevo tipo de «personalidad urbana»⁸. A lo largo de las cuatro últimas décadas se ha producido un profundo cambio en la vida urbana de todo el mundo, oleadas de personas se han desplazado desde el campo hasta unos inmensos corredores urbanizados que están redibujando el paisaje planetario. Así, podemos decir que el planeta azul ya es mayoritariamente urbano y, sobre todo, crecientemente megametropolitano. El mundo es 54% urbano en 2018 y será casi 70% en 2050, teniendo en cuenta la rápida urbanización de China, India y África. Por su parte, Sudamérica, Norteamérica y Europa occidental alcanzan ya un 80% de población urbana. Y aún más significativa como rasgo especial es la metropolización acelerada de nuestro mundo. En torno a un 25% de la población mundial en 2017 vive en regiones metropolitanas de cinco millones de personas. Pero la concentración va más allá de las estadísticas. Porque muchas zonas consideradas rurales son, en realidad, formas de habitación que viven económica y culturalmente en la órbita de la metrópoli más cercana. Como afirma el Documento de Aparecida, «la mentalidad urbana se extiende también al mismo mundo rural»⁹. En 2016 en América Latina –escribe Alicia Ziccardi– vivían 623 millones de personas, de las

³ N. 1.

⁴ N. 27.

⁵ N. 27.

⁶ Francisco, *Discurso al Congreso Internacional de Pastoral de las Grandes Ciudades*, de 27 de noviembre de 2014, en Ll. Martínez Sistach (ed.), *La pastoral de las grandes ciudades*, Madrid, 2015, p. 371.

⁷ *Angeles y demonios en las grandes ciudades*, en Ll. Martínez Sistach, (Ed.) *La pastoral... o.c.*, 19.

⁸ Cf. *La comunicación del Evangelio en la gran ciudad. Espacios, agentes, condiciones*, en Ll. Martínez Sistach (Ed.), *La pastoral de las grandes ciudades*, 200.

⁹ N. 510.

cuales casi el 80% en zonas urbanas. Esto convierte la región latinoamericana como una de las más urbanizadas del planeta¹⁰.

El proceso de urbanización global conlleva un fenómeno característico de la ciudad contemporánea: la llamada *slumización*. En 2003, el 71% de la población de África subsahariana vivía en un *slum*. Esta es la condición urbana más extendida en el continente: la de periférico. A nivel mundial los habitantes de los *slum* acogen hoy el 31,6% de la población. Los periféricos son un pueblo de «excluidos», continuamente urgidos y conectados con modelos de vida inalcanzable¹¹.

El papa Francisco se interesa por las grandes ciudades

Nuestro planeta se va urbanizando sin que tomemos suficiente conciencia de su evangelización. El papa Francisco es una voz muy autorizada en la pastoral de las grandes ciudades porque, como arzobispo que fue de la gran Buenos Aires, siempre se interesó por esta temática. Recuerdo un diálogo con él pocos días antes del inicio del Cónclave de 2013, siendo entonces cardenal Jorge Mario Bergoglio, en aquellas congregaciones generales en las que los cardenales en Roma hablábamos de cómo tenía que ser el futuro papa. Bergoglio me dijo: «Estoy muy preocupado por la pastoral de la gran Buenos Aires y de las grandes urbes», preocupación que yo también compartía por la gran área metropolitana de Barcelona. De este mutuo celo pastoral surgió aquel Congreso Internacional de la Pastoral de las Grandes Ciudades, que organicé y se celebró en Barcelona y Roma el año 2014.

El 25 de agosto de 2011, el entonces cardenal Bergoglio pronunció el discurso de apertura del I Congreso Regional de Pastoral Urbana, en el que habló de «la gran ciudad, un nuevo signo de los tiempos», e hizo historia de lo que supuso el Concilio Vaticano II, y en especial la constitución *Gaudium et spes*, para la comprensión del fenómeno de la creciente urbanización del mundo¹². Galli afirma que la pastoral urbana es *un aporte original* de la Iglesia latinoamericana y caribeña a la *Catholica* antes y después de Francisco¹³.

Visitando grandes ciudades o siguiendo reportajes sobre ellas, uno queda impresionado por la magnitud de sus problemas. En aquel Congreso Internacional de Pastoral de las Grandes Ciudades, en el encuentro con los expertos sobre esta creciente realidad de las grandes urbes en el mundo, se puso de relieve como en ellas hay como un modelo de desarrollo inhumano y existen formas de deterioro de la vida. Se enumeraron

¹⁰ Cf. A. Ziccardi, *Ciudades latinoamericanas, modernización y pobreza*, en *El poder de las ciudades*, Dossier *La Vanguardia*, n. 67, enero-marzo 2018, 78.

¹¹ Cf. A. Riccardi, *Periferias. Crisis y novedades para la Iglesia*, Madrid, 2017, 144.

¹² Cf. *Prólogo*, en LL. Martínez Sistach (ed.), *La pastoral...*, o.c., 6 y 9.

¹³ Cf. C. Galli, *Pueblo de Dios en las culturas urbanas...*, o.c., 105.

las siguientes: a) la desintegración del tejido social y el paso al individualismo y a la competitividad; b) el aumento de la pobreza urbana; c) el deterioro de las condiciones cotidianas de vida y de transporte, notablemente más caro; d) la situación de anonimato y pérdida del vínculo social, sin identificaciones simbólicas entre habitantes y hábitat; e) la cultura consumista que lleva, sobre todo a los jóvenes, a la frustración y a la delincuencia; f) los desastres ecológicos y la degradación del medio ambiente; g) la destrucción del espacio público provocada por la especulación y la corrupción¹⁴. Asimismo, los problemas fundamentales que viven las personas en las metrópolis del mundo son el miedo, la violencia y el aislamiento social.

El papa nos pide un cambio en nuestra mentalidad pastoral

Ante esta realidad pesimista y preocupante uno se pregunta ¿cómo es posible vivir y celebrar la fe cristiana en las metrópolis del mundo? ¿No es acaso, la ciudad moderna la «Babilonia de la increencia»? No obstante, el profeta Jonás consiguió, a pesar de su espanto inicial, convertir a los ciudadanos de Nínive, «la gran ciudad», «de un recorrido de tres días» —como un prototipo bíblico de las actuales grandes urbes—, y los ninivitas se convirtieron, «creyeron en Dios, ordenaron un ayuno, se vistieron de sayo des del más grande al más pequeño».

Ante la magnitud humana y social de las grandes Nínives de nuestro tiempo podríamos caer en la misma tentación inicial del profeta Jonás: huir, escondernos, encerrarnos en una Iglesia rural como ha venido existiendo de siglos. Esta no es una reacción cristiana propia del Evangelio y del Concilio Vaticano II. La Iglesia existe para evangelizar y hay que evangelizar a los hombres y mujeres de nuestro mundo, en que más de la mitad viven en grandes ciudades. Este es el reto que tenemos, no sólo el de evangelizar, sino de evangelizar con alegría. El papa Francisco en *Evangelii gaudium* invita a los cristianos a una etapa evangelizadora marcada por esta alegría, la alegría del Evangelio¹⁵. Nuestro encuentro está dedicado a «la alegría del Evangelio para las grandes ciudades». Para que esto sea una realidad, los evangelizadores de las urbes han de vivir y realizar su vocación con alegría.

Permítanme reafirmar esto con palabras casi coloquiales del papa Francisco. El gran

---

¹⁴ cf. *Documento de síntesis*, en Ll. Martínez Sistach, *La pastoral... o.c.*, 288. Este Documento de síntesis se redactó en la primera etapa del Congreso Internacional de Pastoral de las Grandes Ciudades, con la colaboración de los nueve conferenciantes y la de quince expertos de distintas especialidades y países, los días 20-22 de mayo de 2014. Los ponentes fueron: Manuel Castella, Marc Augé, Javier Elzo, Angelo di Bernardino, Benjamín Bravo, Luca Bressan, Jean-Bosco Marand Bulenbat, Alphonse Borrás, Carlos María Galli. Los peritos fueron: Miquel Barbarà, Christian Delarbe, Miguel García Baró, José Mª Lozano, Margarida Maurí, Xavier Morlans, Daniel Palau, Salvador Pié Ninot, Joan Planellas, Armand Puig Tàrrach, Adriano Rocucci, Monica Riffa, Antoine Sondag, Antonio Spadaro, Francesc Torralba. La redacción fue obra de Armand Puig y Joan Planellas.

¹⁵ N. 1.

riesgo del mundo actual –comenta el papa– es de una tristeza individualista que brota del corazón cómodo y avaro. Un evangelizador no debería tener permanentemente cara de funeral. El mundo urbanizado actual ha de recibir la Buena Nueva no a través de evangelizadores tristes y desanimados, impacientes o ansiosos, sino a través de ministros del Evangelio, la vida de los cuales irradia el fervor de lo que han recibido, primeramente ellos mismos, la alegría de Cristo, a pesar de los retos y desafíos que presentan las grandes urbes¹⁶.

En las conclusiones de los pastores diocesanos reunidos en aquel Congreso Internacional de Barcelona, el 2014, se dice que «ante la gran ciudad no se trata de tener una mirada negativa o ingenua, sino llena de esperanza, que implique empatía y simpatía»¹⁷.

Y ahora viene algo muy importante. El papa Francisco, en su discurso al Congreso de Barcelona, nos dijo algo que incide directamente en la pastoral urbana. Nos pidió afrontar el reto, «tal vez el más difícil» –son palabras suyas–, de «realizar un cambio en nuestra mentalidad pastoral». «En la ciudad –dice Francisco– necesitamos otros “mapes”, otros paradigmas que nos ayuden a volver a ubicar nuestros pensamientos y nuestras actitudes... Venimos de una actitud pastoral secular donde la Iglesia era la única referencia de la cultura... Pero ya no estamos en esa época. No estamos en la cristiandad. Hoy ya no somos los únicos que producimos cultura, ni los primeros, ni los más escuchados. Necesitamos, por lo tanto, un cambio de mentalidad pastoral, pero no de una “pastoral relativista” que por querer estar presente en la “cocina cultural”, pierda el horizonte evangélico, dejando al hombre confiado en sí mismo y emancipado de la mano de Dios. Esto no se podría llamar pastoral... Hay que tener el valor de realizar una pastoral evangelizadora audaz y sin temores, porque el hombre, la mujer, las familias y los diversos grupos que viven en la ciudad esperan de nosotros y necesitan para su vida la Buena Nueva que es Jesús y su Evangelio»¹⁸. La cita es un poco larga pero convenía para poner en práctica esta conversión de mentalidad en la reflexión y en la realización de la pastoral urbana. Hemos de pasar de una pastoral rural a una pastoral urbana. Esta conversión es básica para los que vivimos y evangelizamos en las urbes, y para que lo hagamos con alegría.

Francisco nos invita a mirar las grandes ciudades contemplando la presencia de Dios en ellas

Puedo confesarles que antes de organizar y celebrar aquel Congreso Internacional de Barcelona tenía una visión en general bastante negativa de las grandes ciudades, en las que consideraba que dominaban aspectos oscuros, denigrantes e inhumanos. Sin embargo, me ayudaron muchísimo las palabras del papa Francisco en *Evangelii*

¹⁶ cf. EG, 1, 2, 10

¹⁷ *Conclusiones*, en LL. Martínez Sistach (ed), *La pastoral... o. c.*, 356

¹⁸ Ídem, 371-373.

gaudium, que obedecen a la mirada con la que él contemplaba la gran Buenos Aires los años que fue su pastor diocesano. Ayuda muchísimo esta convicción del papa que expresa con estas palabras: «Necesitamos reconocer la ciudad con una mirada contemplativa, esto es una mirada de fe que descubra el Dios que habita en sus casas, en sus calles, en sus plazas»¹⁹. Como remarcaba el cardenal Bergoglio en aquel I Congreso sobre la Pastoral Urbana, «Dios ya vive en nuestra ciudad y nos llama [...] a salir a su encuentro para descubrirlo, para construir relaciones de vecindad, para acompañar su crecimiento y encarnar el fermento de su Palabra en obras concretas». Y Francisco insiste en *Evangelii gaudium*, afirmando que esa presencia de Dios en la ciudad «no ha de ser fabricada sino descubierta, desvelada porque Dios no se esconde a aquellos que le buscan con un corazón sincero, aunque lo hagan en la oscuridad, de manera imprecisa y difusa»²⁰. Armonía plena con estas palabras del Documento de Aparecido: «Dios vive en la ciudad, entre sus alegrías, deseos y esperanzas, como también entre sus dolores y sufrimientos»²¹. Esta es una realidad fundamental para valorar debidamente las grandes urbes a pesar de que se dan realidades y situaciones que fomentan un desarrollo inhumano y formas de deterioro de la vida de muchos ciudadanos. Pero es verdad que Dios vive entre los ciudadanos promoviendo la solidaridad, la fraternidad, el deseo de bien, de verdad y de justicia.

Deseo recalcar la importancia que tienen estas observaciones si de verdad queremos evangelizar con alegría las grandes ciudades. Podemos decir que la primera afirmación de la pastoral de las grandes urbes proviene de una mirada de fe cuyo sujeto es el pueblo de Dios en movimiento. Esta mirada nos dará la actitud evangelizadora adecuada llena de alegría y de esperanza, y facilitará encontrar caminos de solución pastoral. Así, nuestro acercamiento a las metrópolis tiene como punto de partida la mirada contemplativa o espiritual y sólo en segundo lugar el análisis sociológico, las consideraciones urbanísticas o los factores económicos.

El contenido del Documento de Aparecida sobre la pastoral urbana es un buen ejemplo del esfuerzo que se hizo para encontrar el tono evangélico para mirar las grandes ciudades. Los cinco primeros puntos son un intento de mirada más sociológica²². Vienen entonces los tres puntos siguientes –los números 514-516– en que el tono del lenguaje cambia notablemente. El texto quiere invitar a la alegría y a la valentía. ¿Qué es una ciudad sin Dios? Sin un punto de referencia fundante y absoluto la realidad de la ciudad se fragmenta y se diluye en las particularidades sin historia y sin identidad.

El papa Francisco, comentando este Documento, nos dice que «nada de propuestas ilustradas, rupturistas, asépticas, que parten de cero, que toman distancia para pensar

---

¹⁹ N. 71.

²⁰ N. 71.

²¹ N. 514.

²² cf. DA 509-513.

cómo habría que hacer para que Dios viviera en una ciudad sin Dios. Dios ya vive en nuestra ciudad y nos urge salir a su encuentro para descubrirlo, para construir relaciones de cercanía, para acompañarlo en su crecimiento... Es la intuición del valor de la inculturación: vivir a fondo lo humano, en cualquier cultura, en cualquier ciudad mejora al cristianismo y fecunda la ciudad»²³.

La ciudad exige ser interpretada teologalmente. Dios mira la ciudad como espacio de perdición y de salvación que necesita un enfoque cristológico y a la vez neumatológico: como ha hecho Cristo en el misterio de la encarnación, así debe hacer la Iglesia, siguiendo el Espíritu de Cristo²⁴. La ciudad contiene el conocimiento de Dios y manifiesta su amor gracias al hecho de que Cristo entra en ella y la salva, haciendo presente su vocación más profunda: ser una comunión. La ciudad está llamada a ser un ámbito de comunión libre, fraterna y solidaria.

En las grandes ciudades de hoy, que son ambivalentes, encontramos muchos elementos que propician una presencia evangelizadora de los cristianos y de la Iglesia. Así se puso de relieve por parte de los sociólogos, teólogos, historiadores y pastoralistas en aquel Congreso Internacional de Barcelona. Esta constatación puede contribuir a fortalecer nuestra alegría en la evangelización de las grandes concentraciones humanas.

Así pues, el contenido principal de mi comunicación consiste en exponer un conjunto de características propias de las grandes ciudades que de alguna manera favorecen, acogen e incluso piden aunque sea implícitamente la evangelización de estas concentraciones humanas. Lejos de poner serias oposiciones o especiales dificultades, el conocimiento de las grandes ciudades indica que su evangelización no es imposible ni difícilísima, sino más bien al contrario. Considero que este enfoque contribuirá positivamente a aquella conversión de la mentalidad pastoral y también a la actitud de confianza en la evangelización en estas grandes ciudades para que podamos evangelizar con alegría que es el contenido global de nuestro encuentro.

Quisiera poner de relieve que la reunión del episcopado de América Latina y el Caribe, de Aparecida, marcó caminos para la pastoral urbana que pueden iluminar las posteriores conferencias de este encuentro. En el Documento de Aparecida se «propone y recomienda una pastoral urbana que: a) responda a los grandes desafíos de la creciente urbanización; b) sea capaz de atender a las variadas y complejas categorías sociales, económicas, políticas y culturales: pobres, clase media y élites...; d) se abra a nuevas experiencias, estilos, lenguajes que puedan encarnar el Evangelio en la Ciudad...; h) difunda la Palabra de Dios, la anuncie con alegría y valentía y realice la formación de los laicos de tal modo que puedan responder a las grandes preguntas y aspiraciones de hoy e insertarse en los diferentes ambientes, estructuras y centros de decisión de la

²³ *Ibíd.*, 32

²⁴ Cf. Concilio Vaticano II: *Lumen Gentium*, 8 y *Ad gentes*, 5.

vida urbana; i) fomente la pastoral de la acogida a los que llegan a la ciudad y a los que viven en ella, pasando de un pasivo esperar a un activo buscar y llegar a los que están lejos; j) brinde atención al mundo del sufrimiento urbano, es decir, que cuide de los caídos a lo largo del camino y a los que se encuentran en los hospitales, encarcelados, excluidos, adictos a las drogas, habitantes de las nuevas periferias»²⁵.

La gran ciudad es un espacio idóneo para el encuentro con Cristo y con el hermano

Una primera constatación consiste en que la gran ciudad ofrece algo muy positivo para la misión de la Iglesia, ya que es un espacio idóneo para el encuentro con Cristo y con los otros. Una mirada luminosa sobre la urbe permite descubrir la presencia de Dios y promueve el encuentro personal con Jesús que, como había indicado Benedicto XVI, es la experiencia fundante del cristianismo²⁶. Así, las categorías de «proximidad» y «encuentro» que caracterizan la acción de Dios en la historia humana son fundamentales en la pastoral de las grandes ciudades porque son necesarias para que la ciudad pueda humanizarse. Estas realidades son la ciudad de los hombres por excelencia y, al mismo tiempo, la ciudad de Dios. Aquí, de modo especial, el amor a Dios y el amor a los hermanos es uno solo²⁷.

Se ama al hermano a quien se ve ya que es siempre visible en las ciudades, y se ama a Dios a quien no se ve pero que se ha descubierto presente en las ciudades. La gran ciudad es un espacio privilegiado de encuentro articulado con Dios y con el otro. No son dos encuentros, sino uno solo, que se realiza a través del amor hacia el otro y hacia los otros mediante el amor hacia Dios y hacia su pueblo.

Hay que recordar que la pastoral de las grandes urbes parte del descubrimiento de la presencia de Dios en todos los que viven en ella. La salida misionera hacia las plazas y las calles, hacia las periferias humanas y urbanas, depende de la mirada de fe y es la forma pastoral más característica de la pastoral urbana. La Iglesia que desea evangelizar una gran ciudad debe ser una Iglesia «en salida», ni sedentaria ni autorreferencial, ni timorata, ni cerrada sobre sí misma, que comunique la misericordia y que sepa sufrir contratiempos y heridas²⁸.

En las conclusiones del encuentro de los pastores diocesanos en el Congreso Internacional de Pastoral de las Grandes Ciudades, se coincidió que el modelo misionero de la Iglesia debe ser de salida, es decir, no limitarse a mantener lo que ya es, sino que debe salir a comunicar el Evangelio de la misericordia a las periferias existenciales de la ciudad. El modelo de la Iglesia en salida es el de una Iglesia pueblo de Dios en la

²⁵ D.A. 517.

²⁶ cf. *Deus caritas est*, 1.

²⁷ Cf. *Docuemnto de síntesis*, en Ll. Martínez Sistach (ed.), *La pastoral...* o.c., 296.

²⁸ cf. EG 49.

que todos comparten la responsabilidad de su misión. Esta salida misionera debe ser significativa, creativa y rápida, destinada a ir donde está la gente²⁹. Se coincidía también en que se trata de una pastoral personalizada que implica el contacto de persona a persona. Se trata de promover una Iglesia que pasa del adoctrinamiento al diálogo personal que busca la respuesta, una Iglesia que se convierte³⁰.

Acercarse a los pobres y a las periferias de las grandes ciudades

Otro contenido de las grandes urbes que propicia la evangelización de las mismas, es el hecho de que son habitadas por numerosos pobres y migrantes, que provienen de las zonas rurales o de otros continentes. Las grandes ciudades producen constantemente periferias urbanas y humanas. El papa Francisco nos alerta diciendo que «son muchísimos los “no ciudadanos”, los “ciudadanos a medias” o los “sobrantes urbanos” en estas concentraciones urbanas»³¹.

Encontrarse con los más pobres es un elemento que pide y define la pastoral de las grandes ciudades y la misión que la Iglesia ha de desarrollar en ellas, como se deduce de la enseñanza de Jesús³² y subraya Francisco, los pobres son los destinatarios privilegiados del Evangelio³³.

El papa pone de relieve sus inquietudes sobre la dimensión social de la evangelización precisamente porque, si esta dimensión no está debidamente explicitada, siempre se corre el riesgo de desfigurar el sentido auténtico e integral que tiene la misión evangelizadora³⁴. El *kerigma* tiene un contenido indudablemente social. La aceptación del primer anuncio, que invita a dejarse amar por Dios y amarlo con el amor que Él mismo nos comunica, provoca en la vida de la persona y en sus acciones una primera y fundamental reacción: desear, buscar y cuidar el bien de los otros³⁵. Una fe auténtica implica siempre un deseo profundo de cambiar el mundo, de transmitir valores, de dejar alguna cosa mejor después de nuestro paso por la tierra.

El papa Francisco nos dice que «el corazón de Dios tiene un lugar preferente para los pobres, tanto que incluso él mismo “se hizo pobre” (2Co 8, 9)»³⁶. Para la Iglesia la opción por los pobres es una categoría teológica antes que cultural, sociológica, política o filosófica. Así, Francisco afirma que «quiero una Iglesia pobre para los pobres»³⁷. El

²⁹ cf. *Conclusiones*, en LL. Martínez Sistach (ed), *La pastoral... o.c.*, n. 2, p. 357.

³⁰ Id.

³¹ EG 74.

³² Cf. Lc 6, 20; Mt 5, 3; Lc 4, 18-19; Mt 11, 5; Lc 7, 22.

³³ Cf. EG 156-216; DA 550.

³⁴ Cf. EG 176.

³⁵ Cf. EG 178.

³⁶ EG 197.

³⁷ EG 198.

pobre, cuando es amado, es apreciado como de alto valor y eso diferencia la auténtica opción por los pobres de cualquier ideología. Solo desde esta proximidad real y cordial podemos acompañarles adecuadamente en su camino de liberación. Únicamente así será posible que los pobres, en cada comunidad cristiana, se sientan como en casa.

El paradigma del buen samaritano que Pablo VI, con ocasión de la clausura del Concilio Vaticano II, había propuesto como icono de lo que la Iglesia debería ser, dio comienzo, como ha formulado Puebla, a la «samaritaneidad», un lenguaje apreciado especialmente en la gran ciudad. Jesús, buen samaritano, que se detiene ante la humanidad herida al borde del camino, movido por la misericordia representa un auténtico *kerigma* urbano. Aparecida habla de una «Iglesia samaritana»³⁸ que une el mensaje y el gesto, y que explica lo que es mediante lo que hace³⁹.

Encontrarse con los pobres es un elemento que define la pastoral de las grandes urbes. Los pobres deben ser sacados de su ubicación periférica y colocados en el centro. Esta es una de las tareas esenciales de la misión eclesial. En realidad, los pobres, que son una categoría teológica, deben ocupar el centro de la vida cristiana como sujetos activos de una relación de amistad. La cercanía del Señor suscita atracción y la Iglesia, que se cuida de la fragilidad del pueblo y del mundo, será una luz en la megalópolis que disipará muchas oscuridades⁴⁰. Incluir a los excluidos, recordar a los olvidados, recoger y acoger a los que sobran, amar a los invisibles, equivale a descubrir a Cristo en los pobres. Este es un descubrimiento fundamental que ha de realizar la Iglesia en la gran ciudad.

La realidad de los más pobres, de los «excluidos» y «sobrantes» en las grandes ciudades y la opción por estos hermanos nuestros propicia que la Iglesia descubra un elemento fundamental de la pastoral urbana y se esfuerce para realizarla debidamente. Las periferias del siglo XXI interpelan a la Iglesia; son «una llamada», diría hoy Madeleine Delbrêl. La pastoral de las grandes concentraciones humanas pide hacer renacer la Iglesia en las periferias, dar lugar a comunidades y experiencias cristianas que arraiguen en estos lugares. Hay que favorecer un movimiento que venga de las periferias y se encuentre con otros seguimientos de la vida cristiana. Como afirma Riccardi, «el verdadero punto focal es el de un cristianismo inserto en la cultura y en la realidad urbana, sobre todo, en las periferias»⁴¹. Es interesante esta reflexión del cardenal Martini: «El Evangelio se lee en la ciudad, el nuevo horizonte en que se desarrolla la vida del hombre y su drama»⁴². Un Evangelio leído en la ciudad, y en confrontación con sus dolores, nos pone en contacto con las periferias, como lugar privilegiado de la vida cristiana.

³⁸ DA 26; 176; 491.

³⁹ Cf *Documento de síntesis*, en Ll. Martínez Sistach, *La pastoral...*, o.c., 300.

⁴⁰ Cf. EG 216.

⁴¹ *Periferias...* o.c., 149.

⁴² A. Riccardi, *Le «pesti» della città*, La nostra assemblea I (1984) 8.

La gran ciudad necesita, aunque no sea consciente, de la evangelización de la Iglesia

Otra característica importante que hay que resaltar. En el trabajo de humanizar la vida de los ciudadanos en las grandes urbes, la evangelización contribuye muy positivamente. Aquí aparece la necesidad de la evangelización que realiza la Iglesia. El papa Francisco nos dice lúcidamente que «la proclamación del Evangelio será una base para restaurar la dignidad de la vida humana en las grandes urbes, porque Jesús quiere derramar vida en abundancia. El sentido unitario y completo de la vida humana que propone el Evangelio es el mejor remedio para los males urbanos... Vivir a fondo aquello que es humano e introducirse en el corazón de los desafíos como un fermento testimonial, en cualquier cultura, mejora el cristiano y fecunda la ciudad»⁴³. Debemos preguntarnos qué significa dar una alma a la ciudad. Dar una alma a la ciudad es comunicarle el Evangelio.

¿Cómo llegar a tantas y tantas personas que viven y deambulan en las megápolis del mundo? Le parecía difícil y peligroso a Jonás. Sin embargo, en las grandes urbes del mundo la misión de la Iglesia se propone como contagio, como capilaridad. Es otra característica que ofrece la gran ciudad. El fenómeno bioquímico de la ósmosis sirve para explicar la historia de la misión cristiana, desde los Hechos de los Apóstoles a la Carta a Diogneto, desde Gregorio de Canterbury a Francisco Javier⁴⁴.

Riccardi afirma que la «clave hermenéutica» de Francisco. Es una propuesta que debe ser aceptada y realizada constantemente, inaugurando o continuando los recorridos en las periferias y con una visión desde abajo. Es preciso desplazarse a las periferias como vivencias cristianas y como punto de partida para la comprensión de la realidad. No se trata de una posición ideológica, sino de repensar una historia que puede y debe recomenzar desde estas posiciones y madurar una visión desde este entorno⁴⁵.

El papa Francisco recalca la importancia del pueblo de Dios, de un pueblo que peregrina hacia Dios. La Iglesia ha de ser el lugar de la misericordia gratuita, donde todos puedan sentirse acogidos, amados, perdonados y animados a vivir según la vida buena del Evangelio⁴⁶.

Hay que dar espacio en el cristianismo a los carismas y a otros tipos de vivencias cristianas sin la pretensión de programar y dirigir todo. Se debe comprender que la ciudad global impone muchos y diferentes recorridos para llegar al corazón de su gente y de las periferias. Riccardi, en su libro sobre las periferias, concluye diciendo que «la regeneración de la Iglesia y de la vida cristiana parte precisamente de la pasión por las

⁴³ EG 75.

⁴⁴ Cf. *Documento de síntesis*, en Ll. Martínez Sistach (ed.), *La pastoral...* o. c., 302.

⁴⁵ Cf. A. Riccardi, *Periferias...* o. c., 151.

⁴⁶ Cf. EG 110-114.

periferias y los periféricos; más aún, del redescubrimiento de la gozosa tarea de vivir y comunicar el Evangelio en la periferia»⁴⁷.

Sabemos que el Evangelio desde sus inicios se ha transmitido por contacto personal, por impregnación, por una llamada al corazón desde un corazón que ama, a menudo de modo intensivo más que extensivo. Jesús, no hace proselitismo, sino que procura mover los corazones con un mensaje y una práctica cargados de atracción. Una misión se hace capilar cuando no se autolimita, cuando deja los miedos y las precauciones, cuando las incógnitas no son disuasorias. El valor y la libertad de anunciar el Evangelio, la *parresia*, es una actitud fundamental en el cristiano.

Pablo VI decía en *Evangelii nuntiandi* –documento actualísimo– que «la buena nueva ha de proclamarse ante todo mediante el testimonio»⁴⁸. Y se produce una «irradiación cuando dentro de una comunidad humana –la gran Ciudad– hay un grupo de cristianos – la Iglesia– que manifiesta una comunidad de vida, de fe y de esperanza, o sea, su identidad cristiana»⁴⁹.

Según el mismo pontífice, un testimonio como este es proclamación «fuerte y eficaz» de la buena noticia a la que están invitados «todos los cristianos que deben ser auténticos evangelizadores»⁵⁰. El contagio mediante el testimonio es el primer camino para hacer presente el Evangelio en la gran ciudad, como muestra la historia del cristianismo de los primeros siglos.

Los ciudadanos cristianos evangelizan en las grandes ciudades

Otra característica que hay que valorar en la pastoral de las grandes urbes consiste en la presencia y actividad de los ciudadanos cristianos. Se requiere, ciertamente, vivir activamente en ellas, entrar en su nuevo dinamismo y sus culturas. No hay duda de que el pueblo de Dios que peregrina transforma la tierra que atraviesa. Los cristianos viven en la ciudad sembrando esperanza, ofreciendo una fuerza de transformación de lo cotidiano. Dan testimonio de que la vida es una vocación a la felicidad de la vida eterna, es una vocación a la fraternidad que acoge la pluralidad de rostros y de historias, de pensamientos y de preguntas, es una vocación a la solidaridad que socorre toda necesidad y toda pena, es una vocación a la responsabilidad de convivir la alegría del Evangelio, la alegría del amor y el gozo de la santidad. Los cristianos son profetas de la Palabra que no se limita a contestar las idolatrías, a recriminar a los pecadores, a lamentarse de la decadencia de nuestro tiempo: son profetas, tienen propuestas, poseen soluciones y tiene algo que decir en el diálogo con todos los hombres y mujeres de las

⁴⁷ *Periferias...* o.c, 150.

⁴⁸ N. 21.

⁴⁹ Id.

⁵⁰ EN 21.

grandes ciudades. La misión cristiana construye auténticas comunidades, pero ayuda también la ciudad-periferia a reencontrarse. Evangelizando, renace la humanidad. Recordemos las palabras de la Carta a Diogneto: «Como el alma en el cuerpo, así son los cristianos en el mundo.»⁵¹

La gran ciudad con su multiculturalidad está abierta a un diálogo cultural con la Iglesia

El papa Francisco, en su mensaje al Congreso de Pastoral antes citado, nos habló del diálogo con la multiculturalidad. Las grandes ciudades son multipolares y multiculturales, y en su exhortación apostólica *Evangelii gaudium* se refiere a los desafíos de las culturas urbanas. Ciertamente, en las enormes geografías humanas se gestionan continuamente nuevas culturas en las que el cristiano ya no suele ser promotor o generador de sentido, sino que recibe otros lenguajes, símbolos, mensajes y paradigmas que ofrecen nuevas orientaciones de vida, en general en contraste con el Evangelio⁵².

La Iglesia ha de conseguir un diálogo pastoral sin relativismos, que no negocia la propia identidad cristiana, sino que quiere alcanzar el corazón del otro, de los demás distintos a nosotros, y allí sembrar el Evangelio. Es necesaria una mirada contemplativa que busca descubrir el fundamento de las culturas, que en su núcleo más profundo están siempre abiertas y sedientas de Dios. Nos ayudará mucho –señala Francisco– conocer los imaginarios y las ciudades invisibles, es decir, los grupos o los territorios humanos que se identifican con sus símbolos, lenguajes, ritos y formas para contar la vida⁵³.

Puede ayudarnos a mantener y avivar el coraje en las alegrías de evangelizar las grandes ciudades, la creatividad y la valentía que tuvo el apóstol Pablo en su discurso a Atenas. Situémonos en una mentalidad judeo-cristiana ante los ídolos. Entró en su cultura y no fue un éxito pero tuvo esta remarcable creatividad evangelizadora. Él buscaba hacerse entender por esa multiculturalidad que estaba muy lejos de la mentalidad judeocristiana.

Las grandes urbes son lugares de libertad y de oportunidades

Otro aspecto propio de las grandes ciudades y que facilita la evangelización y la misión de la Iglesia consiste en que las grandes urbes son de suyo «lugares de libertad y de oportunidades» en los cuales «las personas conocen otras personas, interactúan y conviven con ellas». En las ciudades, «el ser humano es llamado continua-

⁵¹ VI, 1.

⁵² cf. EG 73.

⁵³ cf. Francisco, *Mensaje al Congreso de Pastoral*, en LL. Martínez Sistach, *La pastoral de las grandes ciudades*, o.c., 373.

mente a ir cada vez al encuentro del otro, a convivir con el diferente, a aceptarlo y a ser aceptado por él»⁵⁴.

Por eso, la pastoral de las grandes ciudades debe corresponder a la naturaleza humana y social que las caracteriza. La convivencia es el sueño de toda gran ciudad y a la vez la traducción concreta de la fraternidad, uno de los pilares de la propuesta cristiana. Vivir conjuntamente en la mezcla y en el mestizaje es el destino inevitable de la ciudad, que globaliza las grandes energías del amor y de la compasión que viven dentro de todo hombre y mujer.

Podemos decir que en las grandes ciudades hay un paso del «alter» al «frater», que ocurre a lo largo de los caminos de la compasión y de la solidaridad, como se manifiesta en la parábola del samaritano. La cultura del encuentro⁵⁵, de la cercanía, de la ternura y de la compañía salvará a las grandes ciudades de sus enemigos proverbiales: el miedo, la violencia, la desconfianza, el aislamiento.

En el Congreso de Barcelona dedicado a la Pastoral de las grandes ciudades, se dijo que una misión por contagio no se fía de «fórmulas pastorales» prefabricadas, sino que busca innovación y creatividad. Una pastoral de pura conservación o mantenimiento, a menudo basada en esquemas rurales, no responde a los retos planteados por la gran ciudad. La nueva etapa pastoral que se ha abierto con el predominio global de las grandes ciudades como centros generadores de cultura requiere un corazón místico que viva la «dulce y reconfortante alegría de evangelizar», según expresión de Pablo VI⁵⁶ y retomada por el Papa Francisco⁵⁷, como nos dice Carlos María Galli⁵⁸.

Cuando la Iglesia urbana y episcopal se extiende de modo inexorable, aparece la «parroquia urbana» que es en la ciudad la Iglesia para todo y para todos. Se pone de relieve que la importancia de la parroquia en relación con la ciudad viene dada por tres elementos: ser centro de identificación simbólica en el gran mapa urbano, ser un acceso inmediato y libre a la fe cristiana y a la experiencia eclesial, y ser una invitación de cercanía respecto al ambiente urbano y a la vida de los ciudadanos desde el nacimiento hasta la muerte. De hecho, la parroquia está abierta a todos los que entran en ella; hasta el más pobre pertenece a una parroquia. Así, la parroquia ocupa un lugar muy importante en la pastoral urbana, aunque sea necesario redescubrir las funciones y la configuración.

---

⁵⁴ DA 514.

⁵⁵ Cf. EG 220.

⁵⁶ Cf. *Evangelii nuntiandi* 80.

⁵⁷ Cf. EG 10.

⁵⁸ Cf. *La misericordia maternal de la Iglesia con los pobres, olvidados, «sobrantes» en la pastoral megarbana*, en Ll. Martínez Sistach (Ed.), *La pastoral de las grandes ciudades*, o. c., 240.

En la gran ciudad, la asistencia a una parroquia normalmente prescinde de los límites territoriales a causa del principio de la elección que se refiere a otras realidades urbanas en función de intereses culturales muy diferentes. El papa afirma que «la parroquia no es una estructura caduca» ya que «puede asumir formas muy diferentes», manteniendo su carácter de «presencia eclesial en el territorio», en el cual se escucha la Palabra, se crece en la vida cristiana, se ejercita la caridad y se celebra la fe. Pero el mismo papa Francisco admite que «la renovación de las parroquias no ha dado todavía suficientes frutos»⁵⁹. L. Bressan se refiere a la misión de la parroquia, afirmando que «como Jonás, la parroquia ha recibido una misión de Dios y como él está tentada de tener miedo ante lo enorme de su misión»⁶⁰. Y Francisco reconoce también que «no es suficiente la institución parroquial para comunicar el Evangelio en el espacio urbano».

En el Congreso de Barcelona se indicó que una «forma Ecclesiae» atrayente para la gran ciudad ha de moldearse sobre la espiritualidad y la moralidad. Actualmente, la Iglesia católica se presenta a menudo con tonos de asistencia social bien organizada y eficaz, y por ello merece el aplauso de muchos. Sin embargo, la Iglesia en la gran ciudad debe hacerse presente en los otros dos campos que afectan directamente al hombre urbano del siglo XXI y sus problemas existenciales. La Iglesia dentro de sí tiene una extraordinaria carga de santidad y sacralidad que sirve de dique contra las oleadas de materialismo y disolución de la persona que arrastran a la sociedad urbana. Las iglesias de la gran ciudad deben ser «puertos de salvación» de la humanidad que habita en ella, lugares apetecibles y deseables que suscitan la elevación del espíritu y el reencuentro con el propio corazón⁶¹.

La gran ciudad provoca heridas psicológicas y morales, pero también espirituales que han de curarse mediante la gracia de Dios y la relación personal, favoreciendo todo ello con una acogida atenta, sencilla y dialogante, de la cual una parte importante es el ambiente de silencio y recogimiento que se crea dentro de los templos. El elemento esencial son las personas que garantizan la acogida y los ministros que ofrecen la escucha espiritual y el sacramento del perdón. El papa Francisco afirma que hay que «imaginar espacios de oración y de comunión con características innovadoras, más atrayentes y significativas para las poblaciones urbanas»⁶². Así mismo, la Iglesia ha de mantener también en la ciudad «una presencia profética que sepa alzar la voz sobre temas de valores y principios del Reino de Dios, aunque vaya contra opiniones»⁶³. La Iglesia ha de desarrollar tres vertientes culturales en la gran ciudad: espiritual, social y moral, por este orden.

⁵⁹ EG 28.

⁶⁰ *Individuo/persona, colectividad/comunidad en la gran Ciudad*, en Ll. Martínez Sistach (Ed.), *La pastoral de las grandes ciudades*, o. c., 137.

⁶¹ Cf. *Documento de síntesis*, en Ll. Martínez Sistach (ed), *La pastoral...o.c.*, 311.

⁶² EG 23.

⁶³ DA 518.

La Iglesia que vive en las grandes ciudades ha de ser urbana

La Iglesia que vive en las grandes ciudades ha de ser plenamente urbana, es decir, debe tener estructura, lenguajes y costumbres que pertenecen a la ciudad y sean propias de ella. Como afirma el papa Francisco, debe «primerear» como realidad urbana, debe comprometerse como Iglesia urbana en el «implicarse, acompañar, fructificar y festejar»⁶⁴. Así, por ejemplo, no puede tener horarios rurales y cerrar las puertas por la tarde, cuando comienza la vida en la ciudad. Tiene que tener las puertas abiertas, como hacen los comercios de las ciudades, cuando la ciudad es un inmenso escaparate comercial y de servicios. La ciudad urbana tiene unos ritmos y hay que captarlos para meter en ellos las formas del anuncio del Evangelio. Benjamín Bravo, en su conferencia en aquel Congreso de Barcelona, dijo que «tengo la impresión de que no pocas veces la Iglesia vive en la ciudad, pero no se ha hecho urbana»⁶⁵.

En aquel mismo Congreso se puso de relieve que una Iglesia que quiera ser realmente urbana debe dar tres pasos de gran importancia pastoral: debe pasar de lo territorial a lo cultural, de lo conceptual a lo simbólico y existencial y de lo clerical a lo laical⁶⁶.

Desde los inicios de la Iglesia, la calidad espiritual del pastor funda su relación de solicitud con todos los hombres y mujeres de la gran ciudad. El pastor tiene en el corazón el inmenso pueblo de Dios que peregrina en la gran ciudad, lo ama, intercede por él y lo sirve. Hoy pensamos también en los otros miembros del pueblo de Dios que son llamados a colaborar en la pastoral.

El ejemplo y las palabras del papa Francisco, un pastor plenamente urbano, en Buenos Aires y en Roma, son una ayuda inestimable. El papa conoce y comprende la gran ciudad, vive sus retos y comparte sus deseos. Francisco mira a la ciudad con los ojos de la fe y el pueblo capta esta mirada y se muestra agradecido. Muchos ven en el obispo de Roma a un pastor que ama y sirve, escucha y respeta al pueblo de Dios. La encarnación es el misterio determinante del cristianismo y a la vez el fundamento cristológico de toda acción pastoral de la Iglesia.

La gran ciudad es el lugar de la innovación y de la creatividad, donde se busca la cultura global y se transmiten infinidad de culturas invisibles que se entrecruzan, se amalgaman y se funden. La gran ciudad no es caótica, sino compleja, no es confusa, sino plural, no es un enigma insoluble, sino una oportunidad que hay que desarrollar. El pastor y los cristianos deben encontrar el paso de Dios por la ciudad y proponer la «forma Ecclesiae» que corresponde al pueblo que se le ha confiado.

⁶⁴ EG 24.

⁶⁵ B. Bravo, *El tejido eclesial y los tejidos urbanos (sociales, económicos, culturales, religiosos)* en Ll. Martínez Sistach (Ed.), *La pastoral de las grandes ciudades*, o. c., 126.

⁶⁶ Cf. B. Bravo, *ibidem*, 128-136.

El papa Francisco subraya la misión de la Iglesia en la protección y conservación de la creación. De ahí que nos haya ofrecido un obsequio precioso con su encíclica *Laudato si*, de 24 de mayo de 2015, dedicada al cuidado del planeta tierra. La Fundación Antoni Gaudí para las Grandes Ciudades, que he creado en Barcelona, organizó en Río de Janeiro, en julio de 2017, un congreso internacional dedicado a esta encíclica y las grandes ciudades, centrado en tres grandes temas: el agua potable, la calidad del aire y el aumento excesivo de los residuos.

En esta encíclica, Francisco se fija en las grandes urbes y advierte el crecimiento desmesurado y desordenado de muchas ciudades que se han hecho insalubres para vivir en ellas. Hay barrios que, aunque se hayan construido recientemente, están congestionados y desordenados, sin suficientes espacios verdes. No es propio de habitantes de este planeta vivir cada vez más inundados de cemento, asfalto, vidrio y metales, privados del contacto físico con la naturaleza⁶⁷.

La pastoral urbana habrá de tener muy presente la ecología en estas grandes concentraciones humanas para contribuir a la humanización de la vida personal, familiar y social de los ciudadanos. En este campo hay unas grandes posibilidades de trabajar conjuntamente las distintas religiones. Se trata de una temática de rabiosa actualidad y urgencia ya que somos conscientes de que el cambio climático es un problema global y plantea uno de los principales desafíos actuales para la humanidad. Así mismo, las grandes ciudades van creciendo progresivamente, lo que hace aún más urgente velar por la atención ecológica de estas urbes. Las ciudades inteligentes son el resultado de la necesidad cada vez más imperiosa de orientar nuestra vida hacia la sostenibilidad. Así, estas ciudades se sirven de infraestructuras, innovación y tecnología para disminuir el consumo energético y reducir las emisiones de CO₂.

Hay muchas personas en las ciudades que se sienten olvidadas y maltratadas y que esperan el Evangelio. La sabiduría de la evangelización hará posible pasar del anonimato a la cercanía, del laicismo a la trascendencia, del mercantilismo a la gratitud, de la racionalidad instrumental a la contemplación, de la competitividad a la comunión, de la despersonalización a la promoción del humanismo cristiano, de la fragmentación a la integración y al sentido de la totalidad. La gran ciudad espera que se le lleve la buena noticia de la salvación y desea el mensaje transformador del Evangelio. La respuesta es un cristianismo del pueblo que avanza como el pueblo de Israel hacia la tierra prometida, que sigue a Jesús, el Cristo, la luz de los pueblos, que se unen como Iglesia llamada a dar testimonio bajo la guía del Espíritu, del amor de Dios por toda la humanidad. Este es el proyecto pastoral de las grandes ciudades⁶⁸.

---

⁶⁷ Cf. *Laudato si*, 44.

⁶⁸ Cf. *Documento de síntesis*, en Ll. Martínez Sistach (ed), *La pastoral...* o.c, 325.

El prestigioso sociólogo Manuel Castells, en el Congreso de Barcelona, dijo que ante la urbanización mayoritaria apoyada en una red global de grandes metrópolis que expresa la capacidad de la especie humana para el progreso, así como para la auto-destrucción, y en esta lucha se debaten miles de millones de personas que viven en las grandes ciudades, buscando el apoyo de la religión. La Iglesia católica tiene ante sí un gigantesco desafío. De cómo lo afronte –señala el sociólogo– depende el que sea instrumento divino para remediar el dolor del mundo o que los humanos busquen otras sendas para su salvación cotidiana⁶⁹.

Deseo terminar con la actitud pastoral esperanzadora que propician las palabras de Aparecida: «El proyecto de Dios es “la Ciudad Santa, la nueva Jerusalén”, que baja del cielo junto a Dios, ataviada como novia que se adorna para su esposo, que es la tienda de campaña que Dios ha instalado entre los hombres. Acampará con ellos; ellos serán su pueblo y Dios mismo estará con ellos. Enjugará las lágrimas de sus ojos y no habrá ya muerte ni luto, ni llanto, ni dolor, porque todo lo antiguo ha desaparecido (Ap 21, 2-4). Este proyecto en su plenitud es futuro, pero ya está realizándose en Jesucristo, “el Alfa y la Omega, el Principio y el Fin” (21,6), que nos dice: “Yo hago nuevas todas las cosas”». Y continúa diciéndonos Aparecida: «La Iglesia está al servicio de la realización de esta Ciudad Santa, a través de la proclamación y vivencia de la Palabra, de la celebración de la Liturgia, de la comunión fraterna y del servicio, especialmente a los más pobres y a los que sufre, y así va transformando en Cristo, como fermento del Reino, la ciudad eclesial»⁷⁰.

Guadalajara (México), 9 de octubre de 2018
Cardenal Lluís Martínez Sistach
Arzobispo emérito de Barcelona
Presidente de la Fundación Antoni Gaudí
para las Grandes Ciudades

Homilia del cardenal Martínez Sistach amb motiu de la canonització d'Óscar Romero

Homilia del Sr. Cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe emèrit de Barcelona, en l'Eucaristia de gràcies per la canonització de Sant Óscar Romero. Parròquia de Santa Anna, Barcelona, 20 d'octubre de 2018.

Ens hem reunit per celebrar l'Eucaristia d'acció de gràcies amb motiu de la canonització de l'arquebisbe Óscar Arnulfo Romero, de San Salvador, canonitzat pel papa Francesc el darrer diumenge 14 d'aquest mes d'octubre a Roma. Han estat canonitzats

⁶⁹ Cf. Ángeles y demonios..., en Ll. Martínez Sistach, *La Pastoral...* o.c., 31.

⁷⁰ DA 515-516.

dos bisbes que durant la seva vida es relacionaren: el bisbe de Roma, el papa Pau VI i el nostre estimat arquebisbe.

El Senyor va cridar a aquest batejat, que va néixer el 15 d'agost de 1917, a la vocació sacerdotal per lliurar-se plenament a Déu i als germans, a l'Església i al món, rebent l'ordenació presbiteral el 4 d'abril de 1943. Posteriorment, després d'uns anys d'exercici del seu ministeri sacerdotal, el 21 d'abril de 1970, Pau VI el va nomenar bisbe com a successor dels Apòstols, com a bisbe auxiliar de Sant Salvador, el 15 d'octubre de 1974, com a bisbe de la diòcesi de Santiago de Maria, i el 3 de febrer de 1977 el mateix papa Sant Pau VI el nomenà arquebisbe de Sant Salvador.

La vida d'un pastor diocesà, si vol ser un bon pastor a imitació de Jesús, comporta donar-se plenament a Déu, a l'Església, al poble, al món, cercant sempre el bé espiritual i material de les persones i denunciant tot allò que ho dificulta.

El país vivia moments polítics i socials molt complicats i molt difícils per a l'Església i per als pastors. Tots saben les conseqüències socials, culturals i religioses d'aquells governs que no respectaven els drets fonamentals dels ciutadans, la pobresa i misèria que sofrien moltes persones i la manca de llibertat. Anunciar, proclamar, viure i celebrar l'Evangeli de Jesús, no era gens fàcil.

Hi ha un fet que assenyala un canvi en l'actitud pastoral de l'arquebisbe Sant Óscar Romero. Fou l'assassinat del jesuïta i amic íntim seu, el Pare Rutilio Grande, el 12 de març de 1977, a la ciutat d'Aguilares, juntament amb dos camperols. El pare Grande portava quatre anys de rector d'Aguilares. A partir d'aquest moment la predicació del nostre estimat pastor diocesà fou més profètica, en defensa de les persones i dels seus drets fonamentals, pensant especialment en els pobres camperols, en els obrers, en els sacerdots i a tota persona que demanés el seu ajut.

El 2 de febrer de 1980, la Universitat Catòlica de Lovaina va distingir l'arquebisbe Romero amb el doctorat *honoris causa* com un reconeixement en la seva lluita en defensa dels drets humans. Amb motiu de rebre aquest títol honorífic, el nostre sant va pronunciar un discurs considerat el seu testament profètic. Diu, entre altres coses:

«Las mayorías pobres de nuestro país son oprimidas y reprimidas cotidianamente por las estructuras económicas y políticas de nuestro país. Entre nosotros siguen siendo verdad las terribles palabras de los profetas de Israel. Existen entre nosotros los que venden al justo por dinero y al pobre por un par de sandalias; los que amontonan violencia y despojo en sus palacios; los que aplastan a los pobres; los que hacen que se acerque un reino de violencia, acostados en camas de marfil; los que juntan casa con casa y anexionan campo a campo hasta ocupar todo el sitio y quedarse solos en el país. [...]

»Es, pues, un hecho claro que nuestra Iglesia ha sido perseguida en los tres últimos años. Pero lo más importante es observar por qué ha sido perseguida. No se ha perseguido a cualquier sacerdote ni atacado a cualquier institución. Se ha perseguido y atacado aquella parte de la Iglesia que se ha puesto del lado del pueblo pobre y ha salido en su defensa. Y de nuevo encontramos aquí la clave para comprender la persecución a la Iglesia: los pobres. De nuevo son los pobres lo que nos hacen comprender lo que realmente ha ocurrido. Y por ello la Iglesia ha entendido la persecución desde los pobres. La persecución ha sido ocasionada por la defensa de los pobres y no es otra cosa que cargar con el destino de los pobres. [...]

»El mundo de los pobres con características sociales y políticas bien concretas, nos enseña dónde debe encarnarse la Iglesia para evitar la falsa universalización que termina siempre en connivencia con los poderosos. El mundo de los pobres nos enseña cómo ha de ser el amor cristiano, que busca ciertamente la paz, pero desenmascara el falso pacifismo, la resignación y la inactividad; que debe ser ciertamente gratuito pero debe buscar la eficacia histórica. El mundo de los pobres nos enseña que la sublimidad del amor cristiano debe pasar por la imperante necesidad de la justicia para las mayorías y no debe rehuir la lucha honrada. El mundo de los pobres nos enseña que la liberación llegará no sólo cuando los pobres sean puros destinatarios de los beneficios de gobiernos o de la misma Iglesia, sino actores y protagonistas ellos mismos de su lucha y de su liberación desenmascarando así la raíz última de falsos paternalismos aun eclesiales. Y también el mundo real de los pobres nos enseña de qué se trata en la esperanza cristiana.»

Sant Óscar Romero va viure el que hem escoltat en l'Evangelí d'avui. Els dos fills de Zabadeu, Apòstols de Jesús, Jaume i Joan, desitjaven seure en el Regne del cel a la dreta i a l'esquerra de Jesús, i la seva mare ho va demanar al Mestre. Però Jesús digué als seus dos Apòstols: Podeu beure el calze que jo beuré i ser batejats amb el baptisme amb què jo seré batejat? Ells li digueren: «Sí que podem». Jesús els respongué: «És cert, vosaltres beureu el calze que jo beuré i sereu batejats amb el baptisme amb què jo seré batejat». Jesús va prometre als dos apòstols el martiri i, certament, els dos van lliurar la seva sang per donar testimoni de Jesús i del seu Evangelí. Perquè el calze i el baptisme significaven el martiri.

A Óscar Romero, com a aquells apòstols, Jesús i el seu Esperit Sant el va anar transformant espiritualment i va anar accentuant la vocació profètica de tot batejat i especialment de tot pastor diocesà. I Óscar va dir sí a Jesús com aquells dos Apòstols i Sant Óscar va beure el calze que begué Jesús i fou batejat amb el baptisme en què fou batejat Jesús: la creu i la mort en el calvari.

I així fou. A la tarda del dia 24 de març de 1980, cap a dos quarts de set, Óscar Romero, arquebisbe de Sant Salvador, fou assassinat mentre celebrava l'Eucaristia a la capella de l'hospital Divina Providència a la Colònia Miramonte de Sant Salvador. Un

tret disparat des d'un cotxe va impactar en el cor del nostre sant moments abans de la consagració. Tenia 62 anys. Sant Óscar Romero, màrtir i testimoni de Jesucrist, fins al vessament de la seva sang. El papa Francesc el va beatificar el dia 23 de maig de 2015 i l'ha canonitzat el 14 d'octubre de 2018.

El testimoni de Sant Óscar Romero ens ha d'encoratjar a viure el nostre compromís baptismal que és material, que ens demana avui exercir el do profètic que hem rebut amb el baptisme, per tal de treballar per a la justícia, la defensa dels drets humans i la dignitat de totes les persones. Si ho fem com va fer el nostre sant també beurem el calze que Jesús begué i serem batejats amb el baptisme en què ell va ser batejat: la creu, la mort i la resurrecció per portar l'obra de la creació a la seva plenitud i per difondre la salvació universal de Crist. Amén.

Ens està robant, l'Església? (Article del Dr. Antoni Matabosch)

Diumenge 7 d'octubre de 2018. La Vanguardia.

Els darrers temps se senten moltes veus que acusen l'Església catòlica d'apropiar se, saquejar, robar milers de propietats que no eren seves (solars, camps, pisos, esglésies, cases, etcètera) i que les inscriuen al Registre de la Propietat sense tenir cap títol de propietat (la primera inscripció s'anomena «immatriculació»). Darrerament, la Unió de Pagesos s'ha afegit a l'acusació. Sobre aquest tema hi ha moltes confusions històriques i de conceptes que voldríem aclarir aquí.

Les desamortitzacions de béns eclesials entre el 1835 i el 1836 i la del 1851 portaren a un grau tan alt d'embolic sobre les propietats que el 1861 es va crear el Registre de la Propietat, on es podien (no ha estat mai obligatori) immatricular tota classe de béns, excepte els llocs de culte catòlics, perquè era notori i evident que eren de l'Església. Atès el gran nombre d'altres béns a inscriure, es determinà que les propietats de les quals l'Església no podia aportar un títol escrit de domini (herència, donació, compra...), però que constava que n'havia tingut la possessió per altres títols que ningú més tenia (possessió des de temps immemorials, inclusió en llistats que el Govern va fer el 1861, visites pastorals on consten els béns, cadastre...), es podien immatricular mitjançant una certificació. I així es va anar fent des del 1861 fins al 1998 sense interrupció (les diferents lleis i reglaments del 1909, 1915 i 1946, passant per la II República, no canviaren res). Les immatriculacions per certificació de béns no de culte no es feren, per tant, segons una llei franquista tal com alguns afirmen, sinó per una del 1861. També cal remarcar que immatricular un bé no concedeix la propietat, que pot venir de segles enrere, i és evident que hi havia propietaris abans del 1861; només dona seguretat jurídica al ja propietari, amb títol escrit de domini o no.

El 1998 s'aixecà la prohibició d'immatricular les esglésies perquè es va considerar inconstitucional (Reial decret 1867/1998), i entre el 1998 i el 2015 l'Església va poder immatricular els seus temples amb el mateix procediment (mitjançant certificació que es va fer servir durant 137 anys). El 2015 hi hagué un acord general (també de l'Església) que ja no era necessari continuar amb el procediment especial d'immatriculació.

El procediment d'immatriculació no s'ha fet de manera arbitrària o, com alguns diuen, per «apropiació», espoli o robatori. Sempre s'ha fet presentant una documentació que provés que era de titularitat eclesial i que estava inscrita al cadastre. En tot cas la possessió com a amos, pacífica, durant molts anys i sense discussió, sempre pot ser decisiva. La darrera decisió per immatricular sempre ha estat del registrador de la propietat, que havia de mirar amb detall cada certificació. Si hi ha hagut algun error, sempre es pot corregir i totes les diòcesis estan disposades a parlar-ne.

Alguns col·lectius i el Govern espanyol mateix propugnen fer un llistat dels béns eclesials immatriculats (de fet, es pot trobar fàcilment al web del Registre de la Propietat) a fi «d'estudiar la reversió al domini públic dels béns immatriculats», donant per descomptat que hi ha béns de «domini públic» que l'Església s'ha apropiat. Un bé pot ser de domini públic per naturalesa (rius, costes...) o per llei. Cap bé immatriculat compleix aquestes característiques. Els béns eclesials són de domini privat, però no pertanyen ni als capellans ni als bisbes a títol personal, perquè només en són administradors. Durant segles el poble catòlic ha construït i confiat a l'església una sèrie de béns al servei de les comunitats per celebrar i anunciar l'Evangelí i ajudar els més pobres. Són béns de domini privat però al servei de tot el poble, amb finalitats religioses, culturals i socials. L'Església ha conservat i custodiat aquests béns a través dels segles amb pocs recursos i amb gran esforç. Són una ínfima minoria els que són econòmicament rendibles i ni de bon tros compensen les despeses en aquest sector. En cap cas es tracta de béns comunals, que són propietat d'un grup o de tots els habitants d'un poble, ni tampoc són «del poble» i, per tant, de l'Ajuntament. Aquest sí que faria una apropiació indeguda. L'Església no ha estat robant uns béns, simplement hi ha posat ordre.

Antoni Matabosch

Teòleg i president honorari de la Fundació Joan Maragall

Presentació del llibre «Animació de la Fe en el lleure»

Els espais i caus són espais privilegiats on s'educa els infants i joves en valors, entre els quals hi ha la interioritat i l'espiritualitat, i poden afavorir experiències religioses. El dret a l'espiritualitat dels nens i nenes està recollit en diversos articles en la convenció dels drets de la infància de l'ONU (1989). Amb l'objectiu d'oferir una guia per ajudar els educadors i educadores en aquest procés, la Fundació Pere Tarrés i l'Edito-

rial Claret van presentar el dia 2 d'octubre de 2018 el llibre *Animació de la Fe en el lleure. Formació per a educadors/es en el lleure*, escrit per Juanjo Fernández.

Durant la presentació, Rafael Ruiz de Gauna, director de Relacions Institucionals, Formació, Consultoria i Estudis de la Fundació Pere Tarrés, va destacar que «el fet religiós és un element important en la cohesió social i el creixement de les persones» i, per això «és important oferir aquests espais d'interioritat i contemplació».

Com va dir Mons. Francesc Pardo, bisbe de Girona, aquest llibre «dona resposta a preguntes tan importants com: per què cal educar en la fe en el lleure? Com es pot fer aquesta animació de la fe en el lleure?» Mons. Pardo va voler insistir que «educar la dimensió religiosa o espiritual és educar en valors» i que des les entitats de caire religiós «hem de formar joves perquè siguin acompanyants i animadors de la fe».

Finalment, Juanjo Fernández, autor del llibre, va destacar les similituds entre la figura de Jesús i la dels monitors i monitores com el sacrifici, l'estima als altres i la seva entrega. També va remarcar que «el benestar de l'infant passa per educar en la interioritat ja que el contrari seria educar-lo en la superficialitat. I la fe és aquest regal extraordinari que tenim el privilegi d'educar». L'autor també va explicar que el llibre serveix «per apropar per primera vegada als nens i nenes episodis de la Bíblia, de l'Evangeli» que es poden treballar a través «d'activitats, de l'eucaristia, la pregària, el bon dia, cançons, tallers, danses, excursions o jocs».

El llibre és una proposta pedagògica en què, a través de dibuixos, esquemes i textos senzills, i alhora profunds, s'apropa la visió cristiana per descobrir i viure la fe i ofereix un material de qualitat perquè els monitors i monitores treballin la fe amb els seus infants i comparteixin celebracions comunitàries, el missatge d'amor de Jesús de Natzaret i l'educació en els valors cristians.

Firma d'un acord entre la basílica de la Sagrada Família i l'Ajuntament de Barcelona

«Negociant la gent s'entén.» Així resumia Esteve Camps les virtuts de l'acord entre el patronat de la Sagrada Família i l'Ajuntament de Barcelona per tramitar la llicència d'obres definitiva. El conveni també estableix que en deu anys la basílica de la Sagrada Família aportarà 36 milions d'euros en inversions per millorar l'accessibilitat de l'entorn i en transport públic en benefici del veïnat.

L'acord fou presentat en una conferència de premsa celebrada el dijous 18 d'octubre de 2018 al matí al Saló de Cent de l'Ajuntament, on l'alcaldesa Ada Colau i el president delegat de la Junta Constructora de la Sagrada Família, Esteve Camps, van signar el conveni. Ada Colau va parlar d'un «acord històric» i es va referir diverses

vegades al temple com «una de les grans icones de la ciutat». Així es resolía un tema que s'arrossega des de fa 133 anys, quan la Sagrada Família va demanar la llicència d'obres que mai va rebre resposta municipal.

Esteve Camps va remarcar que si bé «s'ha dit que mai arribaríem a un acord», la disposició de la Sagrada Família sempre ha estat basada en «diàleg, comprensió, escoltar i parlar». Per això va destacar el treball que s'ha fet en reunions quinzenals amb l'Ajuntament des del desembre de 2016. L'arquitecte director de la Sagrada Família, Jordi Faulí, i la tinent d'alcalde d'Urbanisme, Janet Sanz, han liderat aquests treballs.

La continuïtat del projecte amb l'escalinata d'accés a la façana de la Glòria pel carrer de Mallorca no és objecte d'aquest acord de col·laboració. No obstant això, un cop tramitades i concedides les llicències corresponents, es promourà una comissió de treball. Aquesta s'encarregarà d'estudiar i obrir el debat sobre les possibles solucions urbanístiques. Així, es finalitzarà el projecte original d'Antoni Gaudí.

La Pietat Desplà es mostra per primera vegada fora de la catedral de Barcelona

Una de les obres pictòriques més importants que conserva la catedral de Barcelona ha iniciat una ruta internacional. Els propers mesos la Pietat Desplà, la millor obra del segle XV de la península, es podrà veure al Museu del Prado de Madrid, al Museu Nacional d'Art de Catalunya i a la National Gallery de Londres.

La Pietat Desplà es considera l'obra mestra de Bartolomé Bermejo, un dels artistes amb més fama a la seva època i que després va caure en l'oblit. És també la seva darrera pintura. El capítol de la catedral de Barcelona ha cedit l'obra per a la mostra antològica sobre Bartolomé Bermejo organitzada pel Museu del Prado i el Museu Nacional d'Art de Catalunya, amb el suport de la Fundació Banc Sabadell. La mostra reuneix per primera vegada totes les obres conegudes de Bermejo que hi ha en museus i col·leccions europees.

La Pietat Desplà s'exposa habitualment a la Sala Capitular de la catedral de Barcelona i és la primera vegada que es pot veure fora de la catedral. Fa dos anys l'obra va ser restaurada amb el patrocini de la Fundació Banc Sabadell. Aquesta obra de Bermejo es coneix pel nom de l'arxidiaca barceloní Lluís Desplà que a finals del segle XV va fer l'encàrrec al pintor per a la catedral de Barcelona. La petició li va arribar en el moment de màxim esplendor de l'artista hispà i quan ja feia un temps que s'havia instal·lat a Barcelona, on va morir l'any 1501. L'obra és un oli sobre taula (175 x 189 cm) que es va donar per finalitzada el 23 d'abril de 1490, i en la seva concepció hi van treballar conjuntament l'artista i l'eclesiàstic, segons els analistes d'aquesta obra singular, del que també es coneix la seva intervenció en un vitrall de la catedral de Barcelona.

SUMARI

Prelat

Decrets	691
Cartes VIII Trobada-Dinar amb Capellans que Acompanyen Joves.....	692
Cartes dominicals: «Sant Pau VI»; «El testimoni de Santa Teresa de Jesús»; «Canvia el món»; «Acompanyem els joves».....	693
Articles i declaracions: «Madagascar» (Article del cardenal Omella a L'Osservatore Romano	698
Comunicats de premsa: La propietat dels béns immatriculats per l'Església garanteix la conservació d'aquests edificis i temples.....	701

Vicariat General

Carta de Mons. Antoni Vadell als preveres i diaques de l'Arxidiòcesi de Barcelona sobre el servei diocesà per al Catecumenat.....	703
Homilia de Mons. Sergi Gordo en la inauguració del curs acadèmic a la URL	706
Homilia en l'Eucaristia en acció de gràcies pels 200 anys de la fundació de la parròquia de Sant Pere de El Masnou.....	710
Homilia de Mons. Sergi Gordo amb motiu de la cloenda dels actes del bicentenari de la Congregació de Jesús-Maria.....	714
Homilia en l'Eucaristia en acció de gràcies pels 50 anys de presència a Barcelona dels Missioners Combonians.....	718
Paraules de Mons. Sergi Gordo en l'acte de presentació del llibre «Santa Eulàlia, patrona de Barcelona».....	721
Homilia en la festa de Sant Antoni Maria Claret.....	723
«Sortim!» (Article de Mons. Sergi Gordo).....	727

Secretaria General

Nomenaments parroquials	729
Nomenaments no parroquials.....	729
Nomenaments d'institucions d'ensenyament superior.....	730
Cartes	730
In pace Christi: P. Miquel Sanmartí i Garcia, SJ.....	731
Religioses difuntes	732

Pla Pastoral

Un Sínode per escoltar els joves (Article de Mn. Bruno Bérchez)	733
Litúrgia de les Hores a la parròquia (Article de Mercè Solé).....	734
Les noves tecnologies i la pregària cristiana (Article de Montse Girbau).....	735

Organismes interdiocesans:

Carta sobre la celebració de la III Setmana de la Bíblia	737
--	-----

Organismes diocesans:

Secretariat Diocesà de Missions: Carta del director.....	739
Secretariat Diocesà de Pastoral Vocacional: Cadena de Pregària per les Vocacions	740
Secretariat Pastoral pels Marginats: Carta sobre la celebració de la Jornada Mundial de la Pobresa.....	741

Crònica

Inauguració del curs acadèmic a la URL.....	743
Missa a la catedral en sufragi de Mons. Joan Carrera en el desè aniversari del seu traspàs.....	744
Celebració dels 200 anys de la parròquia del Masnou	746
Missa d'acció de gràcies per la beatificació de la fundadora de les Religioses Marianistes.....	747
Cloenda dels actes de celebració del bicentenari de la Congregació de Jesús-Maria.....	752
La basílica de la Sagrada Família acollí el concert «Diàleg Patriarcal»	753
Presentació a la catedral del llibre «Santa Eulàlia, patrona de Barcelona»	754
Neix l'Acció Catòlica General de Barcelona	756

Informació

Intervenció del cardenal Martínez Sistach en la primera Trobada Continental Americana sobre pastoral urbana	757
Homília del cardenal Martínez Sistach amb motiu de la canonització d'Óscar Romero	774
Ens està robant, l'Església? (Article del Dr. Antoni Matabosch).....	777
Presentació del llibre «Animació de la Fe en el lleure»	778
Firma d'un acord entre la basílica de la Sagrada Família i l'Ajuntament de Barcelona	779
La Pietat Desplà es mostra per primera vegada fora de la catedral de Barcelona.....	780

Subscripció anual: 30,05 €

Exemplar solt: 3 €

El preu de la subscripció comprèn només l'edició del «Butlletí de l'Arquebisbat de Barcelona» de l'any en curs